

ՍՈՒՐԻԱԿԱՅԵՐՈՒՆ ԱՌՆՉՈՒՂ ԲՈԼՈՐ ՀԱՐՑԵՐԸ ԿԸ ԼՈՒԾՈՒՆ ԱՆԿՃԱՐ

ՀՀ Սփիւռքի նախարարութեան էն մերս տեղի ունեցած հանդիպումի ընթացքին

Մայիս 22-ին, Հայաստանի սփիւռքի նախարարութեան ներս տեղի ունեցած է նախարար Հրանտյ Յակոբեանի հանդիպումը «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամի սփիւռքի տեղական մարմիններու 20 երկիրներու ատենապետներու եւ վարչութիւններու անդամներուն հետ:

Սուրիահայերու խնդիրներուն վերաբերող զեկոյցով հանդէս եկած է ՀՀ սփիւռքի նախարարութեան աշխատակազմի ղեկավար Ֆիրդուս Զաքարեան: Ան յայտնած է, որ 10-է աւելի փոփոխութիւններ կատարուած են իրաւական փաստաթուղթերուն մէջ, որոնք կը դիւրացնեն սուրիահայերու մուտքը ու կեցութիւնը Հայաստանի մէջ: Ըստ լուս է, որ սուրիահայերուն առնչուող կրթական, առողջապահական բոլոր խնդիրները կը լուծուին անվճար հիմունքներով: Խօսուած է նաեւ Աշտարակի մէջ սուրիահայերու համար բնակելի թաղամաս հիմնելու մասին:

«Սուրիահայերու խնդիրները համակարգող կենտրոն» հասարակական կազմակերպութեան ղեկավար Լենա Հալաճեան սուրիահայերու անունով շնորհակալութիւն յայտնած է բարերարներուն, «Հայաստան» Համահայկական Հիմնադրամին եւ Սփիւռքի նախարարութեան:

Նախարար Հրանտյ Յակոբեան ներկաներուն տեղեկացուցած է, որ սուրիահայերուն տրամադրուած են 500 հազար տոլարէ աւելցած տոկոսով վարկեր, որպէսզի իրենց գործը սկսին Հայաստանի մէջ:

Բարձր գնահատելով սուրիահայերու մարդկային ու մասնագիտական որակները, նախարարը ըսած է. «Սուրիայի հայերը շատ աշխատասէր են, որ բնագաւառ մտնում են՝ ծաղկեցնում են»:

Հանդիպման ընթացքին նախարարը կարեւոր նկատած է «Հայաստան» հիմնադրամի կողմէ:

Շաբ.ը էջ 5

ՀԱՅԱԶԳԻ ԳՐՈՂԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՍԵՋ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԾ Է ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

Իսթանպուլի դատարանը հայազգի գրող Սեւան Նշանեանին դատապարտած է 13 ամսուայ բանտարկութեան, ինթըրնեթի վրայ իր կատարած մէկ գրառումին պատճառաւ: «Ժողովրդի մէկ մասի դաւանած կրօնական արժէքները վիրաւորելու» յօդուածով, Նշանեան դատապարտուած է Սուհամատ մարգարէն վիրաւորելու մեղադրանքով:

Ըստ թրքական մամուլի փոխանցած տեղեկութիւններուն, դատախազը Նշանեանի համար պահանջած է մէկուկէս տարուայ բանտարկութիւն:

Անցեալ տարի Սեւան Նշանեան «Պէտք է պաշարինք ատելութեան քարոզչութեան դէմ» վերնագրով մասնաւորապէս գրած էր. «Մարդը արքա առաջնորդի մը, որ հարկւրաւոր տարիներ առաջ պնդած է, թէ շփման մէջ եղած է

Հայազգի գրող Սեւան Նշանեան

ալլահի հետ, եւ ստացած՝ քաղաքական, ֆինանսական շահ ու մարմնական հաճոյքներ, ատելութեան քարոզչութիւն է՛ն»:

Հայազգի գրողի նկատմամբ սահմանուած պատիժը չի կրնար փոխարինուիլ տուգանքով, սակայն Նշանեան իրաւունք ունի բողոքարկել դատարանի վճիռը:

ՀԱՅՈՑ ՑԵՂԱՄՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ԲԱՆԱԶԵՒ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳՈՆԿՐԵՍԵՆ ՆԵՐՍ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու Ներկայացուցիչներու Տան անդամներ՝ դեմոկրատ Ատամ Շիֆ, հանրապետական Մայքըլ Կրիմ, հանրապետական Տէյլլիտ Վալտաո եւ դեմոկրատ Ֆրէնք Փալոն մշակած են Հայոց Յեղասպանութեան ճանաչման նոր բանաձեւ:

Օրինագիծը կոչ կ'նէ Սպիտակ Տան՝ նպատելու Հայաստանի եւ թուրքիոյ միջեւ արդար, կառուցողական եւ ամուր յարաբերութիւններու հաստատման, որ հիմնուած ըլլայ պատմական փաստերը եւ Հայոց Յեղասպանութեան առկայ հետեւանքները թուրքիոյ կողմէ ամբողջովին ճանչնալու, մարդկութեան դէմ այդ յանցագործութեան միջազգային ազնիւ, արդար եւ համապարփակ լուծում տալու վրայ:

«Պատմական փաստերը յայտնի են. 1.5 միլիոն հայ տղամարդիկ, կանայք եւ երեխաներ միտումնաւոր կոտորուած են 20-րդ դարու առաջին յեղասպանութեան ընթացքին: Ամէն օր մեզմէ կը հեռանան քիչ մնացած վերապրողներէն մի քանիսն եւս: Մենք պարտաւոր ենք գիտակցիլ առանց վերապահումներու եւ ձգձգելու, Հայոց Յեղասպանութեան ճանաչման բարոյական պարտաւորութիւնը», - այս առթիւ յայտարարած է Ատամ Շիֆ:

«Գրեթէ մէկ դար առաջ միլիոնէ աւելի հայ տղամարդիկ, կանայք եւ անմեղ երեխաներ Օսմանեան կայսրութեան ներս անխնայ դատապարտուած են մահուան, այն ուժերուն կողմէ, որոնք փորձած են իրականացնել անոնց երկրի երեսն վերացնելու հրէշաւոր նպատակը», - իր կարգին յայտարարած է Մայքըլ Կրիմ:

Տէյլլիտ Վանատաո ըսած է, որ յեղասպանութեան վերապրողներու շատերը ապաստան գտած են Քալիֆորնիոյ մէջ եւ այսօր անոնց զաւակները կ'ապրին, կը զարգացնեն եւ կը պահպանեն իրենց մշակութային ժառանգութիւնը:

«Միացեալ Նահանգները շատոնց պէտք է ճանչնար Հայոց յեղասպանութիւնը», - աւելցուցած է Վալատաո:

Ատամ Շիֆի գրասենեակի տարածած հարցազրուութիւնը կը յիշեցնէ, որ Հայոց յեղասպանութիւնը ճանչցած են քսանէ աւելի պետութիւններ, որոնց շարքին Գանատան, Իտալիան, Շուէտը, Ֆրանսան, Արժանթինը եւ Ռուսաստանը, ինչպէս նաեւ Եւրախորհրդարանը, սակայն տասնամեակներ շարունակ պաշտօնական ճանաչում չստանար Ամերիկեան Գոնկրէսին կողմէ:

ՀԱՆՒԻ ԶՕՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԿԱՅԵԼՈՂԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐԸ ՅԱՂԹԱԿԱՆ ԼՈՍ ԱՆՃԵԼԸՍԻ ՔԱՂԱՔԱՊԵՏԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

ՄԴՂԿ Հայ Ամերիկեան Խորհուրդի գորակցութիւնը վայելող թեկնածուները, ի բացառեալ մէկէն, յաղթական դուրս եկան Լոս Անճելլիս քաղաքապետական ընտրութիւններուն, որոնք տեղի ունեցան Մայիս 21-ին:

Քաղաքապետի ընտրութիւններուն, սուր պայքարէ մը ետք յաղթանակի հասաւ Էրիք Կարսէթի, որ մինչ այդ քաղաքապետական Խորհուրդէն ներս ներս կը ներկայացնէր 13-րդ ընտրաշրջանը, որ կը ներգրաւէ Հոլիվուտի հայահոծ «Լիթլ Հիլս Կոմիտի» թաղամասերը:

Կարսէթի պարտութեան մատուց Ուինտի Կրուշին, որ կը փորձէր դառնալ Ամերիկայի երկրորդ մեծագոյն քաղաքի առաջին կին քաղաքապետը:

արկողներու 54 տոկոսի ձայները, իսկ Ուինտի Կրուշի՝ 46 տոկոսի ձայները:

13-րդ ընտրաշրջանէն ներս էրիք Կարսէթիի աթուրը եկաւ գրաւելու Միչ Օ'Փարրըլ: Ան ատանալով քուէարկողներու 53 տոկոսի ձայները, առանց մեծ դժուարութեան յաղթեց ձոն Զոյին, որ ստացաւ 47 տոկոս ձայն:

Լոս Անճելլիս քաղաքի ստուգիչի պաշտօնին համար տեղի ունեցած պայքարի ընթացքին, քիչ ծանօթ փաստաբան Ռոն Կալլերին պարտութեան մատուց քաղաքապետական Խորհուրդի անդամ եւ հայութեան բարեկամ Տէնիս Զայնին:

Յիշեցնենք որ, էրիք Կարսէթի, Միչ Օ'Փարրըլ եւ Տէնիս Զայն կը վայելին ՀԱՆ-ի աջակցութիւնը:

ՄԻԹԵ՞ ՆՈՅՆ ԱՅԴ ԲՆԱԶԴՌՎ ԶԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻՈՒՄ ՕԼԻԳԱՐԻՆԸ

ՋԵՑՄՍՅԱԿՈՒԲՅԱՆ

Աբովիանում Սուրբ Յովհաննէս Մկրտիչ եկեղեցու բացման արարողութեան ժամանակ, բաղնիքում բացուած սեղանների մօտ տեղի ունեցածը առաջացրել է բռնա քննարկումներ եւ արձագանքներ: Բացութեայ հիւրասիրութիւնը, սեղանից Գագիկ Ծառուկեանի ու հոգեւոր հայրերի հետեւալուց լետոյ, վերածուց խոշոր հրմշտոցի, երբ եկեղեցու բացմանը եկած շարքային քաղաքացիներն իրար հետ կուխ էին տալիս սեղանից օգտուելու համար:

Տեսարանն իսկապէս տգեղ էր: Երեւոյթն առիթ տուց խօսել Հայաստանի քաղաքացիների արժանապատուութեան, նաեւ այն ծանր սոցիալական վիճակի, սովի մասին, որը ժողովրդին ստիպում է տրուել բնագոյններին:

Պատկերն իրականում արտացոլում է մի երեւոյթ, որն ունի մի քանի շերտեր՝ կենցաղայինից մինչեւ արժէքային, մշակութային, պատմական:

Բայց այստեղ կայ մի հարց, որը կարծես թէ այդպէս էլ չքննարկուեց: Իսկ չգիտէի՞նք, չէ՞ի՞նք սպասում արդեօք սեղան բացողները, թէ ինչ է տեղի ունենալու, թէ ինչ կարող է տեղի ունենալ:

Ժողովրդի մի մասին աւտոբուսներով տեղափոխել են Երեւանից: Միգրացի հնարաւոր էր կանխատեսել ժողովրդի գոնէ մօտաւոր մի թիւ, այն համադրել եկեղեցու տարածքի հետ, ու ամէն ինչ կազմակերպել այնպէս, որ չլինի հրմշտոց, որ մարդիկ իրար ոտնատակ չտան: Չէ որ սեղան գցողների համար պէտք է որ գաղտնիք չլինէր թէ ժողովրդի սոցիալական վիճակը, թէ նաեւ բնոյթը: Չէ որ բնոյթը նոյնն է, սոցիալական կարգավիճակներն ու ռեսուրսներն են տարբեր, եւ բոլոր մակարդակներում էլ ուզում են հնարաւորինս շատ եւ հնարաւորինս էջտան, եթէ հնարաւոր է՝ ձրի:

Ի վերջոյ, միթէ՞ նոյն այդ բնագոյն չի առաջնորդում Հայաստանի օլիգարխը՝ լինի նա պաշտօնեայ, պատգամաւոր, թէ բարձրաստիճան հոգեւորական: Միթէ՞ այդ բնագոյնով առաջնորդուելու

հետեւանքը չէ Հայաստանի ներկայիս վիճակը, որ պարզապէս թալանուած սեղան է յիշեցնում: Այդ սեղանի վրայ էլ յարձակուել են, պարզապէս ոչ շարքային ժողովուրդը, նրան այդ սեղանին մօտ չեն թողնի, կը քշեն մահակով, ջրցան մեքենաներով, պէտք լինի՝ կրակելով:

Փոխարէնը, ժողովրդի համար բացուած են սեղաններ, որտեղ ակնյայտօրէն տեղի են ունենալու կուտակումներ, քաշքշուկ, որտեղ յառնելու է անարժանապատուութեան, բնագոյնի վառ պատկերը: Բացում են հնարաւորինս այնպէս, որ այդ պատկերն աւելի խօսուն լինի, որպէսզի կողքից տեսնողն էլ ասի՝ խեղճ տնտեսա-քաղաքական «էլիտա», որ գործ ունեն այս վայրենի ժողովրդի հետ: Կարելի է յիշել բազմաթիւ օրինակներ, երբ «էլիտաները» կազմակերպել են այդօրինակ հանրային կերուխումներ, որոնք վերածուել են հասարակութեան նուաստացման ակտի:

Հասարակութիւնը մի խմոր է, որ հունցում են «էլիտաները»: Հասարակութիւնն է արտացոլում «էլիտաների» մակարդակը, ոչ թէ հակառակը: Այն պարզ պատճառով, որ փոքրաթիւ խմբերի համար միշտ էլ աւելի հեշտ է որոշում կայացնել եւ իրագործել այն, հետեւաբար նաեւ ազդել հանրային մեծամասնութեան վարքի վրայ՝ ռեսուրսների առկայութեան պայմաններում:

Հայաստանում իշխող տնտեսա-քաղաքական «էլիտան» իր ռեսուրսները ծառայեցնում է հենց այդպիսի անարժանապատուութեան շքերթներ կազմակերպելու, որովհետեւ արժանապատիւ հասարակութիւն՝ որպէս սեփական գոյութեան պլատֆորմ, անհրաժեշտ է միայն արժանապատուութեան զգացում ունեցող էլիտաներին, որոնց կենսաբի փրկիստփայտութիւնը վաղուց անցել է կենդանականից մարդկայինի արանաֆորմացիան, որոնք հասկացել են, որ կենդանիներն ամէն ինչ ուտելուց յետոյ իրար են ուտում, իսկ մարդիկ ստեղծում են, որպէսզի իրար չուտեն:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՆԵՐՔԵՒՆԵՐԸ ՉԵՆ ՈՒՉՈՒՄ, ԿԵՐԵՒՆԵՐԸ՝ ՉԵՆ ԿԱՐՈՂ

Բարդ ժամանակներ են սկսուել: Համբերութեան ինչ-որ պաշար է սպառուել, յոյսի վերջին թեւն է կտրուել, մարդիկ յայտնուել են սահմանային հոգեվիճակում՝ յուսահատ ու ամէն ինչի ընդունակ:

Եթէ ճանապարհ փակելն ու կառավարութեան շէնքի առջեւ բողոքի ցուցերը կարելի էր սովորական համարել, ապա սպանուած որդու դին գիւղից Երեւան հասցնելու եւ կառավարութեան շէնքի առջեւ դնելու փորձերը պայքարի նոր ձեւ էին, բողոքի նոր դրսեւորում, որ ցնցեցին բոլորիս: Բողոքն անսովոր, սահմակեցուցիչ, ծայրայեղ ու անկառավարելի ձեւեր է ընդունում: Մի կողմից պաշտօնեաների ցնցիլիզմն է ու ռատիկական-գիւղական ուժով նրա պաշտպանութեան վերջը, միւս կողմից՝ ժողովրդի ողբը, այս վիճակից յոգնութիւնը եւ ինչ-որ բան փո-

խելու կամքը: Եթէ մի խումբ մարդկանց թւում է, թէ կարող են գէշքի ուժով, աղմուկստարար լծակներով, ընտրութիւն կեղծելով պահել իրենց իշխանութիւնը, հպատակեցնել ժողովրդին ու շարունակել շահագործել, ապա կարիքից յոգնած, առաջնութեցի բացակայութիւնից յուսահատ, արիւնաքամ լինող ժողովուրդն այդ կարծիքին չէ:

Նա ոչ մի կերպ չի պատկերացնում, թէ ինչպէս է վճարելու թանկացող գազի համար: Նա չի ուզում այլևս իր որդիներին ուղարկել ծառայութեան մի երկրի համար, որը ոչ մի պատասխանատուութիւն չի կրում իր գինձառայողի կենսաբի համար: Նա պատրաստ չէ հարկեր վճարել այն պայտուութեանը, որը հարկը գանձում է, բայց ոչ մի պայման չի ստեղծում բարիք արարելու, բարեկեցիկ ապրելու համար: Նա չի

ԿՏԱՆԳՆԵՐԻՑ ԽՈՒՍԱՓԵԼՈՒ ԾԱՆԱՊԱՐՅԸ

ԱՐԱՄ ԱՐՐԱԶԱՄԵԱՆ

Ժողովուրդը կ'ապստամբի՞, թէ՛ կ'արտագաղթի: Այդ հարցը վերջերս շատ է հնչում: Իհարկէ, անչափ ցանկալի է, որ չանի ոչ մէկը, ոչ միւսը, որովհետեւ երկուսն էլ կործանարար են: Արտագաղթի տեմպերի պահպանումը կը բերի մեր պաշտպանունակութեան աստիճանական կորստի, որից ինչ-որ մի պահի կ'օգտուի հակառակորդը: Իսկ ապստամբութիւն, սոցիալական «բու՛նտ» անող ժողովուրդը չի ենթարկուում ոչ մէկին, ոչ ոքի չի լսում՝ ոչ իշխանութեանը, ոչ ընդդիմութեանը, ոչ էլ նոյնիսկ Նախախորհրդարանին՝ գնում է, ջարդում-փշրում է, թալանում է իսնութները, հարուստների տները: Դա նշանակում է քաոս, եւ մեր հակառակորդը պարզապէս լիմար պէտք է լինի, եթէ այդ քաոսից չ'օգտուի: Բնականաբար, այդ երկու անցանկալի երեւոյթների դէմն առնելու պարտականութիւնը նախեւառաջ իշխանութեանն է: Ինքնապահպանութեան պարզ բնագոյն պէտք է

ինչ-որ նշանակութիւն ունի՝ քաղաքական գործիչներին, հրապարակախօսներին, մեկնաբաններին, լրագրողներին եւ այլն: Մեր գործիքը միայն խօսքն է, բայց ո՞վ ասաց՝ խօսքը կարեւոր չէ:

Եթէ 20 տարի շարունակ մեզնից շատերը կրկնում են, որ Հայաստանը աշխարհի ամենավատ երկիրն է, որ այստեղ ապրում է կիսասոված, կիսավայրենի, ճնշուած, խեղճուկրակ ժողովուրդ («դէ, ճիշտ են անում խեղճ մարդիկ, որ գնում են»), ապա գուցէ ամբոխի աչքին չափազանց խիզախ եւ ճշմարտախօս ենք երեւում, բայց հաստատ որեւէ դրական ուղեք հասարակութեանը չենք յղում: Յատկապէս այս թեգերը սիրում են կրկնել այս 20 տարում Հայաստանից զնացածները՝ արդարացնելու համար իրենց բացակայութիւնը: Տագնապի, փախուստի, անհաւատութեան տրամադրութիւնները սերմանելով՝ պէտք է էջտան դիվիդենդներ շահել՝ ոչ մի կործանում էլ հայ ժողովրդին չի սպառնում: Պետականութիւնը, այո, կարող ենք կորցնել, եթէ

Եթէ 20 տարի շարունակ մեզնից շատերը կրկնում են, որ Հայաստանը աշխարհի ամենավատ երկիրն է, որ այստեղ ապրում է կիսասոված, կիսավայրենի, ճնշուած, խեղճուկրակ ժողովուրդ, ապա գուցէ ամբոխի աչքին չափազանց խիզախ եւ ճշմարտախօս ենք երեւում, բայց հաստատ որեւէ դրական ուղեք հասարակութեանը չենք յղում

դրդեր նրան քայլեր անելու՝ սեփական ազդեցութիւնը փոքր-ինչ թուլացնելու եւ պետութիւնը փոքր-ինչ ուժեղացնելու ուղղութեամբ:

Ոչ մի սարսափելի բան չէր պատահի, օրինակ, եթէ Երեւանի աւազանիում ՀՀԿ-ն մեծ ամանութիւն չուներ: Չարժէր այս վերջին ընտրութիւններում այդքան «հուպ տալ»՝ ընտրակաշառքների վրայ այդքան մեծ գումարներ ծախսելով եւ թաղի լակոտ-լուկոտին քաղաքացիներին վրայ «քսի տալով»: Կամ՝ այս, մեղմ ասած, ոչ այնքան յաջողակ կառավարութեան վերանշանակումը նոյնպէս դիտոււմ է որպէս մարտահրաւէր Հասարակութեանը: Այդ երկու իրար դարձուցիչներն են շարունակուող արտագաղթի կամ հնարաւոր «բու՛նտի» պատճառահետեւանքային կապը, կարծում եմ, պէտք է երկար բացատրել: Քաղաքականութիւնը հնարաւորի արուեստ է, եւ խօսքը, հետեւաբար, ոչ թէ իշխանութիւնը յանձնելու, այլ պարզապէս ռացիոնալ վարքի՝ անհրաժեշտ, նուազագոյն բարեփոխումների մասին է: Թէ չէ՝ վատ կը լինի բոլորի, այդ թւում՝ իշխանութիւնների համար:

Բայց եւ չեմ նսեմացնում նաեւ մեր պատասխանատուութիւնը: «Մեր» ասելով տուեալ դէպքում նկատի ունեմ բոլոր նրանց, ում խօսքը հասարակութեան համար

ուզում աշխատել, ապրել, ամուսնանալ, երեխայ ունենալ, ծերանալ մի երկրում, որտեղ մի խումբ ընտրեալներ անաշխատ եկամուտներ ունեն եւ անխնայ շահագործում են միւսներին՝ այնպէս, ինչպէս ճորտատիրական ժամանակներում էր: Նա յոգնել է, եւ այդ յոգնութեան հետ հաշուի չնստողները կարող են չարաչար պատժուել:

«ՀՐԱՊԱՐԱԿ»

այսպէս շարունակենք՝ մենք բոլորս, ովքեր ապրում ենք Հայաստանի Հանրապետութիւն կոչուող պետութիւնում: Իսկ որպէսզի դա տեղի չունենայ, եկէք սկզբի համար արձանագրենք՝ Հայաստանը մեզ համար աշխարհի ամենալաւ երկիրն է, այստեղ ապրելը մեծ երջանկութիւն է: Ինձ համար, յամենայնդէպս, այդպէս է:

«ԱՌԱԻՕՏ»

<p>ՄԱՍԻՍ ՏԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ՊԱՇՏՏՈՆԱԹԵՐԹ ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԷՆՁԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի</p> <p>ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՏՕՔԹ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶՆԱԾԵԱՆ</p> <p>ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ</p> <p>MASSIS Weekly Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA 1060 N. Allen Ave. Pasadena, CA 91104 Phone: (626) 797-7680 Fax: (626) 797-6863 E-Mail: massis2@earthlink.net http://www.massisweekly.com</p> <p>(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X) Published Weekly Except Two Weeks in August</p> <p>ANNUAL SUBSCRIPTION RATES: USA \$50.00, \$80.00 (First Class) Canada \$125.00 (Air Mail) Overseas \$225.00 (Air Mail). All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.</p> <p>Periodicals Postage Paid at Pasadena CA. Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY</p>
--

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԵԼ Է ԱՐԿԱԴԻ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆԸ

Ազգային անվտանգության ծառայության (ԱԱԾ) կողմից իրականացված միջոցառումների արդիւնքում Մայիսի 18-ին Երեւան քաղաքում ձերբակալուել են Արսէն Ռոբերդի Աւետեանը եւ Արկադի Արշաւիրի Վարդանեանը, որոնք կասկածուել են Արսէն Աւետեանի հոր՝ Ռոբերդ Աբրահամի Աւետեանի սպանութիւնը նախապատրաստելու մէջ: Այդ մասին ասուած է ԱԱԾ-ի մամուլի կենտրոնի հաղորդագրութիւնում:

Քաղաքագէտ Արկադի Վարդանեան

«Ըստ ձեռք բերուած տուեալների՝ Արսէն Աւետեանը եւ Արկադի Վարդանեանը պլանաւորել են միջոցներ եւ ձեռք բերել եւ պայմաններ ստեղծել Ռոբերդ Աւետեանին թունաւորելու միջոցով նրա գոյքին տիրանալու համար», - փոխանցում է ԱԱԾ-ն:

«Ըստ ձեռք բերուած տուեալների՝ Արսէն Աւետեանը եւ Արկադի Վարդանեանը պլանաւորել են միջոցներ եւ ձեռք բերել եւ պայմաններ ստեղծել Ռոբերդ Աւետեանին թունաւորելու միջոցով նրա գոյքին տիրանալու համար», - փոխանցում է ԱԱԾ-ն:

Քաղաքագէտ Արկադի Վարդանեանն իրեն մեղաւոր չի ճանաչում ասուած մեղադրանքում: Այդ մասին NEWS.am-ի թղթակցի հետ զրոյցում նշել է Վարդանեանի փաստաբան Նարինէ Ռշտունին:

Վերջինս յայտնել է, որ Երեւանի կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրաւասութեան դատարանը Մայիսի 21-ին երկամսեայ կալանքի որոշում է կայացրել Վարդանեանի նկատմամբ: Վերջինս իրեն մեղա-

ւոր չի ճանաչում եւ յայտարարում է, թէ կապ չունի յանցագործութեան հետ: «Դատարանը ստանդարտ, առանց հիմնաւորումների որոշում կայացրեց, բաւարարեց նախաքննական մարմնի միջնորդութիւնը», - նշեց փաստաբանը:

Արկադի Վարդանեանը տարիներ առաջ քաղաքական գործունէութիւն էր իրականացնում Հայաստանում, նրա դէմ քրէական գործ յարուցուեց, ապա նա լքեց երկիրը: Վերջերս, սակայն, Վարդանեանը մասնակցում էր «Ժառանգութիւն» կուսակցութեան առաջնորդ, Հայաստանի նախագահի նախկին թեկնածու Բաֆֆի Յովհաննիսեանի հանրահաւաքներին:

ԵՂՈՒԱՐԴ ՇԱՐՄԱԶԱՆՈՎԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼ Է ԳԱԳԻԿ ԾԱՌՈՒԿԵԱՆԻՆ

ՀՀ մամուլի քարտուղար, ԱԺ փոխնախագահ Էդուարդ Շարմազանովն իր տարակուսանքն է յայտնել Գագիկ Մառուկեանի այն յայտարարութեան առնչութեամբ, թէ պետութեան առջեւ ծառայած խնդիրները որտե՞ղ են քննարկուած՝ միջանցքներում, գիտաժողովներում, թէ՞ միջկուսակցական քննարկումներում:

տային ոչ միայն բարգաւաճական մարզպետները, նախարարներն ու փոխնախարարները, այլեւ այն մարդիկ, որ շարունակում են աշխատել պետական կառուցներում եւ ներկայացնում են «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութիւնը: Նրանք պատասխանատու են իրենց արարքների համար, իրենց գործունէութեան համար, թէ՞ ոչ», - ասաց է. Շարմազանովը:

«Եթէ ազգային անվտանգութեան խորհրդի անդամ Գագիկ Մառուկեանն աւելի յաճախ յաճախէր ու մասնակցեր ազգային անվտանգութեան խորհրդի նիստերին, ապա նման հարց չէր ունենայ», - ԱԺ-ում, լրագրողների հետ զրոյցում ասաց է. Շարմազանովը:

Գ. Մառուկեանի այն դիտողութեան վերաբերեալ, ըստ որի՝ Հայաստանում դասական իմաստով քաղաքական դաշտ չկայ, իշխանութիւնն ու ընդդիմութիւնը թշնամաբար են տրամադրուած, է. Շարմազանովն ասաց, որ 2008 թ. համեմատ անհանդուրժողականութեան միջոցառումները թուլացել է, թէեւ կան մեծ անելիքներ: «Ինչ վերաբերում է դասական քաղաքական համակարգին, ապա մենք կ'ունենանք քաղաքական դասական մշակութիւն այն ժամանակ, երբ քաղաքականութեամբ զբաղուեն միայն քաղաքական գործիչները», - ասաց է. Շարմազանովը:

Երկրորդ, է. Շարմազանովին տարակուսանք է պատճառել Գ. Մառուկեանի այն յայտարարութիւնը, թէ «Բարգաւաճ Հայաստանը» այլեւս կառավարութեան անդամ չէ, հետեւաբար՝ պատասխանատուութիւն չի կրում կառավարութեան գործունէութեան համար: «Եթէ այդպէս է, աւելի ազնիւ կը լինէր, որ հրաժարական

ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆԵԱՆ. «ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ ՕԼԻԳԱՐԽԻԱՆ Է»

Այս կառավարութիւնը, թէեւ դե ժուրէ քաղաքական մարմին է, սակայն դե ֆակտո՝ ոչ: ԱԺ-ում անդրադառնալով կառավարութեան ծրագրին՝ յայտարարեց ՀԱԿ պատգամաւոր Նիկոլ Փաշինեանը՝ աւելացնելով. «Կառավարութեան կազմում չկան քաղաքական դէմքեր: Նրանց կենսագրութիւնը ուսումնասիրելիս՝ կը տեսնենք, որ մի մասը կուսակցութիւնից հրաժարուել են, որ կառավարութեան կազմում լինեն, մի մասն էլ կուսակցական են դարձել, որ նախարար մնան»:

ԱԺ պատգամաւոր Նիկոլ Փաշինեան

Նա ընդգծեց, որ պաշտօնեաներ կան, որոնք Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի օրօք էլ կային, Քոչարեանի, Սերժ Սարգսեանի օրօք էլ եւ յոյս ունեն, որ էլի կը նստեն. «Փաստն այն է, որ այսօրուայ կառավարութիւնը որոշում ընդունող չէ, այլ կատարող մարմին է»:

Նա նաեւ յայտարարեց, որ այսօրուայ նախարարները եւ ոչ մէկը՝ Յասմիկ Պողոսեանը, Տիգրան Դաւթեանը, Վաչէ Գաբրիէլեանը՝ որպէս քաղաքական դէմքեր, չեն ստացել ժողովրդի քուէն. «Այսօր երիտասարդները օտար լեզու են սովորում, որ գնան երկրից, իսկ կառավարութեան ամենացատուն կէտը դա դիւնամիկ զարգացող Սփիւռքն է. դուք ոչ մի բան այնպէս չէք զարգացրել, որ քան Սփիւռքը»:

Պարոն Փաշինեանը նկատեց, որ օլիգարխիայի, մենաշնորհի, կոռուպցիայի դէմ պայքարել դա նոյնն է, որ ունէ մէկը կարող է պայքարել իր գործատուի դէմ. «Իսկ այս կառավարութեան գործատուն օլիգարխիան եւ մենաշ-

ՄԱՐՏ 1-Ի ՀԱՐՑՈՎ ՀՀ-Ն ԴՐԺԵԼ Է ԻՐ ԻՍԿ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅՆՕՐԵՆ ՏՐՈՒԱԾ ԽՈՍՏՈՒՄՆԵՐԸ

ՀՀ-ն բացէիբաց դրժել է իր իսկ հրապարակայնօրէն տրուած խոստումները՝ առաջ քաշելով նոր պայմաններ, որոնք արժեզրկում են Մարտի 1-ի դէպքերն ուսումնասիրող յանձնաժողովը որպէս ճշմարտութեան բացառապատկառ գործիք: Այդ մասին Ազգային ժողովում յայտարարութիւնների ժամին ասել է Հայ ազգային կոնգրէս խմբակցութեան ղեկավար Լեւոն Զուրաբեանը:

րակայնօրէն տրուած խոստումները՝ առաջ քաշելով նոր պայմաններ, որոնք արժեզրկում էին յանձնաժողովը որպէս ճշմարտութեան բացառապատկառ գործիք: Սրանով ունեւորեց ցոյց տուեց, որ արաստուած է ճշմարտութեան բացառապատկառ եւ օրինագծին դէմ քուէարկած պատգամաւորների միջոցով իր վրայ վերցրեց Մարտի 1-ի յանցագործութեան եւ նրա պարտկման ամբողջ պատասխանատուութիւնը», - նշել է Զուրաբեանը եւ յաւելել. «Ըստ էութեան՝ Հայ Ազգային կոնգրէսը, ելնելով հանրութեան շահերից եւ ունենալով ընդդիմադիր այլ ուժերի աջակցութիւնը, առաջին անգամ ԱԺ-ում պայմանաւորուածութիւն ձեռք բերեց ՀՀ-ի հետ: Վերջինիս պահուածքը, սակայն, ցոյց տուեց, որ մենք գործ ունենք անսկզբունքային, սեփական խօսքը չյարգող, անյուսալի մի քաղաքական ուժի հետ: Հրապարակայնօրէն տրորելով բարոյականութեան բոլոր նորմերը՝ ՀՀ-ն խաբեց ոչ թէ ընդդիմութեանը, այլ ամբողջ հանրութեանը»:

Զուրաբեանը յիշեցրել է, որ ՀՀ-ն Դեկտեմբերի 3-ին հրապարակային երաշխիք է տուել, որ կը համաձայնուի յանձնաժողովի ստեղծմանը, եթէ օրինագծից հեռացուեն քաղաքականացման տպաւորութիւնն առաջացնող դրոյթները եւ հարցի քննարկումը տեղափոխուի ընտրութիւններէից յետոյ, նոյնպէս այն նպատակով, որ նախագահական ընտրութիւնների նախօրէին հարցը չզառնայ քաղաքական շահարկումների առիթ:

«Մայիսի 20-ին, երկարատեւ բանակցութիւններից յետոյ, ՀՀ-ն բացէիբաց դրժեց իր իսկ հրապար-

ԲՈՂՈՔԻ ԵԼԱԾ ԳԻՒԱՑԻՆԵՐԸ ՊԱՅԱՆՁՈՒՄ ԵՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Եթէ Հայաստանի ներկայ իշխանութիւններն ունակ չեն բաւարարել իրենց ժողովրդի պահանջները եւ կենքի համար նորմալ պայմաններ ստեղծել, թող հրաժարական տան: Այս մասին Մայիսի 20-ին, NEWS.am-ի թղթակցի հետ զրոյցում նշեց Երեւան-Արմաւիր մայրուղին փակած եւ բողոքի ակցիա իրականացնողներից մէկը: Արմաւիրի մարզի շուրջ մէկ տասնեակ գիւղերի բնակիչները փակել են Արմաւիր - Երեւան ավտոճանապարհը՝ փոխհատուցում պահանջելով կարկտահարութեան հետեւանքով իրենց կրած վնասի դիմաց:

Հայաստանի նախագահի նախկին թեկնածու Անդրիաս Ղուկասեանը, ով նոյնպէս մասնակցում էր

գիւղացիների բողոքի ակցիային, խոստացաւ, որ թէեւ գիւղացիները որոշել են դադարեցնել ակցիան, սակայն ինքը ամենավերջին կը հեռանայ մայրուղուց:

«Մենք ուզում ենք, որպէսզի երկրի նախագահն ու վարչապետը կատարեն ժողովրդի պահանջը եւ համապատասխան միջոցառումներ ձեռնարկեն տարբերային աղէտների դէմ: Նրանք ունեն միջոցներ ամէն անպէտք գործերի համար, իսկ սեփական ժողովրդի համար ոչինչ չեն անում», - վրդովուած ասաց բողոքի ակցիայի մասնակիցներից մէկը:

Արմաւիր գիւղի բնակիչներից մէկն էլ նշեց, որ ներկայումս իշխանութիւնը կանգնած չէ ժողովրդի կողքին:

«ՀՀ-Ի ԾՐԱԳԻՐԸ ԵՐԿԻՐԸ ԹԱԼԱՆԵԼՆ Է»

Իշխանական համակարգը շատ անկայուն վիճակում է, հասարակութեան վստահութեան մակարդակը ցածր է: Այսօր լրագրողների հետ հանդիպմանը ասաց «Ժառանգութեան» գլխաւոր քարտուղար Ստեփան Սաֆարեանը:

երկիրը: «Իրաւացի են այն գնահատականները, որ այս իշխանութիւնները 5 տարի չեն ձգել», - աւելացրեց «Ժառանգութեան» անդամը: Լրագրողի այն հարցին, թէ «Ժառանգութիւնը» ծրագիր չունի երկրում փոփոխութիւններ կատարելու համար, կուսակցութեան ներկայացուցիչը ասաց, որ այդպէս լինի ոչ մի կուսակցութիւն էլ չունի ծրագիր: «Կարող եմ ասել, որ «Բարգաւաճ Հայաստանը» ընդհանրապէս քաղաքական կուսակցութիւն չէ, Հանրապետականը եւս, իսկ եթէ խօսենք ՀՀ-ի ծրագրից, ապա պէտք է ասենք, որ երկիրը դատարկելու, թալանելու ծրագիր ունեն», - ասաց Ստեփան Սաֆարեանը:

«Այսպիսի բան չեմ յիշում, երբ իշխանութեանը այդքան չվստահէին վերջին տարիներին, աւելի ստոյգ ատէին քաղաքական դաշտի բոլոր անկիւններից, սա աննախադէպ է ՀՀ-ի քաղաքական պատմութեան մէջ», - ասաց նա:

Նրա կարծիքով իշխող կուսակցութեան հակառակորդները պատեն հ առիթը օգտագործելու են նրան տապալելու համար, մինչդեռ այսօր իշխող համակարգը սկսում է խժռել հասարակութեանն ու

ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐՏԱԳԱՂԹԻ ԿԱՍԵՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ՊԵՏՔ Է ԱՐՄԱՏԱՊԵՍ ՓՈԽՈՒԹԵՆ ՍՈՑԻԱԼ-ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ժողովրդագիր Ռուբեն Եգանեանը չի կարող ասել, թե սպասուող թանկացումները, որոնք կը հետեւեն գազի գնի բարձրացմանը, ինչքանով կ'ազդեն արտագաղթի՝ առանց այդ էլ ոչ այդքան դանդաղ տեմպերի վրայ, սակայն նկատում է, որ արտագաղթի ծաւալներն աճման միտում ունեն։

Ժողովրդագիր Ռուբեն Եգանեան

«Արտագաղթի երեւոյթը հվուլյուցիոն գնում է, եւ, կարծես թէ, աճի միտում դրսեւորւում է, չնայած այս պահին յստակ տեղեկատուութիւն չկայ: Հիմա պէտք է տարուայ վերջին անցկացուի հետազոտութիւն, որը կասի իրականում պատկերն ինչպիսին է: Մինչ այդ մեր ունեցած տեղեկութիւնն այսպիսին է, որ մեծ թիւով մարդիկ գնում են, իսկ թէ թանկացումներն ինչպէ՞ս կ'ազդեն՝ արդէն ես չեմ կարող ասել», - Tert.am-ի հետ զրոյցում ասաց նա:

Որպէս փորձագէտ նա կարող է արտագաղթը թիւերով ներկայացնել միայն մարդահամարի տուեալներով, որոնք անց են կացուել 2001-ին եւ 2011-ին:

«Վիճակագրական թիւերն ընդամենը մարդահամարի թիւերն են, երկու մարդահամարների միջեւ ընկած ժամանակահատուածում մօտ 320 000 մարդ գնացել եւ չի վերադարձել: Այդ տասը տարիների ընթացքում տարեկան միջին հաշուով մօտ 30 000 մարդ գնում է: Այդ թիւերով եթէ հաշուենք, մեր փոքր երկրի համար 10 տարում կորցնել բնակչութեան 10%-ը, դա բաւական ծանրակշիռ երեւոյթ է», - ասաց նա եւ դժուարացաւ նշել, թէ իրականում դինամիկան ինչպիսին է:

«Դրա համար պէտք են տուեալներ, որոնք մենք հիմա չունենք: Մինչեւ տարուայ վերջ հետազոտութիւն կ'անցկացուի, հաշ-

ժողովրդագիր Ռուբեն Եգանեան ունեւորութիւն կը գրուի, եւ փորձ կարուի գնահատել, թէ ինչպէս են փոփոխուում արտագաղթի միտումները», - ասաց նա:

Արտագաղթի պատճառներն, ըստ նրա, համալիր են. «Մեր կեանքի բոլոր երեւոյթներն այս կամ այն ձևով ազդում են այդ հասարակական մասնաչափական երեւոյթի վրայ: Ազդում է եւ քաղաքական իրավիճակը եւ տնտեսական իրավիճակը, սոցիալական եւ բարոյահոգեբանական իրավիճակը. բոլորը կատարում են վանող գործօնների դեր: Մեր երկրից վանում են բնակչութեանը»:

Հասարակութեան առողջացման համար, ըստ ժողովրդագրի, արմատական փոփոխութիւններ են պէտք: «Եթէ առողջացման ցանկութիւն կա, պէտք է արմատապէս փոխուեն մեր սոցիալ-տնտեսական իրողութիւնները, ընդ որում դրանք միանգամից չեն բերի արդիւնքի, նախ պէտք է վստահութեան միջոցով ձեւաւորուի, որ այդ փոփոխութիւնների տեսլականը լիարժէք լինի, ոչ թէ ժամանակաւոր բնույթ կրի», - նշեց նա: Իրենց չեն բաւարարում: Այսօր մեր պայմանները որեւիցէ կերպ գոյատեւելու համար չեն բաւարարում», - ասաց նա:

ԼԱԻՐՈՎԻ ԿԱՐԾԻՔՈՎ ՆԵՐԿԱՅ ՎԻՃԱԿԸ ԱՆՆԵՂՈՒՆԵԼԻ Է ԲՈԼՈՐԻ ԿՈՂՄԵՐՈՒՄ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաստանի եւ Ադրբեյջանի արտգործնախարարներ Սերգէյ Լաւրովի եւ էլմար Մամեդբարովի՝ Մայիս 21-ին Մոսկուայում կայացած բանակցութիւնների հիմնական թեմաներից էր դարաբաղեան խնդիրը:

Ադրբեյջանի արտգործնախարարը հանդիպմանը հետեւած ասուլիսի ժամանակ ասաց, որ քննարկել են բանակցային գործընթացը, որը այսօր, կարելի է ասել, սառեցուած է:

Մամեդբարովը Լաւրովին ներկայացրել է Հայաստանի արտգործնախարար Էդուարդ Նալբանդեանի հետ Մայիսի 17-ին կրակովում կայացած հանդիպման արդիւնքները, այդ թւում նաեւ՝ առանձնազրոյցի մանրամասները:

էլմար Մամեդբարովը ասուլիսի ժամանակ յայտարարեց, որ բանակցային գործընթացը այսօր լճացման մէջ է, չնայած Հայաստանի եւ Ադրբեյջանի արտգործնախարարները շարունակում են հանդիպել՝ այդ հանդիպումներում արդէն մէկուկէս-երկու տարի է չկան առարկայական քննարկումներ:

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հայկական ծառայութեան հարցին պատասխանելով՝ Ադրբեյջանի արտգործնախարարը մանրամասներ յայտնեց բանակցային գործընթացի անցած փուլից, ինչպէս նաեւ ներկայացրեց այսօրուայ իրավիճակը:

Ի պատասխան էլմար Մամեդ-

եարովի յայտարարութեան՝ Սերգէյ Լաւրովը ակնարկեց, որ ստատուս քվոն ձեռնտու չէ նաեւ ո՛չ Հայաստանին, ո՛չ էլ Ղարաբաղին, ինչպէս նաեւ Ռուսաստանին, որի համար չափազանց կարեւոր է անվտանգութիւնը կովկասում:

«Ստատուս քվոն, անշուշտ, անընդունելի է, ընդ որում՝ բոլորի համար: Առաջին հերթին՝ Ադրբեյջանի, Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղում ապրողների համար, ես դրանում խորապէս համոզուած եմ: Ստատուս քվոն նշանակում է ոչ միայն ադրբեյջանական տարածքների վերադարձի հարցի լուծուած չլինելը, այլեւ՝ Հայաստանի տնտեսական շրջափակումը, այդ պատճառով այստեղ պէտք է ռեւէ մէկին համոզել այդ ստատուսի անընդունելիութեան հարցում», - «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հարցին պատասխանելով՝ յայտարարեց Ռուսաստանի արտգործնախարարը եւ շարունակեց. - «Ռուսաստանի Դաշնութեան համար ստատուս քվոն անընդունելի է, քանի որ մեր հարեւանների, բարեկամների միջեւ երկարատեւ եւ բարդ հակամարտութիւն է, իսկ կայունութիւնը եւ խաղաղութիւնը կովկասում մեզ համար արտաքին քաղաքական գերակայութիւններից է»:

Լաւրովը հաւաստիացրեց, որ Ռուսաստանը շարունակելու է իր ջանքերը որպէս Մինսկի խմբի համանախագահ երկրի:

ՊԵՏՔԱՐՏՈՒՂԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԶԵԿՈՅՑ Է ՀՐԱՊԱՐԱԿԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ ԴԱԻՆԱՆՔԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հայաստանի Սահմանադրութիւնը պաշտպանում է դաւանանքի ազատութիւնը, սակայն որոշ օրէնքներ եւ քաղաքական միջոցներ սահմանափակում են այդ ազատութիւնը: Այդ մասին ասում է ԱՄՆ Պետքարտուղարութեան՝ Մայիսի 20-ին Հայաստանում դաւանանքի ազատութեան մասին ամենամեայ գեկոյցում: Զեկոյցում նշուած է, թէ հայաստանում արձանագրուել են դաւանանքի ազատութեան խախտման դէպքեր:

«Օրէնքը արտօնութիւններ է տրամադրում հայ առաքելական եկեղեցուն, որոնք անհասանելի են այլ կրօնական խմբերի համար: Գրանցուած կրօնական խմբերի մեծամասնութիւնը յայտարարել է, թէ իրենց գործունէութեան համար զգալի իրաւական խոչընդոտներ չկան», - նշուած է գեկոյցում: Սակայն, ԵՏՈՎԱԵԻ վկաների խօսքով, խմբի 31 անդամներ մնում են բանտերում, քանի որ կրօնական դրդապատճառներով հրաժար-

ուել են կատարել իրենց զինուորական կամ այլընտրական աշխատանքային պարտականութիւնները: Զեկոյցում ընդգծուած է, որ վերջին տարում դաւանանքի ազատութեան նկատմամբ կառավարութեան վերաբերմունքի միտումները զգալիօրէն չեն փոխուել: Սակայն, կան սոցիալական խտրականութեան դէպքեր:

«Կրօնական փոքրամասնութիւնների ներկայացուցիչները ենթադրուել են սոցիալական խտրականութեան եւ անհանդուրժողականութեան, այդ թւում աշխատավայրում: Բազմաթիւ լրատուամիջոցներ կողմնակալութիւն են դրսեւորում կրօնական փոքրամասնութիւնների նկատմամբ», - ասում է գեկոյցում:

Լրատուամիջոցների վերաբերեալ հատուածում նշուած է, թէ շատ լրատուամիջոցներ շարունակում են կրօնական փոքրամասնութիւնների խմբերն «աղանդներ» անուանել:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏՈՒ ՏԵՂԻ Է ՈՒՆԵՑԵԼ «ԱԴՐԲԵՉԱՆ՝ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ԳԵՐԵՉՄԱՆՈՅ» ՖԻԼՄԻ ՊՐԵՄԻԵՐԱՆ

Ստեփանակերտում, մայիսի 19-ին, տեղի ունեցել «Ադրբեյջան» ժողովուրդների գերեզմանոց» ֆիլմի պրեմիերան՝ Ադրբեյջանի կողմից մի շարք բնիկ ժողովուրդների պատմական հողերի բռնագաւթման եւ դրանից բխող հետեւանքների վերաբերեալ: «Արքայտուճ Սուվորովի եւ Մադաթովի անունն ռազմական ուսումնարան» ծրագրի իրական-

նացման կոմիտէի մամուլի կենտրոնից յայտնում են, որ ճակատագրերի նմանութիւնը հնարաւորութիւն է տալիս հայերին լաւագոյնս գիտակցել պատմական իրադարձութիւնների ընթացքը եւ այդ ժողովուրդների՝ սեփական պետականութիւն ունենալու ձգտումը:

Ֆիլմում ներկայացուած են բացառիկ արխիւային կադրեր:

«ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ» ԾՐԱԳԻՐԸ ԴԱՂԱՐԵՑՈՒՄ Է ՄԱՐԴԱԿԱՆՑ ՄԵԾ ՀՈՍՔԵՐԻ ՊԱՏՃԱՌՈՎ. ԱՐԱՍ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Ռուսաստանի կողմից Հայաստանում իրականացուող «Հայրենակիցներ» ծրագիրը ժամանակաւորապէս կասեցուել է՝ մինչեւ 2016 թ. լիմիտը սպառուելու պատճառով: Այդ մասին Մայիսի 21-ին, ՀՀ Ազգային ժողովում յայտարարեց պատգամաւոր Արամ Մանուկեանը: Նշենք, որ «Հայրենակիցներ» ծրագիրը մարդկանց է հաւաքագրում՝ Ռուսաստանի ծայրամասերում մշտական բնակչութեան հա-

մար: Ա. Մանուկեանն ասաց, որ Հայաստանում մէկ այլ նոր երեւոյթ կայ՝ մարդիկ ոչ թէ արտագաղթում են, այլ ընդունում Ռուսաստանի քաղաքացիութիւն: Ա. Մանուկեանի կարծիքով՝ Հայաստանում մենաշնորհների դէմ պայքար չի իրականացուում: Նա յայտարարեց, որ մարդիկ 2 ճանապարհ ունեն՝ կամ պէտք է ըմբոստանան, կամ հեռանան երկրից:

«ԱԴՐԲԵՉԱՆԸ ԼՈՒՐՁ ԽՆԴԻՐՆԵՐ ՈՒՆԻ ՏԱՐԱԾԱՇՐՋԱՆՈՒՄ»

Չնայած ռուս-ադրբեյջանական յարաբերութիւնները վերջին տարիներին դրական դինամիկա են ցուցաբերում, քաղաքագէտ Սերգէյ Մինասեանը գտնում է, որ այդ արհեստական է:

Դեռ աւելին. «Ռուս ադրբեյջանական յարաբերութիւնների լարուած կարգավիճակը մի գործընթաց է, որն ունէր երկարաժամկէտ միտումներ»:

Քաղաքագէտի կարծիքով՝ Ռուսաստանի յոյսերը չիրականացան, երբ ենթադրում էին, որ Ադրբեյջանի հետ ռազմատեխնիկական եւ էներգետիկ ոլորտում որոշ ծրագրերի զարգացումը կա-

րող է փոխել այդ երկրի ռազմավարական եւ աշխարհագրական զարգացման գլխաւոր վեկտորը, որն ուղղուած է ոչ թէ հիւսիս, այլ թուրքիայի արեւմտեան երկրներ:

Նա ակնյայտ է համարում, որ Ադրբեյջանը լուրջ խնդիր ունի նաեւ իրանի հետ:

Ի դէպ, քաղաքագէտը ենթադրում է՝ որքան վատանում են Ռուսաստանի եւ Ադրբեյջանի յարաբերութիւնները, այնքան լաւանում են Հայաստանի եւ Ռուսաստանի յարաբերութիւնները: «Ռուսաստանը Հայաստանին աջակցում է ռազմական առումով, այստեղ ունենալով ռազմաբազաններ», - բացատրեց նա:

«ԿԱՍԿԱԾ ԿԱՅ, ՈՐ ԻՒՐԱՑՈՒԵԼ ԵՆ ՀԱՐԿԱՏՈՒՆԵՐԻ ՀԱՇՈՒՆ ՁԵԻԱԴՈՐՈՒԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ»

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ TRANSPARENCY INTERNATIONAL ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՆ ՓՈԽՏՆՕՐԵՆ ՍՈՆԱ ԱՅՎԱԶԵԱՆ ՀԵՏ

ԿԱՐԻՆԷ ԻՐՆԵՍՅԱՆ

- Վերջերս յայտնի դարձան մի քանի հասարակական կազմակերպությունների անուններ, որոնք ֆինանսավարձերը են պետական բիջնի հաշուից ել որոնց գործունեությունը մասին ոչ ոք տեղեկ չէ: Արդե՞տք տեղեկ էիք այդ կազմակերպություններից:

- Մեզ յայտնի չի այդ կազմակերպություններից եւ ոչ մէկի անունը, բացի «Ջարգացում եւ ինտեգրացիա» ՀԿ-ից: Վերջինս ստեղծուել է Սերժ Սարգսեանի պաշտօնավարման սկզբում եւ ակնյայտորէն նրա հովանաւորութեամբ: ՀՀ նախագահի կարգադրութեամբ ճանաչուելով որպէս գործընկեր հասարակական կազմակերպութիւն, այն պետական միջոցների հաշուին կատարել է դրամաշնորհային յատկացումներ հանրութեանն անձանօթ ՀԿ-ների, որոնց գործունէութեան արդիւնքները որեւէ կերպ տեսանելի չեն:

- Ինչպէ՞ս էք այժմ պայքարում կոռուպցիայի դէմ: Նկատելի է, որ այժմ ամէն ինչ աւելի է կոնկրետացել, եւ պայքարելու մեթոդներն են սկսել կոնկրետանալ:

- Այս կոնտեքստում կը խօսենք միայն ՀԿ-ների որոշում կողմացումի մասին: Իրապէս, առկայ են բազմաթիւ կասկածներ հասարակական կազմակերպութիւնների՝ կոռուպցիոն գործարքներում ներգրաւուածութեան վերաբերել, եւ սրա հիմնական լուծումը կարծում եմ որ պէտք է լինի ՀԿ-ների թափանցիկ գործունէութիւնը: Նրանք պէտք է հաշուետու լինեն ոչ միայն իրենց դոնոր կազմակերպութիւնների, այլեւ հանրութեան առջեւ եւ հրապարակաւ ներկայացնեն իրենց անդամներին, ստացած գումարներն ու աշխատանքի արդիւնքները: Այս սկզբունքն առաւել խստութեամբ պէտք է գործի Հայաստանի հարկատուների հաշուին դրամաշնորհներ ստացող հասարակական կառույցների համար: Թափանցիկ որոշումների ընդունման եւ ֆինանսների հաշուետու կառավարման արդիւնքում զգալի չափով կը սահմանափակուի կասկածելի ծագմամբ ՀԿ-ների ներգրաւումը հանրային միջոցների տնօրինմանը եւ այդ միջոցների իւրացման հնարաւորութիւնը:

- Իշխանական մարմինների մօտ հետաքրքիր միտում է նկատուում: Նրանք սկսել են չափերտաւոր աջակցել քաղաքացիական հասարակութեանը եւ այնպիսի տպաւորութիւն է, որ դա արուում է եղածն էլ ոչնչացնելու համար: Ի՞նչ էք կարծում, ո՞րն է պատճառը: Նրանք սկսել են վախենալ այդ շարժումից, դրա համար են այսպէս վարում, թէ՛ կան նաեւ այլ պատճառներ:

- Կոնկրետ «գործընկեր» հասարակական կազմակերպութեան եւ դրա միջոցով ՀԿ-ների ֆինանսաւորման այս պրակտիկան ներդրուել է Ռոբերտ Քոչարեանի պաշտօնավարման ժամանակ, երբ նման գործառնայի իրականացում էր նրա հովանաւորութեամբ ստեղծուած «Քաղաքական երկխօսութիւնների եւ զարգացման կենտրոն» կոչուող կազմակերպութիւնը, որն այսօր

Սոնա Այվազեան

կարծես գոյութիւն չունի: ՀՀ նշուած նախագահները, փաստօրէն, չարաչափելով սոցիալական գործընկերութեան գաղափարը, արհեստածին հասարակական կառույցների միջոցով ստեղծել են սոցիալական ծրագրերի հովանաւորութեան իմիտացիա: Սակայն, իրականում չտեսնելով դրամաշնորհաւոր անձանօթ ՀԿ-ների աշխատանքի արդիւնքը եւ ելնելով Հայաստանում տարածուած եւ Սերժ Սարգսեանի կողմից եւս ճանաչուած «ատկատների» սովորական դարձած պրակտիկայից, լուրջ կասկածներ կան, որ գործընկեր կազմակերպութիւնների եւ դրամաշնորհաւորների մասնակցութեամբ պարզապէս իւրացուել են հարկատուների հաշուին ձեւաւորուած միջոցները: Ձուր չէ, որ այդ կազմակերպութիւնների ղեկավարները նոյն մարդիկ են եւ նրանց ազգականները, որը փոքրացնում է իւրացուած միջոցների բաշխման շրջանակը եւ դրա բացայայտման ռիսկերը:

- Կեղծ, գրպանային, իշխանութիւններին սպասարկող եւ/կամ դրամներ իւրացնող ՀԿ-ների պրակտիկան նոր չէ: Դրանց օրինակներն էին Հազարամեակի մարտահրաւերներ ծրագրում ներգրաւուած ՀԿ-ների մեծ մասը, ներկայումս արբեր հանրային խորհուրդներում ներգրաւուած կազմակերպութիւնները, նախարարութիւնների կողմից իրականացուող միջազգային ծրագրերում ներգրաւուած ՀԿ-ները, որոնք մի կողմից ստեղծում են հասարակայնութեան հետ համագործակցութեան իմիտացիա, միւս կողմից խոչընդոտում են իրական եւ անկախ հասարակական կառույցների մասնակցութիւնը: Այդպիսի օրինակ են նաեւ ընտրութիւններին «դիտորդական առաքելութիւն» իրականացնող կազմակերպութիւնների մի մասը, մասնաւորապէս՝ մեծաքանակ դիտորդներ ներգրաւուող ՀԿ-ները, որոնք հիմնականում սպասարկում են իշխող կուսակցութեանը եւ տարածում յայտարարութիւններ Հայաստանում ազատ եւ արդար ընտրութիւնների անցկացման մասին:

- Հարկ է նշել, որ Հայաստանի իշխանութիւնները, որպէս կանոն, օրինակ վերցնելով իրենց ունս գործընկերներից, երբեմն-երբեմն փորձեր են անում տարբեր իրական եղանակներով չէզոքացնել անկախ գործող ՀԿ-ների գործունէութիւնը եւ նրանց քննադատական դիրքորոշումները: Ժամանակին փոր-

ԵԿԵՂԵՑԻ-ՊԵՏՈՒԹԻՆ ՓՈԽՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎԻՆ ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑՈՒՆ ՉԵՆ ՀՐԱԻՐԵԼ

Մայիսի 20-ին, Մայր Աթոռում գումարուել է Սուրբ Էջմիածնի Միջեկեղեցական-աստուածաբանական խորհրդի հերթական նիստը, որի ընթացքում քննութեան են առնուել միջեկեղեցական, հասարակական եւ ներեկեղեցական տարբեր չարքեր:

Ձեկոյցով հանդէս է եկել Մայր Աթոռի Միջեկեղեցական չարքերութիւնների բաժնի տնօրէն Տ. Յովակիմ եպիսկոպոս Մանուկեանը՝ տեղեկացնելով 2013 թ. Յուլիսին Բուրայաչտում կայանալիք եւրոպական եկեղեցիների կոնֆերանսի 14-րդ եւ 2013 թ. Նոյեմբերին Բուրայաչտում կազմակերպուելիք եկեղեցիների համաշխարհային խորհրդի 11-րդ համաժողովների գումարման մասին: Քննարկուել են Հայ Եկեղեցու պատուիրակութեան կազմի, ժողովներում առաջադրուած նիւթերի վերաբերելի հարքեր եւ յատկացուել ընդհանուր մօտեցումներ:

Խորհուրդը լսել է նաեւ Մայր Աթոռի հոգեւոր-կրթական հաստատութիւնների վերատեսուչ, Գէորգեան հոգեւոր ձեւարանի տեսուչ Տ. Գէորգ եպիսկոպոս Սարոյեանի զեկոյցը՝ Մայիսի 16-ին Գէորգեան հոգեւոր ձեւարանի եւ Ռուս ուղղափառ եկեղեցու Մոսկուայի հոգեւոր ակադեմիայի միջեւ ստորագրուած համաձայնագրի վերաբերել: Խորհրդի անդամները ողջունել են համաձայնագրի ստորագրումը՝ գոհունակութիւն յայտնելով Հայ առաքելա-

կան եկեղեցու եւ Ռուս ուղղափառ եկեղեցու միջեւ խորացող համագործակցութեան առիթով:

Խորհուրդն անդրադարձել է նաեւ օրեր առաջ՝ Մայիսի 10-11-ին, Երեւանի Ամերիկեան համալսարանում տեղի ունեցած «Եկեղեցի-պետութիւն փոխյարաբերութիւնների մոդելները. ժամանակակից միտումներ» միջազգային գիտաժողովին: Արձանագրուել է, որ գիտաժողովի կազմակերպիչների կողմից Մայր Աթոռին գիտաժողովին մասնակցելու պաշտօնական հրաւեր չի ուղղուել եւ դատապարտելի է համարուել այս առնչութեամբ կազմակերպիչների կողմից սպաստեղեկատուութեան տարածումը: Խորհուրդը նաեւ ապակառուցողական է համարել, որ կազմակերպիչները գիտաժողովի գումարման աշխատանքներում չեն գործակցել Հայ Եկեղեցու հետ, երբ գիտաժողովում ընդգրկուած էին նիւթեր, որոնք ուղղակիորէն առնչուում են Հայ Եկեղեցուն: Աստուածաբանական խորհուրդն անընդունելի է համարել նաեւ գիտաժողովի ընթացքում հնչեցուած միակողմանի գնահատումներն ու ոչ առարկայական տեսակէտները, որոնք չեն կարող նպաստել երկրի հոգեւոր-կրօնական կեանքում համերաշխ եւ գործակցային միջոցաւորութիւնների ձեւաւորմանը եւ լուրջ մարտահրաւեր են դառնալու Հայաստանում՝ խղճի ազատութեան իրաւունքի իրացման ճանապարհին:

ՍՈՒՐԻԱ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԱՌՆՉՈՒՈՂ ԲՈԼՈՐ ՀԱՐՑԵՐԸ

Շարունակուած էջ 1-էն

յաստան» հիմնադրամի դերը եւ շնորհակալութիւն յայտնած է Հոգաբարձուներու Խորհրդի անդամներուն՝ Սփյուռքի նախարարութեան ծրագիրներու անդամներն ընթացքին նախարարը կարեւոր նկատած է «Հայաստան» հիմնադրամի դերը եւ շնորհակալութիւն յայտնած է Հոգաբարձուներու Խորհրդի անդամներուն՝ Սփյուռքի նախարարութեան ծրագիրներուն ցուցաբերուած աջակցութեան համար:

Նախարար Յակոբեան յայտնած է, որ կառավարութեան այս տարուայ ծրագրի մէջ առաւել մեծ ուշադրութիւն դարձուած է սնտեսութեան զարգացման, գերակայ ճիւղերուն մէջ լուրջ ներդ-

րումներու իրականացման, որոնք աւաւելի իրենց հերթին կը բերեն նոր աշխատատեղերու ստեղծման ու առաւել բարձր աշխատավարձերու ապահովման:

Նախարարը յորդորած է սփիւռքահայերուն Հայաստանի մէջ աշխատատեղեր ստեղծել, ուշադրութիւն դարձնել հայոց լեզուին, որպէսզի երիտասարդները խօսին հայերէն, հակառակ պարագային անոնք կը կորսնցնեն հայ մնալու կարեւորագոյն բաղադրիչը:

Լեզուի պահպանման հարցով նախարարը կարեւոր նկատած է սփիւռքահայերու մասնակցութիւնը նախարարութեան կողմէ կազմակերպուած «Ամառնային դպրոցի» աշխատանքներուն, որու ընթացքին կը դասաւանդուին արեւելա-հայերէն, եւ՝ արեւմտահայերէն:

ձեր էին արոււմ սահմանափակել ՀԿ-ների կողմից իրականացուող լոբբինգը, ուժեղացնել պետութեան կողմից իրականացուող վերահսկողութիւնը: Վերջին փորձերից է ՀՀ

նախագահին կից ստեղծուած հանրային խորհրդի կողմից առաջ քաշուած Քաղաքացիական հասարակութեան կազմակերպութիւնների զարգացման հայեցակարգը:

833 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծածախանային եւ մանուկներու Քարոտաբարձի Բոժոժով: Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յոզային եւ մկանային ցաւեր: Ինքնուշարժի վթարի հետեանքով պատահած վնասուածքներու բուժում:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

ԸՆՏՐԱԿԱՇԱՌՔԸ ՅԱՂԹԵՑ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ

**ԱՆԱՆԻԱ ՄԱՂԱՔԵԱՆ
Քաղաքացիներ,
«Ժողովրդավարություն եւ
ընտրական գործընթացներ»
վիճազգային կենտրոնի շնորհիվ**

Աչքի տակ ունենալով Հայաստանում տեղի ունեցած վերջին մի քանի ընտրությունների դառը փորձը, այնուամենայնիւս. Մալխի 5-ին կայանալիք Երեւանի աւագանու ընտրություններին բոլորը մի տեսակ սպասում էին այլ դիտակցությունով, քանի որ բացի արդար ընտրություններ անցկացնելու վերա-

աչն որպէս այդպիսին էլ մտաւ ընտրությունների պատմութեան արխիւ: Մի պահ փորձ անենք հասկանալու, թէ իրենից ինչ է ներկայացնում այդ գումարը: 30 000 դրամը բաժանելով 1 460 օրուայ (մօտ 4 տարուայ) վրայ, ստանում ենք օրական մօտ 20 դրամ, որով կարելի է գնել մօտ 2 տուփ լուցկի: Փաստօրէն, ընտրողն իր յետագայ ամէն մի օրը վաճառում է 2 տուփ լուցկիով (հաւանաբար, վատ գին է):

Իսկ այժմ փորձենք ընտրակաշառքի թեմային մօտենալ մի փոքր այլ տեսանկիւնից եւ տեսնենք, թէ այս երեւոյթը հերթական

եւ այսպէս, այդ օրերին՝ որոշակի պահից սկսած, ժողովրդի այդ հատուածն ամէն ինչ՝ ապագայ, աշխատանք, արտագաղթ... մի խօսքով, ամէն ինչ մոռացած, տրամադրուեց եւ սկսեց ընտրութեան սպասել իր «բաժին» ընտրակաշառքին: Օրերն անցնում էին եւ քանի դեռ նա չէր ստանում «իր բաժին» ընտրակաշառքը, նա աւելի նեարդային էր դառնում եւ երբեմն նոյնիսկ մտերմիկ շրջապատում սկսում էր բարձրաձայն դժգոհել. «Թէ, դրանք ինչ եղան... է, մի էրկու կողմի փող պիտի տան, հոգիներս ուտում են, չեն բերում»: Այդ գանգուածի որոշ մասը նոյնիսկ դարձաւ այդ գործի պրոֆեսիոնալ. նա ընտրակաշառք բաժանող բոլոր ուժերից էր վերցնում ընտրակաշառքները, փորձելով «չնեղացնել» ոչ մէկին, բայց իր ձայնը պէտք է տար դրանցից մէկին կամ ոչ մէկին:

Ցաւօք, այստեղ մի շատ էական նրբերանգ եւս կայ. սովորաբար կաշառակերները՝ կաշառքը հիմնականում վերցնում են կաշառատուի առաջարկութեամբ՝ մի քանի անգամ նազուտուզ անելուց յետոյ միայն, ճիշտ այնպէս, ինչպէս սիրող աղջիկն է սիրած տղայի առաջարկութիւնը մի քանի անգամ մերժում եւ յետոյ «մի կերպ» համաձայնում: Իսկ այս պարագայում, ընտրություններից մօտ 30 օր առաջ՝ այդքան օր շարունակ, կա-

գբաղուած է լրջագոյն կաշառքներ շորթելով, եւ ամէն կերպ փորձում է խուսափել կաշառակերի պիտակից, իսկ այդ նոյն պրոֆեսիոնալ կաշառակերները՝ այս դէպքում կաշառատուները, ժողովրդի մի ստուար հատուածին դարձրին քաւութեան նոխազներ, օրը ցերեկով՝ ամբողջ աշխարհի առաջ նրանց դարձնելով՝ օրական 2 տուփ լուցկի-խանոց կաշառակերներ: Էլ չեմ ասում, որ անհրաժեշտութեան դէպքում, նրանք ամենուր՝ պատեհանպատեհ կարող են բարձրաձայնել, որ իրենք գոնէ «նորմալ» կաշառակերներ են, այլ ոչ թէ ժողովրդի՝ այդ նունուազող ու նաւտող ներկայացուցիչների նման՝ օրական 2 տուփ լուցկու գումարի չափ կաշառք վերցնողներ:

Այստեղ ասելիքի հիմնական մեխն այն է, որ պրոֆեսիոնալ կաշառակերներն իրենց համար նաեւ հօր արդարացման միջոց գտան. «Եթէ ժողովրդի այդ անուշիկ հատուածը պահ էր կորցնում եւ համաձայնում է օրական նոյնիսկ 2 տուփ լուցկու գումարի չափով կաշառք վերցնել, ապա մենք ինչու պէտք է հրաժարուենք անհամեմատ «նորմալ չափերի» կաշառքներից: Նաեւ կարող են աւելացնել. դէ, պատկերացէ՛ք, թէ ինչ կ'անէին նրանք, եթէ մեր գբաղեցրած պաշտօնները վատահուէին նրանց եւ նրանք մեր հնարաւորութիւններն ունենային: Այնպէս որ, եթէ ան-

ՅՆՈՒՆԵԼՈՎ ՈՒՍՏՈՒՄ ԲՈՒՐ ընտրութիւնների դառը փորձի վրայ, որ ամէն ընտրութիւնից յետոյ ժողովուրդն իսկապէս ոչինչ չի ստացել, բացի իր կեանքն աւելի վատանալուց, «ճարահատեալ» սկսեց հաւատալ ընտրակաշառքների փիռին եւ տրամադրուեց, որ աւելի լաւ է վերցնի առաջարկուող ընտրակաշառքը, քան «հպարտութիւն» խաղայ

բերեալ բազմաթիւ եւ բազմապիսի խոստումներից, այդ ընտրութիւններին յայտ էին ներկայացրել 4 այլ քաղաքական ուժեր՝ ՀՅԴ, ՀԱԿ, ԲՀԿ եւ «Բարեւ Երեւան» դաշինքը, որոնք ամբողջ քարոզարշաւի ընթացքում բարձրաձայնում էին, որ միաւորելու են իրենց բոլոր ուժերը եւ թոյլ չեն տալու ընտրախախտումներ: Ի տարբերութիւն այդ քաղաքական ուժերի սպասումների, այս ընտրութիւններն անցան մի շարք նորագոյն ընտրական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ եւ եղաւ այն, ինչ եղաւ: Դէմ կանգնել ժողովրդի բաւականին մի ստուար ընտրագանգուածի, ոչ մի դէպքում արդարացուած չէ, եթէ նոյնիսկ նրանք կատարում են ակնյայտ ոչ ճիշտ քայլ (ասում են, որ ժողովուրդները երբէք չեն սխալուում):

Այն, որ Հայաստանի բնակչութեան մի ստուար գանգուածն աշխատանք չունի եւ չափազանց աղքատ է, գաղտնիք չէ, քանզի օրական բազմաթիւ ընտանիքներ են լքում Հայաստանը՝ օրահաց աշխատանք գտնելու յոյսով եւ օրօրի աւելացնում աշխարհասփիւռ հայութեան շարքերը:

Որ հերթական անգամ՝ Մալխի 5-ի Երեւանի աւագանու ընտրությունների ժամանակ մարդկանց մի ստուար մասն իրենց մօտակայ 4 տարիների ապագան վաճառեցին 5000-ից մինչեւ 30 000 դրամով, դա արդէն կատարուած փաստ է եւ

անգամ ինչ հոգեբանական իրավիճակներ առաջացրեց ընտրակաշառք վերցրած եւ որոշակի թուով այն մարդկանց ներսում, որոնց սպասումներին հակառակ՝ փող բաժանողներն այդպէս էլ ոչինչ չտուեցին նրանց: Հմտօրէն լուսնալով ժողովրդի ուղեղները, որ միեւնոյն է՝ նրա ձայնը ոչինչ չեն որոշելու եւ որոշողները՝ վաղուց արդէն ամէն ինչ որոշել են եւ օգտուելով նրա ծայրայեղ աղքատ ու գործազուրկ վիճակից, ժողովրդին անուղղակի ակնարկում էին, որ այս պարագայում ձեզ մի ճանապարհ է մնացել. եթէ մի բան կը տան, սոսուտփուս վերցրէ՛ք եւ ձայնը տուէ՛ք՝ այդ ինչ-որ բան տուողներին, հակառակ դէպքում դրանից էլ կը զրկուէ՛ք եւ ոչինչ փոխել չէ՛ք կարողանայ, այնպէս որ ընտրություններից ձեր միակ օգուտը դա է լինելու:

Յնուեւելով նախորդ բոլոր ընտրությունների դառը փորձի վրայ, որ ամէն ընտրությունից յետոյ ժողովուրդն իսկապէս ոչինչ չի ստացել, բացի իր կեանքն աւելի վատանալուց, «ճարահատեալ» սկսեց հաւատալ ընտրակաշառքների փիռին եւ տրամադրուեց, որ աւելի լաւ է վերցնի առաջարկուող ընտրակաշառքը, քան «հպարտութիւն» խաղայ: Եւ սկսուեց ամենահաւոր՝ սպասման շրջանը, որին էլ նուիրուած է յօդուածի հիմնական ասելիքը:

Մարդկանց մի հսկայական շերտ գիշեր-ցերեկ գբաղուած է լրջագոյն կաշառքներ շորթելով, եւ ամէն կերպ փորձում է խուսափել կաշառակերի պիտակից, իսկ այդ նոյն պրոֆեսիոնալ կաշառակերները՝ այս դէպքում կաշառատուները, ժողովրդի մի ստուար հատուածին դարձրին քաւութեան նոխազներ, օրը ցերեկով՝ ամբողջ աշխարհի առաջ նրանց դարձնելով՝ օրական 2 տուփ լուցկիանոց կաշառակերներ

շառատուները ժողովրդին այնքան պահեցին լարուած սպասման մէջ, որ նրանց համար ընտրակաշառքին սպասելը դառնում էր անտանելի եւ ինչպէս վերելում նշեցի, մտերմիկ շրջապատում նրանք շատ յաճախ ուղղակիօրէն դժգոհում էին այդ ուշացման համար:

Փաստօրէն այն, որ նրանք ժողովրդի ամէն օրը գնեցին 2 տուփ լուցկիով, դա դեռ բաւական չէ, ժողովրդին էլ դարձրին 5000-ից 30,000 դրամանոց կաշառակերներ՝ չորս տարուայ ժամանակահատուածի կտրուածքով:

Էստեղ են ասում. այ աշխարհ, անարդար աշխարհ: Մարդկանց մի հսկայական շերտ գիշեր-ցերեկ

կեղծ լինենք, ապա կաշառակերութեան հարցում ժողովուրդը մեզ մեղադրելու բարոյական իրաւունք չունի, քանզի այս հարցում ժողովրդի նման վարմունքը մեզ՝ ժողովրդի գաւակներին նոյն կերպ իրաւունք է տալիս չհրաժարուել, այն էլ անհամեմատ մեծ չափերի կաշառքներից: Չէ՞ որ, մենք եւս նոյն ժողովրդի տեսակն ենք եւ հակառակ կերպ վարուելով՝ «կենդանացնենք» մեր ժողովրդի այդ անուշիկ հատուածին:

Մնում է փառք տալ Աստուծուն, որ իրական կաշառակերները որպէս կաշառակերութեան հմուտ ուսուցիչներ, նախկինում եւս չեն մատնանշել ժողովրդին:

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

<p>6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048</p> <ul style="list-style-type: none"> • Life Insurance • Health Insurance • Group & Individual • Long Term Care • Disability 	<p>805 East Broadway Glendale, CA 91205</p> <ul style="list-style-type: none"> • Estate Planning • Will & Living Trust • Full Annual Review • Mortgage Protection • College Planning 	<p>300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101</p> <ul style="list-style-type: none"> • Workman's Compensation • Employee Benefits • Annuity • IRA • 401K & 403b
--	---	---

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աժիրաժեղս է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

«ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ ՈՒՍՈՒՑՉԱՊԵՏ ԲԵՆԻԱՄԻՆ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆԻ»

ՏՕԿՔ. ԱՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆՃԵԱՆ

Ծ.Խ. «Յուշարձան Ուսուցչապետ Բենիամին Ժամկոչեանի» Գրքի Շնորհանդէսը տեղի ունեցաւ Մայիս 10ին, 2013, Կլեմտէլի Հանրային Գրադարանին մէջ: Իր շահեկանութեան համար այս քիւով լոյս կ'ընծայեմք այդ ձեռնարկին ելոյթ ունեցած Տօք. Արշակ Գազանեանի գրախօսակամը:

Պէջուկ թիւ «Սահակեան» վարժարանի նախկին սաներու նախաձեռնութեամբ, 2010-ին լոյս ընծայուեցաւ ներկայ հաստատիւ, բայց հեւքով ընթացող երախտաշատ հրատարակութիւնը, որուն ուշ բայց նուէ՜ շնորհասանդէսը կը կատարուէ այսօր, Կլեմտէլի հիւրընկալ գրադարանի այս շքեղ հանդիսասրահէն ներս:

Ներկայ հրատարակութիւնը, ինչպէս ցոյց կուտայ գրքին վերնագիրը, նուիրուած է սերունդներ դաստիարակած Սահակեան Բարձրագոյն Վարժարանի երկարամեայ անգուգական Տնօրէն՝ Բենիամին Ժամկոչեանի ծննդեան 115-ամեակին:

581 մեծադիր էջերէ բաղկացող «Յուշարձան Ուսուցչապետ Բենիամին Ժամկոչեանի» ներկայ հրատարակութիւնը, բժախնդրօրէն կազմուած եւ իմբազրուած է Ֆրանսաբնակ գիտնական՝ Արի Թօփուզխանեանի եւ սրբագրութիւնը՝ Պէպօ Սիմոնեանի կողմէ:

Յուշագիրքը կ'ընդգրկէ «Սանուց Միութեան» ներածական գիրքը, ուր շեշտը դրուած է վաղուան տրպար Հայր պատրաստուող Տնօրէնի հաւատամքին, ինչպէս նաեւ, հայրենի հեղինակաւոր գրող Գրիգոր Ժանիկեանի «Հայի Վրէժ» վերնագրի տակ ստորագրած նախաբանին մէջ՝ Ժամկոչեանին երկրորդ հաւատամքը հանդիսացող՝ «Մէ՛կ հայ ապրեցնելն ու դաստիարակելը՝ հազար թուրք սպաննել տալէ է» նշանաբանին վրայ:

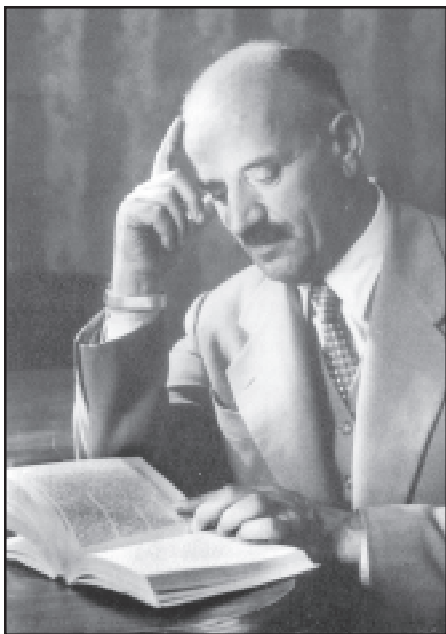
Յուշագիրքը կը բաղկանայ երեք գլուխներէ:

Ա-ՅՈՒՇՆԵՐ

Յուշերերու բաժնին մէջ կը մտնեն չորս մասեր,

- ա. Որբը
 - բ. Որբանոցը
 - գ. Յեղափոխական Զինուորը
 - դ. Ուսուցիչը,
- որոնք կը յաջորդեն պատկանելի հիդրոնակին «Փոխան յառաջանաբանի» գիրքը, ուր ան սեղմ ու շեշտակի երեք սողերու սահմաններու մէջ նրբօրէն կը նկարագրէ իր որբեակցի ինքնութիւնը, որուն կը մատնուի, երբ հօր՝ շօշափելի շոջանքին ու մօր գուրգուրոտ ինսամքին կարօտ քառասուն օրուայ նորածին մանուկ մըն էր տակաւին: Կը գրէ ան. Պարզ, յուզական ու ակնհայտութեան մը արձանագրութեամբ. «Հայրս չեմ տեսած, նայիլը տեսնել չըլլալուն: Կը պատմէր թէ՛ գիս մէկ անգամ գրկած է, քանի որ այդ շրջանին տղամարդոց անյարմար նկատուած է մանուկ գրկելն ու սիրելը»:

Չօրը մահէն երկու տարի ետք, մանուկն Բենիամինի մեծ մօրն ու մեծ հօրեղբօրը հաւանութեամբ, եթէ ոչ թելադրանքով, իր մայրը կրկին ամուսնացած՝ կը մեկնի իր նոր տունը Փարիսիսի գրկութեամբ: Կը գրէ ան այդ կապակցութեամբ. «Մինչեւ 1914 երեք անգամ պատեհուութիւն կ'ունենամ մայրս տեսնելու»:

լու, ամէն անգամ երկու շաբաթ միայն»:

Ակնարկային ծօնեցումով մը արձանագրեմ թէ՛ հեղինակի որբի կեանքը կ'ընդգրկէ իրենց գիւղի, տան, խարտոցի նմանող ձեռքերով մեծ մօր Մամա Ռեհանի, իր հօրը՝ Կարապետի, մօր՝ Եսթերի, հայ տուններէ ներս պատրաստուած կերակուրներու, խաղերու, կիրակի օրերու, այցելութիւններու, տօնական օրերու, գիւղի մէջ գործող հնչակ-դաշնակ կուսակցականներու փոխյարաբերութիւններու, «Քիր-ուաններ» ու քրտական խումբերու եւ հայ-թուրք-փլուրտ-Առաքելական-Աւետարանչական-իսլամ տարբերէ բաղկացած խուլիգան խումբերու կատարած խախտակութիւններու նկարագրութիւնները: Անոնք հարազատ պատկերը կը պատահուեն Հայնի գիւղին ներս, նաեւ, վերջիշման կարգով, մերթ-մերթ գաւառաբարբառի օգտագործումով:

բ- Որբանոցը Այս մասին մէջ, Ժամկոչեան կը նկարագրէ Գերման որբանոցը, ուր ինք երեք եւ եղբայրը հինգ տարեկան, մուտք կը գործեն որբանոց: Ան մանրակրկիտ կերպով կը նկարագրէ որբանոցային կեանքը, հագուստները, խաղերու տեսակները, հանդէսները, կերակուրները, որոնց մասին որբերը հիւսած են հեզանաքաշարժ պատմութիւններ: Նկարագրելով որբերուն մատուցուած նախաճաշը եւ ճաշերը, ան կը գրէ. «Շրջանը ցուրտ ըլլալուն, հաստատութիւնը ստիպուած էր առտու իրիկուն տաք կերակուր տալ: ...Ապուրը ակելի ջուր էր, քան՝ հատ»: Ատոր համար յօրինուած էր հետեւեալը, զոր չիշողութեամբ կը յանձնէ թուղթին.

«Երկու կորկոտ, դազան մը ջուր, դրին առջիս, կերայ, թքայ, ելայ մէյտան, ծօ Սլօ: Առտու չորպա, իրիկունը չորպա, մուկը մէջը կը լողայ»:

Կամ՝
«Լեռ ըլլէր, սըրթ ըլլէր, սըրթէն դերովեր պուզ ըլլէր, պուզ քսողը որբ ըլլէր, որբին փորը կուշտ ըլլէր, էն ատենը քէֆ ըլլէր»:

Ժամկոչեան մանրամասնօրէն կ'անդրադառնայ որբանոցի հիմնադրութեան, գայն հոգացող բարերարներուն, հոն ծառայող միսինսարներու մասին, որոնց կապակցութեամբ կը վկայէ հետեւալը. «Մասնաւորաբար խարբերողիկն համար անոնք մարդկութեան լաւագոյն տարրն էին, որոնք անծանօթ ու բազմազարչար ազգի մը համար տուն ու տեղ ձգած էին: Ժամկոչեան հականէ անուանէ

կը խօսի որբանոցի ուսուցիչներուն եւ մայրիկներուն մասին: Ան կ'անդրադառնայ նաեւ որբութեան հոգեվիճակի շուրջ: Ան, իր յուշագրական վկայութիւններու շարքին կ'անդրադառնայ Երիտ. Թուրքերու մշակած Սահմանադրութեամբ խոստացուած ազատութեան, արդարութեան եւ հաւասարութեան ստեղծած խանդավառութեան եւ շուտով, տրամագծօրէն յառաջացած յուսահատութեան պատճառով Ատանայի կոտորածի մասին: Կը գրէ Ժամկոչեան. «Մեր Որբանոցի փոքրերուն հոգին ալ նոյն թախիժով համակուցուած: Մեր շրթներուն եկան թառեցան. Կոտորածն անգութ, հայերը թող լան, ակերակ դարձաւ շքեղ Կիլիկեան: Խիստ հետաքրքրական են իթթիստի կողմէ մշակուած սահմանադրութեան մասին պատմումները: Այդ օրերու հայ իրականութեան ներս տիրող խանդավառութեան մասին կը գրէ ան. «Ոչ մէկ բան կը հասկնայինք: Սահմանադրութիւն՝ մեզի համար կը նշանակէր «Երազուտի հիւրէթ, ատալթթ, մուսալթթ, երազուտի միւլթթ: Խանդավառութիւն կար ամէն կողմ: Մեր գիւղն անգամ կուսակցական ակումբներ բացուած էին, ուր կուզային թուրք պաշտօնեաներ, քիւրտ աղաներ: Ացելութիւնները ժպտալից, խօսկցութիւնները նոր յոյս, նոր արշալոյս ծագած կը ցուցնէին: ... Ասիկա տեւեց մինչեւ Ատանայի ակելի քան 200 հազար հայերու կոտորածը...»:

Այդ օրերուն Հայնի այցելութեան եկող հայ յեղափոխականներու մասին իր յուշերը գրաւիչ են, որոնց մէջ մասնաւորապէս անմահանուն Փարամազի, Հնչակեան 20 կախաղաններու առաջնորդ դէմքի՝ որուն մասին հեղինակի մեծ մայրը կ'ըսէր՝ «Շրջիկը եկաւ, շրջիկը գնաց»:

Զատկուայ Մեռելոցին, Մեզի-ընթի գերեզմանոցին մէջ Յարէր-Յակոբի շիրմին վրայէն, Փարամազի, ծովածաւալ բազմութեան մը առջեւ ելք տրականացնող ճառին մասին կը գրէ. «Կարելի էր միտք պահել: Ո՛հ, եթէ այսօրուան ձայնագրող մեքենաները գոյութիւն ունենային...»:

հետաքրքրաշարժ են Հայնի մեր համայնքէն ներս Լուսաստորչական եւ Աւետարանչական անմիաբանութեան մասին գրուած յուշերը, որոնք կը կարդացուին յափշտակութեամբ: Նոյն ռիթմով կը կարդացուին գերմանացիներու կողմէ նորաբաց ուսուցչանոցի աւօրեայ կեանքի մասին գրուած ապրումները, որոնք մէջ յատկանշական է Սեֆերպերլիկի շարժումը, որ կը նշանակէ «Ընդհանուր Զօրահաւաք»:

Կէս կատար կը լիշէ Ժամկոչեան. «Տուները դատարկութեան պզտիկ հօրեղբայրս՝ Տիգրանը ոստանիկի մագոգը նետելու ատեն կ'երգէր.» Իւր ետք իրմի պէշ-թուրքի թուական: Հանցեցին կարդացին-Սուլթանի Ֆերման: Մայրիկ, Ատուած սիրես,-Մի խաչը հանէ...: -Գացի եկեղեցի - Սեւ թուղթ քաշեցի: -Կ'երթամ, կ'երթամ, հայ գիտուոր էմ, կ'երթամ: Սրտառուչ պատմումներ են իր ընկերներուն գիտուորագրութիւնը, ձեռքակալութիւնը, աքսորի ծրագիրը եւ սպանդի գործադրութիւնը եւ մեր սխալներու մասին իր մտորումները: Պիտի արժէր լայնօրէն անդրադառնալ այդ բոլորի մասին, բայց բաւականանանք մեր սխալներուն մասին իր մտորումներով:

Անդրադառնալով մեր յեղա-

փոխական սխալներուն մասին, (էջ 177) ժամկոչեան կը նշէ թէ՛ «հայ-դուկային կռիւներու ընթացքին չէինք կրցած սորվել ու գործադրել սուրհանդակային կանոնաւոր յարաբերութիւնը գաւառէ գաւառ»: Կը գրէ ան. «Ատոր համար էր որ երբ Սասուն կ'ապստամբէր, խարբերը լուր չէր ունենար, ու երբ վան կ'ըմբոստանար, Տիգրանակերտ անտեղեակ կը մնար: Սպանդէն ետք միայն իմացանք թէ Ապրիլ 24-ին Պոլսոյ բոլոր մտաւորականները ձերբակալուած են, կամ վան՝ մինչեւ անկախութիւն հռչակելու չափ յաղթական ելած է»:

Երկրորդ՝ կը գրէ Ժամկոչեան, թէ՛ «Լրտեսական կազմակերպութիւն չկար: Մենք որ ամէն հնարաւորութիւն ունէինք պետական բոլոր գաղտնիքներէն տեղեակ ըլլալու, չկրցանք Պոլսէն Պաղտատ տարածուած հրամանագրներէն լուր ունենալ: ...Պատերազմի վերջանալուն, Պոլսոյ մէջ Քասններու սուրբ յիշատակի օրը Պատրիարք Զաւէն Արքեպիսկոպոս խոստովանեցաւ. «Աստուք (Այսինքն՝ Հնչակեանները), մեզի ըսին. «Իթթիստաւոր հայոց բնաջնջումը ծրագրած է», բայց մենք չհաւատացինք»:

Գ-Յեղափոխական գիտուորը: «Փախուստը» պատմումին մէջ նկարագրել էտք քաղաքներու եւ գիւղերու հայութեան գրեթէ պարպումը, Տիգրանակերտէն 14 ընկերներով դէպի Տերսիմ փախուստը, ուր Ժամկոչեան կը պատմէ իրենց սկզբնական խեղճ ու կրակ վիճակին մասին, ապա, շրջան մը ընկերովի հաստատութեան վաճառականութեան պարագմունքի մասին, որուն պատճառաւ սկսեց իր կորստեցնել իրենց ողորմելու գագնումը: Այս կը զգուցնէ Բենիամինը, որ «Կ'որոշէ անգամ մըն ալ վաճառական չըլլալ»:

Հեղինակը մէջ ընդ մէջ կը պատմէ կովկասահայերու կազմած «Սոյուզ Կորոտով», «Մոսկուայի Կոմիտէ» եւ «Մի Մարդ Մի Ոսկի» միութիւններու մասին, որոնք պիտի օգնէին տաճկահայ գաղթականներուն, անձ գլուխ, դէպի Կովկաս սահմանը անցնելու համար մէկ ոսկի գանձելով: Բայց, հոն եւս իշխողը կ'ըլլայ մամոնան, որ «որոմ սերմանեց», պատճառ դառնալով «ակելի սրել հայ-թուրք, նոյնն է, հայ-թաթար քինախնդրութիւնը»: Ժամկոչեան, այդ շրջանին ձիաւոր գիտուոր ազգային հերոս Անդրանիկի՝ իբրեւ ականատես վկայ, կը պատմէ Ռուսական յեղափոխութեան շրջանի Երիգայի նահանջի, Կարնոյ խանակ կացութեան մասին, ուր սահաբեկ կ'ընթակէ մէջ էր հայութիւնը, որ բուռ մը յարդի պէս պիտի ոչնչանար, եթէ փրկութեան արեւը պայծառօրէն չձագէր: Անշուշտ, այդ արեւը ազգային հերոս Անդրանիկն էր, որ տեղուց վրայ հաւաքած 80 ձիաւորներով կը փրկէ Կարնոյ հայութիւնը, երեւոյթ՝ որ կը սահմուկեցնէ թուրք բանակը... Մեծն հերոս Անդրանիկի մասին՝ անոր գիտուոր դարձած Ժամկոչեանի ականատեսի պատմումները ոչ միայն իրենց հմայքն են մէջ կը պահեն ընթերցողը, այլ նաեւ՝ պատմական իրողութիւններու շարքին, կը ներառեն Հայաստանի Առաջին Հանրապետութեան իշխանաւորներուն եւ Անդրանիկի միջեւ ծագած ու գարգացող հակասութիւնները:

Ժամկոչեան պիտի եզրափակէր. թէ՛ Ադրանիկի դէմ տակաւ սրող Երեւանի կուսակցամուլ իշ-

ԳՐԻԳՈՐ ՍԱԹԱՄԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵ ՊՐԵՆՏԸՆ ԹՕԸՄՍԻ «ՉԱՐԼԻԻՆ ՄՕՐԱՔՈՅՐԸ»

Նախապէս յայտարարուած էր, որ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան «Արտաւազդ» թատերախումբը վերանանուանուած էր «Գրիգոր Սաթամեան» թատերախումբ՝ առ ի գնահատանք իր աւելի քան յիսնամեայ թատերական վաստակին:

Ուրեմն «Գրիգոր Սաթամեան» թատերախումբի անդրանիկ ելույթը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Յունիս ամսու 15ին սկսեալ մինչև Յունիս ամսու 14-ը, ՀԲԸ Միութեան «Վաչէ եւ Թամար Մանուկեան» համալիրի սրահին մէջ:

Պիտի ներկայացուի Պրէնտըն թօըմսի «Չարլիին Մօրաքոյրը», որը երեք արարներէ բաղկացած կատակերգութիւն մըն է, որ տեղի կ'ունենայ Անգլիոյ նշանաւոր Օքսֆորտ համալսարանի գոլէճներէն մէկու մը հանրակացարանին մէջ: Հեղինակը ապրած է Վիքթորիա թագուհիի գահակալութեան շրջանին:

Վիքթորիա թագուհիի ժամանակաշրջանը (1837-1901) կը գուգադիպի ճարտարարուեստական յեղափոխութեան, երբ ընկերային դասակարգերու տարբերութիւնը ցայտուն էր: Նաեւ այդ ժամանակ կիները համահասարակ չէին նկատուէր մարդկանց, զրկուելով մարդկային հիմնական իրաւունքներէն:

Ուրեմն «Չարլիին Մօրաքոյրը» պատմութիւնն է՝ երկու համալսարանական ուսանողներու Չարլի

եւ Չէք, որոնք կը սիրահարին երկու պարմանուհիներու վրայ, սակայն չեն կրնար անոնց հետ տեսուիլ առանց մեծահասակ կնոջ մը ներկայութեան...

Մեծահասակ կինը այս պարագային Չարլիին մօրաքոյրն է, որ պիտի ժամանէ հեռաւոր Պրագիլէն: Այս գիտակցութեամբ, մեր համալսարանական երիտասարդները կը ժամադրուին իրենց սիրահարներուն հետ: Սակայն երբ կամքէ անկախ պատճառներով Չարլիին մօրաքոյրը ժամանուկը կը յետաձգուի, կը ստեղծուի անել կացութիւն մը:

Այս անակնկալ զարգացումէն դուրս գալու համար, Չարլի եւ Չէք կը հնարեն աննախընթաց գիւտ մը՝ որ հիմնովին կը յեղաշրջէ պատմութեան հետագայ ընթացքը, ստեղծելով սխալ հասկացողութեան վրայ հիմնուած խիստ հետաքրքրական եւ ծիծաղաշարժ կատակերգութիւն մը, որ ի վերջոյ կը պարզաբանուի եւ կը վերջանայ երիտասարդներու երազներուն իրականացումով:

Վերոյիշեալ թատերգութիւնը թարգմանած է ու կը բեմադրէ ՀԲԸ Միութեան գեղարուեստական ղեկավար՝ Գրիգոր Սաթամեան:

Յաւելեալ մանրամասնութեանց համար, կը խնդրուի հետեւիլ մամուլի ազդերուն:

ՀԲԸՄ «ԳՐԻԳՈՐ ՍԱԹԱՄԵԱՆ»
ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԲԻ
ՎԱՐՉՈՒԹԻԻՆ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒԻ ՄԷՋ ՏԵՂԻ ՈՒՆԵՑԱԻ ՅԱՅՈՑ ԵՂԵՌՆԻ 100րդ ՏԱՐԵԼԻՑԻ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ ԺՈՂՈՎԸ

Մայիս 15ին Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի մէջ գումարուեցաւ Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Մայրագոյն Պատրիարք եւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի կողմէ ստեղծուած Հայոց Յեղասպանութեան 100ամեայ տարելիցի միջոցառումներու կազմակերպման յանձնախումբի ժողովը՝ Նախագահութեամբ յանձնախումբի Ատենապետ՝ ԱՄՆ Հայոց Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեանի:

Ժողովին գեկոյցով հանդէս եկաւ Հայոց Յեղասպանութեան 100ամեայ տարելիցի միջոցառումներու առաջարկութիւններ ներկայացնող յանձնաժողովի Ատենա-

պետ՝ Շիրակի Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Միքայէլ Եպիսկոպոս Աղապահեան: Յանձնաժողովի աշխատանքներու վերջնական արդիւնքներու հիման վրայ Սրբազան Հայրը ժողովականներուն ներկայացուց թուով քաններէք առաջարկ, որոնք կը վերաբերէին ինչպէս Հայոց Յեղասպանութեան 100ամեայ տարելիցի միջոցառումներու նախապատրաստման, այնպէս ալ իրականացման աշխատանքներուն:

Ժողովի ներկայացուցիչները, հանգամանօրէն քննարկելով առաջարկութիւնները, ամբողջացուցին զանոնք՝ ներկայացնելու համար վեհափառ Հայրապետի վաւերացման:

«ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՅՈՎՆԱՆ ՏԵՐՏԵՐԵԱՆ ԿՐԹԱԹՈՇԱԿԻ ՄՐՅԱՆԱԿ»

Յովնան Արքեպիսկոպոս Տէրտէրեան կրթաթոշակի Հիմնադրամի նպատակը կը կեդրոնանայ կրթութեան, կրթաթոշակի եւ ծառայութեան՝ երիտասարդները պատրաստելու մտքով եւ նկարագրով, քրիստոնէական ոգիով, որպէսզի բարելաուի այսօրուան մարդկային ընկերութիւնը: Երկրորդական Վարժարաններէն շրջանաւարտները, որոնք կը խոստանան ստեղծագործական կեանք Հայ Լեզուի եւ Կրօնական Ուսմանց մէջ, Արքեպիսկոպոս Յովնան Տէրտէրեան կրթաթոշակի Հիմնադրամը

կը քաջալերէ ուսանողները՝ մրցանակի արժանանալու համար իրագործելու իրենց նպատակները:

Կրթաթոշակներու մրցանակները կը տրուին այն սուսանողներուն, որոնք կը ցուցաբերեն բացառիկ առաջադիմութիւն Հայ համայնքի կեանքէն ներս, բացառիկ յաջողութիւն կ'արձանագրեն կրթական մարզէն ներս եւ օրինակելի բարոյական ունին եւ կը պահպանեն Քրիստոնէական արժէքները եւ նուիրումը եւ իրենց Միակն Յեղեղեցիէն ներս կը կատարեն կամաւոր աշխատանք:

քերուն մէջ Աստուծոյ սէրն ու լոյս հաւատքը դրոշմելու եւ զանոնք որպէս ղեկավարները պատրաստելու Արեւմտեան Թեմի Մուխերուն:

Յունիս 15ին Առաջնորդ Սրբազան Հայրը մասնակցութեամբ Թեմի հոգեւորականներու, պիտի հանդիսապետէ ճամբարավայրին մէջ նուիր-

րագործումը կատարելու «Վաչէ Արքեպիսկոպոս Յովսէփեան ճամբար»ի:

Ճամբարավայրին մէջ Մատուռ մը կառուցել տալու նախնական ծրագիրներուն սկսած են: Մատուռն մէջ պիտի մատուցուի Սուրբ Պատարագ եւ պիտի գործածուի հոգեւոր ձեռնարկներու համար:

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՆՈՒԻՐԱԳՈՐԾՈՒՄ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ «ՎԱՉԷ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ ԵԱՄԲԱՐ»Ի

ԱՄՆ Հայոց Արեւմտեան Թեմի նախորդ Առաջնորդ՝ Գերշ. Տ. Վաչէ Արքեպիսկոպոս Յովսէփեան իր կարեւոր դերը ունէր 1987 թուին գնելու 160 արտավար տարածութիւն ունեցող «Հայ ճամբար»ը, որ բնութեան մէջ գեղեցիկ տեսարան ունի եւ կը գտնուի Տանլափի մէջ, Գալիֆորնիա: Ամէն տարի աւելի քան 600 պատանիներ եւ երիտասարդներ կը յաճախեն ճամբար, որ կը տեւէ չորս շաբաթ, ուր իրենց հոգեկան կապը կը զօրացնեն երկնաւոր Հօր հետ, կը մասնակցին դասականութեանց մարզախաղերու, կը հանդիպին ընկերներու եւ նոր ընկերներ կ'ունենան:

Խնամակալութեան Ծրագրի նուիրուած ճաշի ընթացքին, որ Յունուար 20ին, 2013 տեղի ունեցաւ Առաջնորդարանի Գալաչեան Սրահին մէջ, ուր Առաջնորդ Սրբազան Հայրը պաշտօնապէս յայտարարեց, որ Առաջնորդարանի Ամառնային ճամբարը պիտի կոչուէր «Վաչէ Արքեպիսկոպոս Յովսէփեան»ի անու-

նով, առ ի երախտագիտութիւն ճամբարի գնման եւ իր միջոցաւ մեծ թիւով ճամբար յաճախող երիտասարդութեան հոգիներուն ու միտ-

Վչյեւեյէ՛ք
Pasadena Lunette
Optical

Մէկ Յետդոպիւն
Երջանակ եւ ապակի՝
\$40.00

2 Յետդոպիւն
Երջանակ եւ ապակի՝
\$60.00

Առանց գիծի
հետու եւ մետիկ
Երջանակ եւ ապակի՝
\$100.00

**Ձեր բոլոր ակնոցի
կարիքներու կեդրոնը**

CALL (626) 791-8844

Store Hours:
Monday 9am - 12pm
Thursday 2pm - 5pm

Washington Medical Blvd.
2595 E. Washington Blvd. (at Altadena)
Suite # 105 A
Pasadena, CA 91107

(818) 757-1211

VISIT YOUR APP STORE AND DOWNLOAD FREE

+

=

THE FIRST ARMENIAN NEWS OUTLET APP AVAILABLE FOR ALL YOUR DEVICES

Massis Weekly

Volume 33, No. 19

Saturday, MAY 25, 2013

ACA-PAC Endorsed City of LA Candidates; Eric Garcetti and Mitch O'Farrell, Victorious

ACA representatives with newly elected LA District 13 Councilman Mitch O'Farrell

LOS ANGELES -- The City of Los Angeles' General Election resulted in all but one of Armenian Council of America Political Action Committee's endorsed candidates winning election to office.

In the Mayoral race, three-term City Councilman Eric Garcetti, whose Council District includes the Little

Armenia District, an area heavily populated with Armenian-Americans, decisively won a hard-fought race to become Los Angeles' next Mayor, scoring well with voters across the sprawling city and even challenging rival Wendy Greuel on her home turf in the

Continued on page 4

Turkish-Armenian Journalist Sevan Nisanyan Sentenced for Insulting Prophet

ISTANBUL -- An Istanbul court has sentenced Turkish-Armenian writer Sevan Nisanyan to 58 weeks in prison for an alleged insult to the Prophet Muhammad in a blog post, the Hurriyet Daily News reports.

The prosecutor had been seeking one and a half years of jail time for Nisanyan on charges of "insulting the religious beliefs held by a section of the society."

The sentence cannot be converted to a financial penalty, but Nisanyan has the right to appeal.

He was charged with blasphemy after writing a blog post titled, "[We] need to fight hate speech."

The court approved a seven-page indictment prepared in the course of the inquest. Nisanyan, however, didn't plead guilty at the trial.

Turkish-Armenian writer Sevan Nisanyan

"Making fun of an Arab leader who claimed he contacted Allah hundreds of years ago and received political, financial and sexual benefits is not hate speech," Nisanyan said in his post

Continued on page 4

Reps. Schiff and Grimm Introduce Bipartisan Resolution to Recognize the Genocide

WASHINGTON, DC -- Reps. Adam Schiff (D-CA) and Michael Grimm (R-NY), along with David Valadao (R-CA) and Frank Pallone (D-NJ), introduced a bipartisan House Resolution recognizing and commemorating the Armenian Genocide in the House of Representatives. The resolution calls upon the President to work toward equitable, constructive, and durable Armenian-Turkish relations based upon the Republic of Turkey's full acknowledgement of the facts and ongoing consequences of the Armenian Genocide, and a fair, just, and comprehensive international resolution

of this crime against humanity.

"The facts of history are well-settled – 1.5 million Armenian men, women and children were deliberately murdered in the first genocide of the 20th Century," Rep. Schiff said. "With each passing day, we lose a few more of the dwindling number of survivors. We should all feel a powerful sense of urgency, and the profound call of moral duty to recognize the Armenian Genocide unequivocally and without delay."

"Almost a century ago, over a million Armenian men, women, and

Continued on page 4

Armenian Foreign Minister Speaks at Oxford University

Armenian Foreign Minister Edward Nalbandian delivering a speech at Oxford University

On May 21 Armenian Foreign Minister Edward Nalbandian offered an extended speech on Armenia's foreign policy at the Oxford University. In attendance were students and lecturers of the University, experts and analysts.

Minister Nalbandian referred to Armenian-British relations, the priorities of the Armenian chairmanship of the Council of Europe Committee of Ministers, the integration processes over post-Soviet space, Armenia-EU cooperation, a number of international and regional issues.

Touching upon the Artsakh issue, Edward Nalbandian said: "Nagorno Karabakh adopted a Declaration of Independence in September 1991, in compliance with the legislation of the Soviet Union. In response, official Baku unleashed massacre and ethnic cleansing against Nagorno Karabakh and Armenia with the help of hired servicemen linked to mercenaries linked to international terrorist organizations."

In 1993, before the signing of ceasefire, the UN Security Council adopted four resolutions (822, 853, 874, 884), demanding to suspend the military operations and establish an enduring armistice. After the adoption of each resolution Azerbaijan was refusing to meet the basic requirement, persistently continuing the military actions.

In May 1994, a Russian-mediated ceasefire accord was reached between Nagorno-Karabakh and Azerbaijan, with Armenia also joining the deal. In February 1995, the new armistice strengthening agreement was signed between Azerbaijan and Nagorno-Karabakh. However, Azerbaijan has not yet shown any respect for the agreement.

Since 1997 the negotiations have been taking place within the framework of the OSCE Minsk Group mission co-chaired by Russia, US and France.

Continued on page 4

Russia Will Continue Efforts to Promote Peaceful Settlement of Karabakh Conflict

MOSCOW -- Russia intends to continue promoting peaceful settlement of the Karabakh conflict, Russian FM Sergey Lavrov said during a joint press conference with his Azerbaijani counterpart Elmar Mammadyarov.

"The status quo is definitely unacceptable to anyone, first of all to Azerbaijan and Armenia, and those who live in Nagorno Karabakh," Lavrov stated.

Lavrov added that stability in the Caucasus is one of Russia's foreign policy priorities. Therefore, Russia will spare no effort to help solve the situation.

"We'll do our best to create all necessary conditions for the resolution of this issue," the Russian Minister added. He informed that the Minsk Group Co-Chairs will arrive in the region tomorrow.

Mammadyarov travelled to Moscow three days after holding fresh talks with Armenian Foreign Minister

Edward and international mediators in Krakow, Poland. The U.S., Russian and French mediators said they discussed "possible ways to advance the peace process" but reported few other details.

Mammadyarov downplayed the significance of the talks, saying that the Karabakh peace process remains effectively deadlocked. "No concrete issues have been discussed in the last one and a half years despite meetings of the [foreign] ministers," he said.

Mammadyarov said he expects progress in resolving the Karabakh conflict after elections in Azerbaijan at the end of this year.

"[Presidential] elections have already taken place in Armenia, and they will be held in Azerbaijan at the end of this year, and I think that it will be necessary to redouble our efforts so that there is progress in this difficult but solvable conflict," the Azerbaijani minister said.

Glendale Public Schools to Close on April 24

GLENDALÉ -- Glendale Unified students and teachers will have next April 24 off in commemoration of the Armenian Genocide, following an agreement signed by school officials and the teachers union this week.

Thousands of students of Armenian descent typically skip class on April 24 to participate in commemoration events, but the high truancy rates can decrease the school district's funding, which is tied to attendance.

For years, parents, teachers and school officials have been discussing making April 24 a non-work day, and finally next school year the day off will be official.

The agreement reached on Wednesday, which lasts for a year,

extends the school year by three days, but makes Thanksgiving Break a week-long affair and April 24 a non-instructional day.

The Armenian community hosts several events annually to commemorate the genocide, including a march to the Turkish Embassy, and many students take off to attend. Teachers also often request the day off.

During the campaign this spring for three school board seats, all candidates said they supported making April 24 a non-instructional day to allow the Armenian community to freely commemorate the tragedy.

"We have always wanted to have April 24 as a non-work day," said Tami Carlson, president of the teacher's union. "We're very pleased."

Armenia Negotiating With Russia Over Gas Price Subsidy

YEREVAN -- The Armenian government is discussing with Russian officials ways of subsidizing the increased cost of Russian natural delivered to Armenia, Energy and Natural Resources Minister Armen Movsisian said on Wednesday.

The government promised such subsidies last week after announcing that Russia's Gazprom giant has raised the gas price by 50 percent. Prime Minister Tigran Sarkisian said it will cut the new gas tariff for Armenian households, which is due to be set by state utility regulators soon, by 30 percent.

Sarkisian did not specify the sources of financing the price discount. Other officials suggested that the promised subsidies are unlikely to be financed from the Armenian state budget.

Commenting on the issue, Movsisian said, "Negotiations are still going on with the Russian side, and relevant discussions are also taking place in our government. After summing up all this we will say how those issues are going to be solved."

Movsisian did not clarify just how Gazprom or the Russian government could help Yerevan raise funds for the subsidies. In that context, he ruled out the possibility of selling Armenia's largest hydroelectric plant, located in southeastern Syunik prov-

ince, to the Russians.

Movsisian also insisted that even after the price hike the Russian gas will be cheaper than natural gas delivered to Armenia from neighboring Iran in smaller amounts. "The Iranian gas price is higher than the price set by Russia. Therefore, it cannot be an alternative in terms of the price," the minister told reporters on the sidelines of a conference on the Armenian energy sector organized by the U.S. Embassy in Yerevan.

According to official data, Armenia imported around 500 million cubic meters of gas from Iran last year through a pipeline that was completed in 2007. The total volume of Russian gas supplies stood at almost 2 billion cubic meters in 2012.

Opposition politicians and other government critics have faulted the authorities for the modest volume of Iranian gas deliveries. Vartan Ayvazian, the chairman of an Armenian parliament committee on economic issues, indicated on Tuesday that the Russians have prevented Yerevan increasing them. He claimed that the Armenian part of the pipeline from Iran was handed over to Armenia's Gazprom-controlled gas distribution network under pressure from Moscow.

Movsisian flatly denied that, however. "There has never been such pressure," he said.

Government Turns To Big Business in Hailstorm Relief Effort

YEREVAN -- The Armenian government has appealed to the country's leading businesspeople to donate money for thousands of farmers whose crops were destroyed by a powerful hailstorm on May 12.

In a letter sent to about 100 large private firms this week, Agriculture Minister Sergo Karapetian said the government has set up a special fund as part of its efforts to repair the devastation caused to Armenia's southern Armavir province.

More than 40 provincial villages were seriously affected by hail. In many of them, farmers lost entire anticipated harvests, their sole sources of revenue this year.

One of Karapetian's deputies, Robert Markarian, said on Wednesday that the private sector should also care about the villagers. "The government is not dodging responsibility," he told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am). "It's just a matter of citizens bearing responsibility [for the farmers' plight]."

Hundreds of affected farmers have staged angry protests since the disaster, repeatedly blocking a major highway in Armavir to demand that the government fully compensate them for their massive losses. The most recent demonstration took place there on Monday. Karapetian as well as Deputy Prime Minister Armen Gevorgian met the protesters to urge them to unblock

Armenian Edition of Turkish Writer Elif Shafak's Book Released

YEREVAN -- The Armenian edition of famous Turkish writer Elif Shafak's book "The Bastard of Istanbul" has been released. It has been translated by Maro Madoyan-Alajajyan. Shafak's book attracted her not only with its sincerity and deepness, but also with the great literary value.

"It makes the reader think deeper about issues of the Armenian Genocide. It raises questions, which Turkey usually keeps silent about," Maro Madoyan-Alajajyan told a press conference in Yerevan.

"The Bastard of Istanbul" is Shafak's second English-language book, which has been translated into nearly 30 languages. After the book was published in 2008, Elif Shafak was sued under the unpopular Article 301 of the Turkish Penal Code for "insulting Turkishness."

The Armenian edition of the book will be presented at the Arno Babajanyan Concert Hall on May 30.

The author of the book does not conceal her true objective of reconciling the two parties. At the same time she tries to find an answer to the question of whether the sons are responsible for the crime committed by their fathers. Which is the way out, when the perpetrators are gone, but the wounds are still there? Shafak has no definite answer to these questions, but she understands that silence and denial will bring no solution to the issue.

Elif Shafak's "The Bastard of Istanbul" is a tale of an extraordinary family curse and clashing cultural iden-

Maro Madoyan-Alajajyan

tities in the mystical and mysterious city of Istanbul.

One rainy afternoon in Istanbul, a woman walks into a doctor's surgery. 'I need to have an abortion', she announces. She is nineteen years old and unmarried. What happens that afternoon will change her life.

Twenty years later, Asya Kazanci lives with her extended family in Istanbul. Due to a mysterious family curse, all the Kazanci men die in their early forties, so it is a house of women, among them Asya's beautiful, rebellious mother Zeliha, who runs a tattoo parlour; Banu, who has newly discovered herself as clairvoyant; and Feride, a hypochondriac obsessed with impending disaster.

And when Asya's Armenian-American cousin Armanoush comes to stay, long hidden family secrets connected with Turkey's turbulent past begin to emerge.

Armenian Defense Chief's Helicopter Reportedly Comes Under Azeri Fire

YEREVAN -- A helicopter carrying Armenian Minister Defense Minister Seyran Ohanyan to one of the military units stationed close to the border with Azerbaijan came under Azeri fire on Sunday morning, reports a local daily, citing eyewitness accounts.

The Aravot paper says residents of the village of Voskepar in Armenia's Noyemberyan province saw bullets being released in the direction of the low-flying helicopter from the Azerbaijani side of the border.

A Defense Ministry spokesman neither confirmed nor denied this information, saying that no traces of bullets were found on the helicopter afterwards.

Defense Minister Ohanyan spent about two hours at the military unit in Noyemberyan where a conscript allegedly killed one fellow serviceman and gravely wounded another following a quarrel on May 15. He returned to Yerevan on the same helicopter.

Cross-border shooting is not a rare occurrence in the northeastern section of the Armenian-Azerbaijani border. The reported shooting at the Armenian defense minister's helicopter came two

Defense Minister Seyran Ohanyan

days after fresh Armenian-Azerbaijani talks at the level of foreign ministers on the possible resolution of the Nagorno-Karabakh conflict.

After the meeting between Armenia's Edward Nalbandian and Azerbaijan's Elmar Mammadyarov in Krakow, Poland, last Friday, the international mediating mission represented by the American, Russian and French co-chairs of the OSCE Minsk Group reiterated the need to avoid actions or rhetoric that could raise tensions or damage the peace process.

the road and wait until the government calculates the overall monetary value of the damage caused by hail.

Makarian said the funds contributed by entrepreneurs would be spent

on financial compensation demanded by farmers. But echoing statements by other government officials, he made clear that the government cannot compensate them in full.

Mexican Intellectuals Outraged by Azerbaijani Ambassador's Comparison of Jose Sarukhan with Himmler

MEXICO CITY -- Mexican Professor at the Center for Economic Research, Jean Meyer responded to the article of Ilgar Mukhtarov, the Azerbaijani Ambassador to Mexico, published in the newspaper "Milenio". The Ambassador's article contains offensive remarks about the distinguished representative of the Armenian Diaspora in Mexico, former rector Jose Sarukhan (Sarukhanyan).

As the author notes, Azerbaijani ambassador tried to express his discontent about dismantling of the monument dedicated to Heydar Aliyev which was installed in the Park of Mexico City, by venting it on the representative of the Armenian community, and comparing him with Himmler who was guilty in the genocide of Jews and Gypsies.

"At the same time, the Azerbaijani ambassador denies the historical fact of the mass killings of Armenians in the Azerbaijani city of Baku in 1990. The tragedy was of such a big scale that Moscow was urged to send paratroopers under the command of Alexander Lebed. Mr. Ambassador could not admit the fact that the events that occurred in Baku (and Sumgait) were much worse than the events taken place in Khojalu, which occurred two years later, as far as his government, rather to say the government of the son of ex-president, had already punished the famous Azerbaijani writer Akram Aylisli for writing an unforgivable things in his book - for telling about the mass killings of Armenians in Baku, to which Heydar Aliyev incited, trying to harm the reformer - Gorbachev," Jean Meyer writes.

Hereat, the intervention of the Soviet army, which saved the lives of many Armenians, is presented as the "bloody suppression of the democratic movement of the army of the totalitarian empire of evil," and the killed rebels were buried in the Shahid Alley. Topic of Armenian killings in Azerbaijan is a taboo, and an elderly writer Aylisli was accused of breaking this taboo.

According to the Stalinist or Nazi tradition, that is to say by the totalitarian way, a baiting started against Aylisli; his books were being burnt across the country, the author was deprived of all the awards and pensions, as it was the decision of President Ilham Aliyev, the head of the distinguished Ambassador of Azerbaijan. One of the political parties even offered 10,000 euros to a patriot who cuts off the "traitor's" ear. The thing is that the author compares the killings of Armenians in Sumgait in 1988 and in Baku in 1990 with the massacre of Armenians that were carried out in his native village Aylis.

"Though the Azerbaijani ambassador to Mexico says that "Armenian Bolshevik Stepan Shaumyan carried out genocide against the Azerbaijanis in 1918," in reality destruction of the Armenians, that had begun in 1915 in the Ottoman Empire, continued. According to Amiram Grigorov, the Aliyev dynasty cultivates a "culture of absolute and concentrated hatred towards its neighbors - the Armenians - which serves as a fuel for the

Jose Sarukhan

Azerbaijani authorities just like an oil. The hatred that spread as fire after the collapse of the Soviet Union almost irrevocably changed the ethnic picture in the eastern part of the South Caucasus. This hatred should not manifest itself in Mexico," the author said.

"Tempo en linea" has also touched this topic. Representative of Mexican intellectuals Fernando Merano Migayon writes here that the Azerbaijani ambassador, who was unable to preserve the monument of Dictator Heydar Aliyev in the center of Mexico City, writes lampoons about Jose Sarukhan who is a respected man in Mexico, and who had expressed his competent opinion on this subject.

The author notes that Jose Sarukhan, the great Rector, who is one of the brightest minds among the Mexican intellectuals and is a Nobel laureate does not need anyone's protection when he expresses his position on an issue that has touched his family directly.

The Armenian Genocide and the Nagorno Karabakh conflict were the reason why this honorable man became one of the best representatives of the Mexican intelligentsia.

"The most ridiculous, disturbing and regrettable thing here is that the arguments of the Azerbaijani Ambassador are a clear result of foolishness, narrow-mindedness and prejudice," Migayon writes, and notes that the Azerbaijani ambassador stated he was not surprised by the Armenian roots of Jose Sarukhan. Meanwhile, the author notes that the ambassador would be surprised to learn about Sarukhan's debating skills, if he bothered himself to check them. Or he would be even more surprised to learn that the ethnic origins of people does not affect neither on their arguments, nor on the facts.

According to Migayon ambassador's comparison of Sarukhan with Himmler was so offensive that it is unbelievable how the diplomat could do that, unless he understands what he is talking about, or unless he reacts as Aliyev, the head of his country, who rejects and omits any person who does not share his point of view.

"This is a selective memory. However, there are no such bad texts which teach nothing. Thanks to Mr. Mukhtarov we learnt that in Armenian the surname of Don Jose sounds "Sarukhanyan." Thank you for your contribution, your majesty," ironically says the author.

Bruno Didn't Know the Armenian-Turkish Border Was Closed: A Traveller's Tale

By Narek Aleksanyan
Hetq.am

24 year-old Bruno Rasmussen hails from the city of Bordeaux.

Last September he left France without a penny in his pocket and hit the open road. So far, Bruno has travelled to Germany, Poland, Ukraine, Georgia and Armenia.

Bruno Rasmussen

I met Bruno by chance in Yerevan's metro as we both got out at the Republic Square station. He was asking for directions to the post office.

I had a number of questions to ask this happy go lucky world traveller and Bruno graciously complied.

Bruno told me that he graduated as an ecologist from Toulouse University and specializes in butterflies. His father is a Dane and his mother French. The young man decided to spend some time travelling since work prospects in France aren't so promising right now and it's too early to think about getting married and raising a family.

"It was only reaching Armenia that I found that the border was closed with Turkey. So I'll have to go back to Georgia and cross over from there. I'll trek through Turkey, spend some time in the Balkans and then head back to France," Bruno told me, adding that he's glad that he decided to visit Armenia.

Did you know anything about Armenia before coming here?

Not really. But it's not because I never picked up a history book. It's just because I prefer to get an idea about something by seeing it the one time rather than hearing about it a thousand times.

So what have you learnt about Armenia by being here?

Well, I first learnt about the Genocide. Then I started to read about your history. But what really interested me was Armenia itself, the people. By way of comparison, let me say that in Poland I would have to go knocking on several doors to find a place to crash for the night. Here in Armenia, especially walking through the villages, people would come to the street and wave their hands to invite me inside. Armenia is an ideal country to travel by bus.

But what about your other expenses? I mean, you still have to eat.

These things are easier to solve than finding a place to sleep. I've been in Armenia for two weeks now and will be leaving today. I have been staying in a small out of the way village in Lori called Halavar. A family gave me a place to sleep and I helped out with the household chores. I also learnt to make yoghurt.

So how do you pay your travel expenses?

I find odd jobs to do. In the Ukraine, I worked at a horse racing track for a while.

What exactly motivated you to

leave France and travel so far afield?

First off, I like to experience new things and Armenia was a piece of exotica for me. The second reason is my love of the mountains. Don't laugh, but I always saw the Caucasus Mountains in my dreams even though I had never seen them in person. Coming to Georgia and Armenia was a dream come true for me.

What are the differences between the mountains of Georgia and Armenia?

I stayed in Georgia for one month. Walking through the mountains and forests, I wouldn't meet another person for days. It's not like that in Armenia. Even in the most remote mountain valley a shepherd will suddenly appear with his large flock. During my next expedition I will try to spend more time in Armenia. I really like the place and its people.

The two of us then headed to the Kilikia Bus Station on foot. As we crossed the Haghtanak Bridge, I pointed out the Ararat Cognac Factory to Bruno and told him that it had been sold to the French. I wanted to see what Bruno's reaction would be.

- I didn't know about the French connection. But I had heard that Ararat is considered one of the finest cognacs in the world. They always talk about American imperialism but there's hardly a word about the French variety which is omnipresent. In the Ukraine, for example, the biggest supermarket is Carrefour. I also spotted a lot of French stuff in Georgia and Armenia.

Saying goodbye to Bruno at the bus station, I asked if I could get in touch with him via Facebook to send a copy of our conversation. I was pleasantly surprised to hear that he's not registered on any social website. He uses the internet only to receive email and to read academic literature.

- Social websites, especially Facebook, wouldn't afford me the time to truly live, to experience the world and its people. I've been travelling around for less than a year now, but I'm convinced that travelling is the easiest and most convenient way for me to satisfy my interests. While I might have discovered many new things via Facebook, I would have experienced much less. Life is truly interesting, especially outside the world of social websites. All that I see and experience, like this conversation we are having, I write down in my diary at the end of the day. It's a way for me to relive all that I have lived and felt, even down to the tiniest detail.

Carolyn Mugar Receives Honorary Degree on Behalf of Farm Aid and Armenia Tree Project

WORCESTER, MA -- Clark University held its 109th Commencement on Sunday, May 19. Degrees were granted to 1,096 graduates: 523 baccalaureate, 541 masters, and 32 doctoral.

Carolyn Mugar, executive director of Farm Aid, and founder of the Armenia Tree Project, delivered the Commencement address and imparted lessons from the early days of both organizations. Mugar was married to the late John T. O'Connor, who served as a Clark Trustee from 1997 to 2001. O'Connor died at the age of 46.

"Don't wait for your life to begin," she urged the graduates. "When you see what's wrong, there is ALWAYS something you can do, no matter what your age."

Mugar told the story of Farm Aid, and how musician Willie Nelson, whose original plan was to host just one concert to raise money and awareness for family farmers, sparked a movement and earned himself a reputation as the most committed visible supporter of family farmers.

"Yes it's good to think ahead, to plan, but often the best thing is to simply act. Just take that first uncertain step, and then take the next, and keep going," said Mugar. "Don't spend any time standing still in fear about which road to take. Just get moving. Life happens when you make choices, when you take action."

The philanthropist/activist reassured the graduates that the future would be okay because of what they themselves will do.

"With ordinary human courage and vision, with the particular special tools Clark has given each of you, with the hands-on experience you already have, together with others, you have the capacity to do what needs to be done," she said.

Mugar accepted an honorary degree of Doctor of Humane Letters on behalf of Farm Aid and the Armenia Tree Project—two organizations, she said, "that know the importance of courage, vision, and community."

ACA-PAC Endorsed City of LA Candidates; Eric Garcetti and Mitch O'Farrell, Victorious

Continued from page 1

San Fernando Valley.

Garcetti took 54% of the vote compared with 46% for Greuel. Some mail-in ballots must still be counted, but they are not expected to significantly change the results.

Mitch O'Farrell, a former Council District advisor to Garcetti, emerged victoriously over labor organizer and former Public Works Commissioner John Choi in Tuesday's election to replace term-out Eric Garcetti as representative of Council District 13, according to unofficial results.

O'Farrell's deep roots in the district and extensive knowledge of neighborhood issues helped him overcome campaign spending in favor of Choi totaling nearly three times as much as the money backing O'Farrell. O'Farrell captured 53.05% of the vote compared to 46.94% for Choi, according

the City Clerk's final tally of the votes. The results are still subject to review and confirmation by the City Council. "Thanks all! Final results in & we won by just over 6%," said O'Farrell in a Twitter post early this morning. "We made history!"

In the L.A. city controller's race, Ron Galperin, a little-known Century City lawyer, defeated three-term City Councilman and friend of the Armenian American community, Dennis Zine in unofficial election results. Galperin polled 56% of the vote compared with 44% for Zine.

The Armenian Council of America is dedicated to educating the Armenian-American community in local political affairs, as well as actively pursuing Armenian-American participation in their respective local governments, to support political candidates who share the values of the Armenian American community.

Reps. Schiff and Grimm Introduce Bipartisan Resolution to Recognize the Genocide

Continued from page 1

innocent children were mercilessly put to death by forces of the Ottoman Empire in a horrifying attempt to wipe them from the face of the earth," said Rep. Grimm. "The U.S. has tirelessly defended justice and human rights throughout the world, and we have a solemn duty to recognize, once and for all, the injustices of the Armenian Genocide. On behalf of the Armenian community in New York City, I am proud to join with my colleagues on both sides of the aisle in introducing Armenian Genocide Truth and Justice Act."

Congressman Valadao stated, "Many of those able to flee during the genocide immigrated to the United States and settled in California. Today, their families continue to grow, thrive, and instill their cultural heritage in their adopted communities. However, the sense of loss as a result of these

horrific acts runs deep as many Armenian-Americans in my district personally know a friend or family member who was unable to escape the genocide. We must ensure that the United States government properly acknowledges what so many already know to be true."

"The time for the U.S. to officially recognize the Armenian Genocide is long overdue," said Congressman Frank Pallone, Co-Chair of the Congressional Caucus on Armenian Issues. "Armenian stands as a resilient ally of the United States and a nation dedicated to democracy and regional stability, and the Resolution introduced today shows that we will not stand idly by when the truth of this genocide is distorted by the Turkish government."

Ninety-eight years ago, the systematic and deliberate annihilation campaign was launched by the government of the Ottoman Empire against its Armenian population. While the Arme-

Armenian Foreign Minister Speaks at Oxford University

Continued from page 1

The Minsk Group Co-Chairs are making efforts in two main directions: elaboration of basic principles of conflict settlement and implementation of confidence-building measures.

In the frameworks of the OSCE ministerial conference held in November 2007, the mediators proposed to the parties the basic principles for settling the Nagorno-Karabakh conflict, better known as the Madrid Proposals.

Azerbaijan was rejecting the document for around a year, seeking for a solution in other instances. Particularly, in 2008, Azerbaijan submitted to the UN General Assembly a resolution which reflected the Azerbaijani distorted position on the problem. The resolution was passed, with only 39 of the 192 UN member states voting in favor, mostly the member states of the Islamic Conference. The three co-chairing countries – the US, Russia and France – voted against, while none of the EU member states, including the United Kingdom, supported the resolution.

"The co-chairing countries' leaders adopted resolutions in L'Aquila (2009) and Muskoka (2010), unveiling the basic principles and elements proposing their solutions to the problem. In the statements adopted in Deauville (2011) and Los Cabos (2012), the heads of the co-chairing states reiterated their previous remarks, highlighting the importance of an exclusively peaceful settlement of the conflict.

Statements on the Nagorno-Karabakh conflict settlement were adopted at the OSCE ministerial conference in Helsinki (2008), Athens (2010), Almaty (2011), Vilnius (2012) and Dublin, and at the OSCE summit in Astana (2010).

Armenia has hailed all the above-mentioned statements, expressing willingness to reach a settlement based upon the proposals reflected in the statements.

Unlike Armenia, Azerbaijan has not so far accepted the basic principles and elements as a whole integrity. Instead of accepting the proposals, Baku is making primitive attempts to refer only to the status quo unacceptability wording. If Azerbaijan is really against maintaining the status quo, it should have long ago adopted statements by the three co-chairs.

The president of the Russian Federation has organized 11 meetings with the Armenian and Azerbaijani presidents since 2008 in order to coordinate

the settlement principles. Updated options of the basic principles were introduced and discussed at the meetings.

At the latest summit in Kazan (June 2011), as well as the meetings in Sochi (March 2011), Astrakhan (October 2011), St. Petersburg (June 2010) etc, Baku rejected all the settlement principle proposed by the Minsk Group co-chairs.

The Azerbaijani side pretends to have adopted the option tabled in 2009, by naming it an updated version. It may look as though the other options are outdated. But it is necessary to note that Azerbaijan has certain reservations and changes with regard to even the 2009 option.

Baku has rejected not only the proposals on settlement principles but also the confidence strengthening measures – particularly, strengthening of ceasefire, withdrawal of snipers from the Line of Contact and elaboration of mechanisms for probes into the ceasefire violations – proposed by the international community and enjoying its full support.

Azerbaijan not only refuses to accept the confidence strengthening measures, but also provokes tensions on the Line of Contact with Karabakh and the Armenian border, exacerbating the situation and leading to new human losses.

Despite the co-chairs' continuing calls to prepare their countries' population for peace instead of war, the Azerbaijani authorities continue – on the highest level - the arms race, the war threats, the belligerent statements and the xenophobia rhetoric breeding hatred. The most cynical provocation that we saw in August was the release of Ramil Safarov, the man killer, after the extradition from Hungary, and his glorification as a hero.

It was quite recently that the Azerbaijani state subjected writer Akram Aylisli to torture just because he had addressed the Azerbaijani pogroms against the Armenians in his novel. Aylisli's books were burned in public. A state award was promised to anyone who would agree to cut his ear. The writer was forced to seek asylum beyond the borders of Azerbaijan.

Despite Azerbaijan's provocative and non-constructive policies, Armenia will continue – together with the world community – its efforts towards reaching an exclusively peaceful settlement of the Karabakh conflict."

Turkish-Armenian Journalist Sevan Nisanyan

Continued from page 1

last year. "It is an almost kindergarten-level test of what is called freedom of expression."

On May 22, the day of the sentencing, Nisanyan retweeted his blog post, writing, "Let's share the article that was sentenced to 13-and-a-half months at the Istanbul 10th Criminal Court for insulting religious bla-bla."

Last month, renowned Turkish

nian Genocide has been recognized by more than 20 nations including Canada, Italy, Sweden, France, Argentina and

pianist Fazil Say was also handed a suspended 10-month prison sentence for blasphemy, after a case that drew national and international reaction.

Say had been the focus of a legal battle after he retweeted several lines, attributed to poet Omar Khayyam in April 2012, saying, "You say its rivers will flow in wine. Is the Garden of Eden a drinking house? You say you will give two houris to each Muslim. Is the Garden of Eden a whorehouse?"

Russia, as well as the European Parliament, it has not been formally recognized by the U.S. Congress in decades.

ՄԱՇՏՈ՞Ց ԹԵ՞ ՄԱՇԹՈՑ

ԱՐՏԱՇԵՍ ՍՐԿ. ՆՇԱՆԵԱՆ

Մաշտոց կամ Մաշթոց անուամբ երկու կարեւոր դէմքեր ունինք մեր պատմութեան մէջ: Մին Հայ ժողովուրդի ամենանուիրական անուններէն Հայ Աթուլթայքի (Այբուբենի) գիւտարար Ս. Մեսրոպ Մաշթոց՝ Ոսկեդարու Հսկան, իսկ երկրորդը՝ 9-րդ դարու Մաշտոց Եղիվարդեցին, որ որոշ շրջան մը եղած է Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց, նաեւ՝ «Ծիսարան»ի (Մաշտոց) կարգաւորիչ եւ ունեցած է բարուք գործունէութիւն:

Այն ինչ որ Հայ Առաքելական Եկեղեցիին մէջ իբրեւ «Ծիսարան» կամ «Մաշտոց» կղերականներու կողմէ կարգաւորեալ ձեւով կը գործածուի՝ սկիզբ կ'առնէ Մաշտոց Եղիվարդեցիէն, որուն մէջ կարելի է գտնել բոլոր ձեռնարկութիւններու, խորհուրդներու ընթացիկ արարողութիւններու շարքերը:

Այլեւս մեր աչքերը վարժուած են Մաշտոց ձեւին (տ-ով), ծննդոցէն ցալսօր, Մաշտոց բառը ուղղագրական տեսանկիւնէն որեւիցէ փոփոխութեան չէ ենթարկուած:

«Ծիսարան»ի առաջաւոր Հեղինակը եղած է 5-րդ դարու Հայրապետ Ս. Սահակ Պարթեւ, իսկ ձեւաւորող ու կարգաւորողը նոյնինքն՝ ինչպէս վերը յիշեցինք, Մաշտոց Եղիվարդեցին (9-րդ դար): «Ծիսարան»ը ժամանակի ընթացքին ծաւալած ու ճոխացած է՝ քարոզներով, աղօթքներով ու շարականներով: Մաշտոց Եղիվարդեցի Կաթողիկոս, որքան որ «Ծիսարան»ը կարգաւորած է, իր կողմէ ալ յաւելուածներ կատարելով, իր անուամբ կոչած է «Մաշտոց»: Աւելի վերջ (12-րդ դար), Ս. Ներսէս Շնորհալի ու

Ներսէս Լամբրոնացի եւս իրենց յատուկ յաւելումներ ըրած են: Մօտաւորապէս 200 տարի վերջ մեծ վանական գիտնական Գրիգոր Տաթեւացին աւելցուցած է մասնաւորաբար վարդապետական աստիճաններու տուչութեան ծիսական կարգը:

Հայ եկեղեցւոյ մէջ կը գործածուին երեք տեսակ «Մաշտոց»ներ՝ «Ձեռաց Փոքր Մաշտոց», «Մայր Մաշտոց» ու «Հայր Մաշտոց»:

Այս վերջինը կը բովանդակէ կաթողիկոսներու վերապահուած կանոններ, ինչպէս՝ եպիսկոպոսական ձեռնարկութիւն եւ օծում, միւլունի օրհնութիւն եւ թագաւորներու օծման կարգ: «Հայր Մաշտոց»ը կը պահուի Ս. Էջմիածնի մէջ:

Քահանան իր կարգին խորհրդակատարութիւնները կը կատարէ՝ հետեւելով «Ձեռաց Փոքր Մաշտոց»-ի, իսկ եկեղեցւոյ իշխանաւորները այլազան ձեռնարկութիւններ՝ դպիր, սարկաւազ, քահանայ (կուսակիցօս, ամուսնացեալ) կը կատարեն՝ հետեւողութեամբ «Մայր Մաշտոց»-ի, որմէ օրինակ մը պէտք է գտնուի բոլոր եկեղեցիներու մէջ:

Ի մէջ այլոց պէտք է ըսել, որ մինչեւ 8-րդ դար եպիսկոպոսներն ալ իրաւունք ունէին միւլունի օրհնէք կատարելու, ինչպէս է այլ դաւանանքներու մէջ:

Պէտք է նկատի ունենալ որ «Ծիսարան»ներու կանոններն ու պարունակը շրջանէ շրջան փոփոխութիւններու եւ յաւելումներու ենթարկուած են, անշուշտ որ սխալներ ալ սպրդած են: Այնպէս որ

«Ծիսարան»ները երբեմն մասնաւոր կարգաւորութիւններով հրապարակէ հանուած ու նորերու հետ փոխարինուած են. նոյնիսկ Հայրապետական միջամտութեամբ վաճառման իսկ արգելք դրուած է:

Ոմանք պաշտպանած են այն գաղափարը թէ Մաշթոց բառը կու գայ ուղղակի Ս. Մեսրոպի եկեղեցական անունէն, այսինքն ըսել կ'ուզեն թէ այդ անունումը Եղիվարդեցիէն չէ: Բայց սխալ է այս տեսութիւնը. ծանրակշիռ պրպտումներ ջրած են նման անտեղի մտածումները: Կիրակոս պատմիչ ուղղակի Մաշտոց Եղիվարդեցիի կը վերագրէ «Ծիսարան»ի «Մաշտոց» անուանակոչումը, որուն կը հետեւին Մաղաքիա Արք. Օրմանեան ու Եղիշէ Արք. Դուրեան, մեր երանելի պատմաբան եւ լեզուագէտ բարձրաստիճան կրօնաւորները:

Ինչ կը վերաբերի Ս. Մեսրոպ Մաշթոց անունան, Մաշթոց անունը ըստ Օրմանեան Սրբազանի՝ եկեղեցական անունն է Աթուլթայքի գիւտարարին:

Բոլոր այս խորհրդածութիւններէն վերջ հարցը այն է թէ՛ ինչպէ՞ս պէտք է գրել այս վեցտառեայ յատուկ անունը եւ ո՞րն է ճիշդը: Ինչպէս ըսինք, այս անունը տեսնուած է այլազան ուղղագրական ձեւերով, ինչպէս՝ Մաշթոց, Մաշտոց, Մաժդոց, Մաշդոց: Մեծ մտաւորական Տ. Տիրան Արք. Ներսիսեանի կենդանութեան, Նիւ Եորքի մէջ այս ուղղութեամբ հարց մը ծագեցաւ, որուն համար մասնակի քննական ժողովներ կայացան:

Հոն կային հայ լեզուի հմուտ լեզուաբաններ, որոնց մէջ նաեւ Հայր Գրիգոր Ծ. Վրդ. Մագստտեան:

Բոլորը իրենց տեսակէտները պարզեցին, ի վերջոյ ընդհանուրին որոշմամբ ընդունելութիւն գտաւ Մաշթոց (Թ-ով) ձեւը, որ շատ աւելի տրամաբանական կը թուի, պատմական տուեալներու վրայ հիմնուած ըլլալու իր հանգամանքով: Հայր Գրիգոր Ծ. Վրդ. Մագստտեանի ցուցումները բոլորին գնահատանքին արժանացան: Կ'արժէ ընթերցողներուն ուշադրութեան յանձնել, սա պատճառաբանութեամբ որ՝ «Ղազար Փարպեցիէ սկսեալ կրնանք հանդիպիլ Մաշդոց ձեւին, իսկ Եզնիկ Կողբացիի մօտ Մաշդոց ու Մաժդոց ձեւերուն (Թուղթ առ Մաշդոց նաեւ Մաժդոց): Կորին վարդապետի հեղինակութեան՝ «Վարք»ին մէջ գործածութեան հնագոյն ձեւը Մաշթոց է:

Այսուհանդերձ անուան սկզբնական, ուղղագրական ձեւին մասին բազում հակասական տեսութիւններ չեն պակսիր: Այդ պատճառաւ գանազան ուղղագրական տարազները կարելի չէ գրչագրա-

Ի ՎԵՐՉՈՑ

ՋԱՆԻՐԵԿ ԶԱՆԻՐԵԿՅԱՆ

Դէ, այս օրերին ոչ մէկի մտքով չի անցնում ինչ-որ բան հաւաստելու համար ասել, թէ ի զարմանս է բանը, երբ իսկապէս 20րդ դարակէսից էս կողմն ընկած ժամանակի շաղկը ելած՝ ընդամէնը երկու տասնամեակ գումարուած լինելով, պարզուած էր, որ գումարեկներէ թուացուցիչները բազմակի անգամ յաւելումներ ի ցոյց անելով է հաւաստուած թէ գիտութիւնը վազբով է տեղաշարժուել...

Միայն թէ, շատերի հետ մէկն էլ ես եմ ինձ ստիպում, որ չ'ասեմ, թէ ի ցաւ, փոխանակ հարստանալու, ընդհակառակն է բանը՝ աղքատանալու գործընթացն է բազմակի անգամ ի վնաս աղքատները բանել... Եւ ոչ միայն, երբ եւս մէկ անգամ էլ կրկնեմ, թէ ի զարմանս՝ միեւնոյն հետիոտներով լեփ-լեցուն, աղքատապատկան փողոցներով ատմութեաններով անցողարձ անողները մերոնքական չեն կարող լինել: Ոչ էլ հարկ կը համարեն մեր երեսին, կամ արարմունքին նայել...

Թէկուզ, գոնէ իրենց օգտի համար նայել...

Նայել, եւ գուցէ զարմանալու տեղը չիմացող «տէրուտնօրէնները» ի վերջոյ հասկանան, թէ երբեմնի ուսեալ դասախօսը... Եւ ոչ միայն, երբ ծաղկուն բեմերից ելոյթ ունեցող ջութակահարը նոյնպէս, երեւի հենց «ծաղկուն» հաշտութեան անցնելով են մէկտեղ նստել սառած մայթի սառուցին...

Ու նրանց դատարկ գլխարկները բարբառում են՝ կոպեկները դէնը չ'անցնել...

Որ իրենք էլ չ'զննատուեն, երբ իրենց «երագանքը»՝ մի պատասու հացի գին-արժէք է համարուում...

Այսքան մի բան, մարդիկ... Երէկ, թէ մեկել օրը՝ այս փողոցը մերն էր...

Ոչ էլ մտքներով կ'անցնէր փափուկ ատմութեաններով անցողարձ անողների ու մեր միջեւ աչք ծակող էլ չէ, ու սրտձակոցի տանող տարբերանշաններ նկատել:

Ամէն մէկն իր բանին էր, այո, ոչինչ գողացողը՝ կէս ճանկ գողացողին չէր նախանձում...

Երբ հօ լաւ գիտէինք, որ բոով գողացողները՝ «տէրեր» խաղացողներն էին, իսկ «կէս-ճանկատէրերը»՝ նրանց վարորդները...

Եւ մեր նմաններին մնում էր ասել, թէ իրենց մուրը՝ թող իրենց ճակատին ինչ-որ բաներ գրի...

Թէկուզ ի գողաշացում իրենց, թէ չէ մեզ ինչ, մերը՝ գործ ունենալն էր: Ծատից-քչից վարձատրուելը: Եւ ինչու ոչ, երբ հենց

եղած քչով գոհանալն էր մերը... Միայն թէ, սաստիս պէս՝ բոով գողացողներին անդրադառնալիս, պիտի ասել, որ հնարաւոր չէր անվրդովմունք երես շուռ տալ...

Այն ինչ հնարաւոր չէր, էնա հնարաւոր չէր էլի, բայց արի տես, որ չհամակերպուելու հետ չհաշտուելով իսկ հաշտուողաբար երես շուռ տալու մէջ էր թաղուած շահ գլուխը...

Եւ ինչը, կամ ինչպիսին, նոր բան չէր...

Այն շարունակաբար 70 տարիներ էր ծեծուել...

Միայն թէ, երեւի ճիշտ կը լինի ասել, որ մեծամասնութիւն կազմողներին աչքից հեռու էր եղել բանը, երբ միանգամից, պետութիւն էլ չէ ու հենց կայսրութիւն ներկայացնող գահն առաւ երերալ...

Անհաւատալի էր, բայց երբ ըստ անգամ այնքան կարճատեւ եղաւ, որ փլուզուելը նոյնպէս անհաւատալի էր համարուում...

Եւ այսօրինակ անհաւատալիքներածնունդ խառնաշփոթը, նոյնիսկ համայն կայսրութիւնով մէկ տիրեց...

Այնպէս տիրեց, որ թաքնուած շան գլուխը գլորուած էր փողոցներով եւ այդ ընթացքի դէմն առնող երբեմնի դասախօսն ու ճանաչուած ջութակահարը՝ «եղբայրանալով» էին անցել մուրալու...

Չհամեմատող, սօ հենց չհամեմատող էր բանը, երբ մարդկային բնականութեան անդաստանում խղճի տեղն իմացողաց կողմից, անգամ, եկեղեցիների գանգակապարանները ձգող վանականներն էին շփոթմունքի մասնուել...

Ու չգիտէին՝ այդ պարանը ձգել, թէ չ'զգե՞լ...

Ու տարուայ գալ-գնալը չիմացող սոված ու մրսկան մարդիկ, իրենց հոգեւին միսն էին կրծում, որ այդ աննկարագրելի ցաւանկարն անելու գնով երկարացնել գանգակատուն տանող պարանը, բայց ոչ միայն այն չէր երկարում, այլեւ՝ բարակում էր...

Բարակում էին նաեւ տարիները...

Երեւի թէ, հենց բարակելու «մեղքով» շատ հեշտ էին միմեանց շաղկ ելնում, եւ գումարուելով գրեցին 10-նամեականիշ թուանշանը, բայց այդպէս էլ իրենց տեղում էին դասախօսն ու ջութակահարը...

Ասել է, թէ յոյսը մեռնում էր, բայց չէ, չհասցրեց մեռնել, երբ իսկապէս դասախօսին հրաւիրեցին, որ ի վերջոյ՝ անցնի իր բանին...

Անշուշտ, ջութակահարին նոյնպէս...

կան վրիպանքի արդիւնք նկատել: Հայաստանի մէջ վերջին տասնամեակներուն ընդհանուր առմամբ Մաշտոց ձեւով յայտնուած է: Այս ընթացքը պատճառ դարձաւ որ Սփիւռքի մէջ եւս իշխէ Մաշտոց ձեւը: Այս պատճառաւ ալ ակամայ կորստեան մասնուեցաւ Մաշթոց ձեւը, որ հաւանաբար հնագոյն ուղիղ ձեւն է ք:

Այս եղաւ կիսապաշտօն ժողովին տիրական գաղափարը, որ նոյնինքն Հոգեշ. Հայր Գրիգոր Ծ.

Վրդ. Մագստտեանի ցուցումներնու հետ գուցահեռն էր:

Եզրակացութիւն.- Պէտք է ընդունիլ որ երբ բառը կը գործածենք իբրեւ «Ծիսարան»ի հոմանիշ, պարտինք գրել Մաշտոց, իսկ եթէ ակնարկութիւնը մեծ գիւտարար վարդապետինն է, պէտք է անտես առնենք վերի համոզիչ ու տրամաբանական բացատրութիւնը եւ ջանանք տարածել ու գործածել հետեւեալ տարագր՝ Ս. ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑ:

ՄԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՅՈՒՇԵՐ ԴՊՐԱՑ ԴԱՍԻ ՏԱՐԻՆԵՐԷՆ

ՊԷՊՕ ՍԻՄՈՆՅԱՆ

Նոր Հաճնոյ Ս. Գէորգ եկեղեց-
ւոյ դպիր էի: Ո՛չ իմ կամքովս:
Հօրս-մօրս հետապնդումներուն տե-
ղի տալով: Անոնք ալ ոչ անպայման
ջերմեռանդ հաւատացեալներ ըլ-
լայնուն, այլ՝ զիս փողոցէն փրկելու
համար պարզապէս: Կիրակի օր-
ուան պատարագէն երբեմն փա-
խուստ կու տայի՝ մեր տան մօտա-
կայքը:

Սահակեան մարզադաշտի երկ-
րորդական խումբերու մրցում նե-
րուն ներկայ գտնուելու համար:
Մանկապատանեկան հաճոյքներէս
էր ոտնազնդակի մրցումի խաղերը
դիտելը: Անոնք ընդհանրապէս տե-
ղի կ'ունենային Կիրակի կէսօրէ
առաջ, ճիշդ պատարագի ժամուն:
ՀՄՄ-ի երկրորդական խումբերը՝
Վաս պուրական, Ապագայ, Փոքր
Հայք, Փարամագ, Վանիկ իրարու
դէմ կը մրցէին:

Փախուստիս մատնիչը ինձմէ
երկու տարեկան փոքր քոյրս կրնար
ըլլալ, որ ինքն ալ դպրաց դասի
մաս կը կազմէր: Կը պատուիրէի որ
չմատնէ: Կը յիշեմ, որ կարելի
հաւատարմութիւն մը կը ցուցաբե-
րէր:

Ամէնէն մեծ գրկանքս Զատկ-
ուան Կիրակի օրուան հանդիսաւոր
պատարագին ստիպողական ներ-
կայութեանս պարտադրանքն էր,
որ զիս հեռու կը պահէր գատկական
խայտա ճամուկ հաւթախաղի եռու-
գեռէն: Հաճնոյ կեդրոնական հրա
պարակը գատկուան Կիրակի օրը
առաւօտուն կ'ողողուէր հաւթա-
խաղ խաղցողներով՝ փոքրահասակ
կամ մեծահասակ: Կը սիրէի գունա-
խայտ հաւկիթները: Ո՛չ միայն
դիտելը, այլ՝ խաղալը:

Դպիր ըլլալը միայն եկեղեց-
ւոյ ժամերգական արարողութիւն
ներուն մասնակից ըլլալով չէր
վերջանար, կար՝ ուրիշ պարտաւոր-
ութիւն մըն ալ: Չորեքշաբթի եւ
Շաբաթ օրերու կէսօրէ վերջի ար-
ձակուրդի ժամերը գոհելը՝ ժա-
մերգութեան եւ պատարագի շա-
րականներու երգեցողութեան փոր-
ձերուն համար, որոնք ուսուցիչ-
դպրապետին կողմէ կը պարտադր-
ուէին: Բացակայողը կը պատժ-
ուէր...: Խստաբարոյ ուսուցիչ էր
դպրա պետը:

Ոչ միայն բացակայութեան
հանդէպ խիստ էր, այլեւ երգեցող-
ութեան փորձերու ժամուն: Փորձի
մը պահուն, երբ Կիրակնուտի ժա-
մերգութեան «Եկեալքս ի մտանէ»
շարականը կը սորվեցնէր, մէկ-մէկ
երգել կու տար: Ես որ ոչ լաւ ձայն
ունէի, ոչ՝ «ականջ», ի մտանէի
եղանակային նրբերանգը չկրցայ
պահել: Շառաչուն ապտակ մը տուաւ
երեսիս: Ուշաթափուելով խայտա-
ուակուցայ ընկերներուս առջեւ:
Հօրմէս անգամ չէի ստացած նման
ապտակ: Հրաժարեցայ դպրաց դա-
սին:

Հիւանդացաւ ուսուցիչ-դպրա-
պետը ու ա՛լ չվերադարձաւ: Ես
վերադարձայ դպրաց դաս: Դպրա-
պետը փոխուած էր, բայց փորձերու
համար սահմանուած անխուսափե-
լի օրերը մնացեր էին: Տաժանք
էին, յատկապէս Աւագ Շաբթուան
նախօրէին փորձի օրերու տրա-
մադրուած պահերը, որոնք այդ
շաբթուան շարականները կը սոր-
վեցնէին:

Դպիր ըլլալու «պատիժ»ը
սակայն կը վարձատրուէր այլա
պէս: Մասնակ պատանիի հոգեբա-

նութիւն որպէս՝ Մեծ Պահի Արե-
ւագալիի ժամերգութիւններուն -
Չորեքշաբթի եւ Ուրբաթ օրերուն
առաւօտեան երկու դասապահերը
կը կորսնցնէինք: Կը փափաքէինք,
որ աւելի պահեր կորսնցնենք: Այդ-
կը պատահէր եթէ եկեղեցական
հիւր մը ունենար եկեղեցին: Դասա-
պահ կորսնցնելու կարեւորութիւնը
պիտի գիտնայի երբ տնօրէն Բեն-
իամին ժամկոչեանին հետ պաշտօ-
նավարեցի, կամ աւելի ուշ տնօրէն
եղայ:

Յիշողութեանս մէջ դրոշմ-
ուած կը մնան Գարեգին Ա. հայրա
պետին Արեւագալիի, Հսկումի եւ
Պատարագի արարողութիւններուն
այցելութիւնները: Կիրակնօրեայ
պատարագին թաղի մուտքին կա-
մար բարձրացուցեալ: Գորգեր
փուռեցան պատշգամներու բազ-
րիկներուն, եկեղեցւոյ մուտքին եւ
աստիճաններուն:

Հոգեւոր թագաւորի մը պէս
ընդունուցեալ վեհը թաղեցինե-
րուն եւ շրջակայքի բնակիչներուն
կողմէ: Գիտակցական այն տարիքին
մէջ չէի, որ ընկալէի իր քարոզնե-
րով արտայայտած խոհերն ու ապ-
րուածները: Ազդեցութիւնը մնաց իր
հոգետիպարին պատ կերով: Հետա-
գային իր քարոզներու եւ յօդուած-
ներու «Դէպի Լոյս եւ Կեանք»
գիրքէն եւ մանրանկարչութեան
նուիրուած հատորներէն հաստատ
համոզում պիտի գոյացնէի, որ
ինչպիսի հոգիի լոյսով եւ մշակու-
թային արժէքներով ապրած եկեղե
ցական մեծութիւններէն էր ան:

Ինչո՞ւ՞ չեմ գիտեր, որ Արե-
ւագալիի ժամերգութիւնը կանուխ
տարիքս ամէնէն տպաւորիչը
թուած է ինձի: Լոյսին նուիրուած
հոգեպարար շարականին նոյնքան
հոգեշունչ երգեցողութիւնը՝ «Լոյս
արարիչ լուսոյ առաջին լոյս» դեր
մը ունեցա՞ծ է: Յետոյ ալ շարու-
նակուած են Արեւագալիի ժամեր-
գութեան առթած խորախորհուրդ
եւ ներշնչարար ապրումները: Ձայն
եւ «ականջ» չունեցող պատանիիս
համար հոգեկան ինչ մեծ գոհունա-
կութիւն եղած է, երբ դպրապետը
ինձի վստահած է «Միայն սուրբ,

ԶԱՐԱՔՕՂՈՒՆ ԻՎՅՈՑ ՅԵՂԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ՆՈՐ ԳԻՐՔ ԶՐԱՏԱՐԱԿԱԾ Է

Սթամպուլի «Պելիէ» հրատա-
րակչատունը, որուն տնօրէնը Հա-
յոց Յեղասպանութիւնը ճանչցած
թուրք մտաւորական Ռա կրփ Զա-
րաքօղուն է, «Ինձ թաղեցէք Առանց
Լոգցնելու» վերտառութեամբ Հա-
յոց Յեղասպանութեան մասին պատ-
մող նոր գիրք հրատարակած է:
Գիրքին մէջ կը ներկայացուին
Հայոց Յեղասպանութեան ականա-
տեսներու եւ անոնց հարազատնե-
րուն վկայութիւններն ու պատմու-
թիւնները: Ռակրփ Զարաքօղուն
գիրքի շնորհահանդէսին ժամանակ
նշած է, որ ստեղծագործութիւնը
կարեւոր աշխատութիւն է թուրք-
իւոյ պաշտօնական շրջանակներու
այն պնդումներուն դէմ, որ, իբրեւ
թէ «քիւրտերը հայերուն կոտորած
են»: Զարաքօղուն յայտնած է, որ
Հայոց Յեղասպանութեան մասին
աշխատութիւնը հեղինակը գրած է
126 ականատեսներու կամ անոնց
հարազատներուն հետ ունեցած
զրոյցներու հիման վրայ:

Գիրքին մէջ կը ներկայաց-
ուին 1915-ի Յեղասպանութեան կեն-
դանի վկաներէն Մեհմետ էրսենի
վկայութիւնը, որուն մէջ ան պատ-
մած է Յեղասպանութեան տարիներ-
ուն Համիտիէ գունդերուն մէջ իր
ծառայութեան ժամանակ տեսած-
ներուն մասին: Անոր խօսքով, Հա-

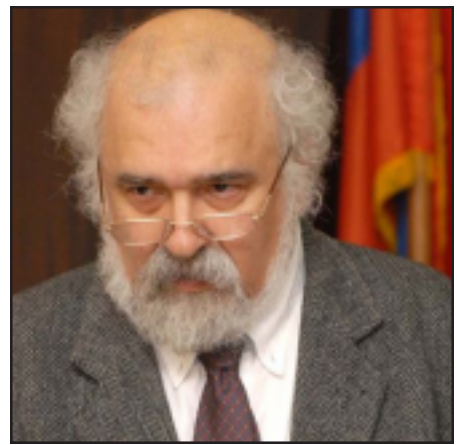
միայն Տէր, Յիսուս Քրիստոս ի
փառս Աստուծոյ, ամէն» պատարա-
գէն հատուածին երգեցողութեան
մենակատարումը:

Դպրաց դասին անդամութիւնս
ուրիշ վարձատրութեան առիթ ալ
կ'ընձեռէր: Մահազանգի դօղանջ-
ները, որ դասարանին մէջ նստած
կը լսէինք, երբք անգամ ընդհա-
տումով, կ'ուրախանայինք եւ գրա-
սեղանին վրայ գտնուող գիրք, տես-
րակ, մատիտ, գծաքաշ կը տեղաւոր-
ւէինք պայուսակին մէջ: Կը սպա
սէինք կանչուելու:

Դուրը կը բացուէր եւ ձայն մը
կ'ըսէր.

- Դպրաց դասի մաս կազմող
տղաքը թող ելլին:

Իսկոյն աւանդատուն կը բարձ-
րանայինք եւ դպիրի շապիկները

յոց Յեղասպանութիւնը ծրագր-
ուած է Երիտթուրքերու կողմէ,
որոնք քրտական ցեղերու առաջ-
նորդները համոզած են մասնակցե-
լու հայերու կոտորածներուն:

Յեղասպանութեան այլ ակա-
նատես մը՝ Մելիէ Ալի Երլտրըրը կը
պատմէ, որ իշխանութիւններուն
կողմէ քրտաբնակ շրջաններ ու-
ղարկուած թուրք իմամները յա-
տուկ հրովարտակներ կ'ար ձակէին
այն մասին, որ եթէ քիւրտը 7 հայ
սպաննէ, անոր առջեւ կը փակուի
դժոխքին դուռը, իսկ եթէ 8 հայ
սպաննէ, անոր առջեւ կը բացուի
դրախտի դուռը: Անոր խօսքով,
147 քիւրտ հոգեւորականներ հայե-
րը չկոտորելու համատեղ հրովար-
տակ արձակած են:»

կը հագուէինք: Տարբեր կ'ըլլային
մեռելաթաղի շապիկները:

Մեռելիք վերնամասով: Մեռ-
եալի գաղափարը խորթ գզացում
մըն էր, որուն դժուար կը հաշտ-
ուէի: Դպրաց դասը դպրապետին
գլխաւորութեամբ յուղարկաւորու-
թեան թափօրին կ'ընկերակցէր դա-
գաղին ետեւէն: Ես շարքին մէջ
դագաղը դիտելէ աւելի ճամբու
երկու կողմերը հաւաքուած մար-
դոց կը նայէի: Ինչ մեղքս պահեմ,
կը վախնայի որ մեռեալը յանկա՛րծ
կ'արթննայ եւ դագաղէն իջնելով
մեզի հետ կը քայլէ: Հարկաւ մանու-
կի պարզամիտ գզացողութիւն էր
իմս...:

Դագաղին ետեւէն քայլելու

Շարք էջ 18

Հովանաւորութեամբ
ՌԱԿ Հայ Իրաւանց Խորհուրդի
(ARCA)

Գ Ի Ն Ե Չ Օ Ն

Մինաս Գոճայեանի
**ՄՈՐՄՈՔՈՂ ԱՆՅԵԱԼԻ
ԱՐԱՏԵՏՆԵՐՈՎ**

Ովստագնացութիւն Դէպի Պատմական Հայաստան
Յեղասպանութեան 100 Ամեակի Մեմին
Հատորին

- Գիրքի ներկայացում
- Գեղարուեստական կոկիկ յայտագիր
- Հիւրասիրութիւն
- Մուտքը ազատ

Ուրբաթ, 31 Մայիս 2013, երեկոյեան ժամը 7:30-ին
Կլենտլի Հանրային Գրադարան
222 E. Harvard Str., Glendale, CA 91205
Public Parking validation available at the Library.

ՊԱՏԱՐԱԳ ԱՐՄԻՆԱ ԱՐԱՐՏՈՒՆԻՆԵՐԻ ԱՐԱ ԱՐԱՅԱՆ ԳԱՅԱՏՈՂՄԻ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՐՔԱՅ ԱՐԱՍ-ԱՐԱՍԷ-ԻՆ ԱՐՁԱՇԿՈՒՆԻ ՈՍՏԱՆԻ ՍՈՒԳՈՒՆԻԱ ԱՍՐՈՑՈՒՄ

Ծառայել Հայաստանի և նշանակու՞մ է Ծառայել Բաղադրարարությանը
Ուլիամ Գլախադան

ՊՕՂՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿԼԱԳԻՍԵԱՆ

Արամ-Արամ է արքան քաջ գործերով փառաւորել Արմինա-Բիայնի լի երկիրը, նրա արորդի մարդկիկը անունով կոչուել են Արմին, երկիրը իր Արմինա, «Արամ» անունից գեղջելով «ա» հնչիւնը, աւելացնելով տեղի իմաստով «ինա» վերջածանցը: Արամ-Արամ է իր հիմնադրած Արա-Արայան թագաւորական գահատոհմի հիմնադիր արքան է: Արամ անունն «Արա»-ն, Շիւհինի-Արա կրակի ու լոյսի աստուածն է, գահատոհմի արքաները Արայան տոհմից Արայաններ, Արայորդիներ են: Արամ-Արամ է արքան, ողջ լինի:

Քրմապետը հրամայում է քրմական դասին, թմբկահարներին, փողահարներին սրահ գալ: Քրմուհիները իրենց նախնիների մեհենական տաղերի անուշ երգերն են հնչում, բոլորը հիացմունքով ունկնդրում: Եւ յանկարծ սրահի դռներն են բացուում, հարձեր իրենց ձեռքերի վրայ խորոված վարագներով սկուտեղներ, գինիով լի փարջեր վեր պահած մտնում սրահ: Հորանի ձիւնոտ լանջերի հազար ու մի նազանքներով, հեղաձկուն լուցնահուր իրանները Նայիրի երկրի ծովի երեսին յառնած ալեակների նման հոսելով՝ մտնում արքային, Բիայնաների իշխաններին, գինու փարջերը ու սկուտեղները դնում սեղաններին:

Արքան է ոտքի կանգնում, այսպէս կանչում.

«Այս օր փառաբանութիւն թող լինի Բիայնի լի-Արմինա աստուածներին, գինի ըմպէ՛ք նրանց յաւերժութեանը, արբեցէ՛ք շինական մարդկանց հասունացրած կարմիր կրակ գինիով, հարձերի վարսերին, իրաններին գինի հոսէ՛ք, նրանց գինոտ մարմինները գրկած պար եկէ՛ք:

«Բիայնի լի-Արմինայի յաղթանակների պատուին ուժգին զարկէ՛ք բամբակը, բարձր հնչէ՛ք փողերը, նրանց հնչիւնները հասնեն Աշտուր երկրի փլած պարսպներ, Մետաքիների երկիր, Տիտանեանների ցեղի արքայ Պայապիսի-ի արեւելքի աշխարհ, նրա բնակած հեռու ծովերի կղզի: Պատարագ է այսօր: Պատարագի ընծայ է այսօր Բիայնի լի-Արմինա Նաիրեան ցեղերի յաւերժութեանը, պատարագ նրա հզօր համադաշնութեանը: Նայէ՛ք ամբողջ պատուհաններից, Արգաշկունի ոստանի մարդիկ նաեւ պատարագում են Բիայնի լիի հզօրութիւնը, նայէ՛ք ի նչպիսի շուրջ պարեր են բռնել ամբողջ չորս բոլորը: Նաիրեան ցեղի մարդկանց շուրջ պարեր՝ իրենց հոգիներից, իրենց սրտերից յառնած հոնդիւնն են, արտերում ծփացող ցորեանի ալեակների հովերի շշնջիւնն են:

Հարձերն են սրահում, յաւերժահարսերի նման եթերային պար բռնում, անէացած իրաններից ձիւն է մաղում, անցնում են սպիտակ ամպերի նման: Արքայի ու իշխանների սրտերն են ահագնանում, գինի՞ն, թէ հարձերն ամպրոպը շանթերի փոթորիկներ են պայթեցնում իրենց սրտերի կարմիր ծո-

վակներում: Սրահ են գալիս, հարձեր գրկում, նրանց հետ շուրջ պար բռնում: Արքան ծիրանի գօտին է թափահարում, կարմիր լոյս հոսում հարձերի սպիտակ իրաններին, պարում են, Բիայնի լի-Արմինայի փառքի ընծայ՝ պատարագ էր:

Արգաշկունի քաղաքամայր, արքունի պալատի բոլոր ջահերն էին վառոււմ, հրդեհ էր պալատում, որմերն էին ջահերի բոցերից շիկնել: Ոստանի բնակիչներն էին փողոցներ ելել, ակնապարար նայում պալատին, ենթադրում, որ գեղուն խրախճանքի արտակարգ իրադարձութիւն է այնտեղ: Եւ յանկարծ, արքայի պալատական հազարապետն է պալատի պատշգամբ ելել, բարձրալոյզ կանչում.

«Փողեր թող հնչեն, բամբեր գարկեն, Արմինա-Բիայնի լի երկրում արայորդի արու գաւակ, Արամ-Արամ էի Արա Արայան գահատոհմին թագաժառանգ է ծնուել: Արայորդի Արամ-Արամ էի Արա Արայան գահատոհմը կը շարունակի յարատեւել, կը շարունակի առաջնորդել Նաիրեան ցեղերին դէպի նոր յաղթանակներ, դէպի նոր երկրների տարածքների նուաճումներ: Արքան զօրախումբով անցնելու է Արգաշկունիի փողոցներով, անձամբ աւետելու ծնունդը գահաժառանգի:

«Արգաշկունիի մարդիկ, Արամ-Արամ է Արայորդի արքան թագաժառանգին շնորհել է իր նախնիների իշխաններից մէկի՝ Սարքար-Սարգուրի անունը: Մնացէ՛ք ոստանի ճամբաներին, Արամ-Արամ է արքան՝ գեղեցկաճեմ նժոյգին բազմած անցնելու է ոստանի ճամբաներով, աչքալուսանք բաժանելու՝ ի ուրախութիւն նորածին գահաժառանգին:

Արքայի ջոկատն էր պալատի հրապարակ, ոստանի բնակիչներն էին խմբուել այնտեղ: Երկրի արու գահաժառանգի ծնունդը անզայելի բերկրանքով էր համակել սրտերը ոստանի մարդկանց, պիտի ցնծար ամբողջ Բիայնի լին, պիտի ցնծային իրենց աստուածները: Թմբկահարները զարկում ուժգին, փողահարները հնչում ռազմի քայլերգներ, ոստանի մարդիկ շուրջ պարեր էին բռնել, ուժեղ տոփում գետինը, դողում էր հրապարակը, դողում էին մարդկանց սրտերը: Մեհենի քրմապետը քրմական դասի հետ պալատի հրապարակ գալիս: Բացում է հրապարակը, հազար գոյնի գգեստներով քրմուհիները անուշ մեղեդիներով շուրջ պար բռնում, նրանց պարի ու երգերի արթնած հեշտանքից մեղմիկ ծափ են տալիս հրապարակի մարդիկ: Քրմուհիներ՝, իրենց աստուածների, նրանց բազմիւնների, մեհենների խնամարկուններն էին, նուիրում նրանց պաշտամունքի իմաստութեանը: Երգիչներ են հրապարակ գալիս, ինքնաբոխ երգերով գովքն անում նորածին գահաժառանգի, մաղթում քաջ գործեր, բարգաւաճում Բիայնի լիի, յաղթական ճակատամարտեր, Արա Արայան գահատոհմին յաւերժութիւն: Չինավար արքան Արմինայի նրբիւրան նժոյգին բազմած, արքա-

յական ջոկատի մարտիկների ուղեկցութեամբ պալատի դարպասից դուրս գալիս հրապարակի հարթակ: Ոստանի տարեցների աւագանիի անդամները խոնարհաբար ողջունում արքային, հազար բարեմաղթութիւններ յղում նրան, ողջութիւն մաղթում նորածին թագաժառանգին: Արքան պալատական հանդերձով բազմած նրբիւրան նժոյգին, իրեն հետեւող մարտիկների եւ պալատական աւագանիի ուղեկցութեամբ անցնում Արգաշկունիի փողոցներով, ողջոյնում՝ բարձր կանչերով, թմբուկների ու փողերի հնչիւններով, իրեն դիմաւորելու ելած ոստանի մարդկանց: Ամբողջ քաղաքն էր ոտքի, ուրախութեան քրքիչների հնչիւնների հովեր էին անցնում ոստանի ճամբաներով, խրախճանքի խարոյկներ էին վառոււմ մարդկանց սրտերում, ոստանի շքեղ տներն էին ջահերի լոյսով հրավառում: Ամէնուր տօնական խարոյկներ էին վառոււմ, նրանց բոլորած մարդիկ շուրջ պարեր էին բռնել, շարքերով ցատքում կրակի վրայով, թագաժառանգ էր եկել Արմինա-Բիայնի լի երկրում: Արքային հետեւող ձիավար մարդիկ, գահաժառանգի ծնունդի ուրախ առիթով, խուրճիկներէից հազար գոյների միրգ, բլիթներ բաժանում ոստանի բնակիչներին, որոնք գահաժառանգի ծնունդին որպէս օրհնանք մրգերն են դէպի արեւ նետում, բուռներով արեւի լոյս քաղում, այն լցնում արքայի ծիրանի պարեգոտին... արի ու մի խենթանայ... երեւակայութեան տեսիլքի՞ց, թէ՞ ինչու եւ ոչ իրական երազից:

Փառք ձեզ Արմին-Հայերի տիեզերական իմաստութեան մարդա-

ցած աստուածներ, որ յարատեւութիւն էք շնորհել նրանց: Եթէ մի անօրէն քանդեց ձեր տները, այլեւ ձեր մատեանները, սակայն ձեր երախտապարտ ժառանգները աւանդաբար շարունակում են փառաբանել ձեր իմաստութիւնը:

Ես եմ այս գիրը գրողը՝ Մուսաների լեւոն լանջերի շէնի շինական տարեց այլը: Հայրենապաշտ Տիգրան Արքայից-Արքայի յաղթական զօրքի հետ նախնիներս են հազար-հազար տարիներ առաջ եկել այդ լեւոն լանջեր, որոնց ծիններով այցի եկել երկիր մուրախ: Նրանց արարչական ուժը սրտիս կարմիր ծովակում ջահեր վառում: Նախնիներիս լոյսն է այն, լուռ գրուցում նրանց հետ, կանչում են պատարագել իրենց քաջ ու իմաստուն գործերը, իրենց պատուին պատարագների շարականներ երկնել: Արայորդի Արմէն-Հայ, գոցի՛ր ակներդ, բա՛ց արա հոգուդ տաճարի լուստո պատառը, հայրենապաշտ հայկազուն արքաները յաղթական ճակատամարտից վերադառնում, շինականներն են հորովելներով վար անում, Արածանիի ափին Նաւասարդ է, Աշտիշատի մեհենում պատարագ է, Նաիրի երկրի ծովին բարեւ են կանգնել աստուածներիդ վարած կրակ ջահերը: Դու էլ պատարագի շնորհք փառքը: Քաջերին վայել նրանց բազում ճակատամարտերի ու չիւշատակութեան արժանի գործերի արարումների արթնած հպարտութեամբ մեղմի՛ր քեզ հասած մորմոքի ցաւը, փառաբանի՛ր տիեզերական հին աստուածներիդ իմաստութիւնը, աշխարհի մարդկանց հետ քայլի՛ր նոր արարումների պաթոտով:

**Կազմակերպութեամբ՝
ՀԱՅՅ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԹԵՄԻ**

**Հովանաւորութեամբ՝
Գերշն. Ս. ՅՈՎՆԱՆ ԱՐՔ. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆԻ**

**Մասնակցութեամբ՝
ԱՅՆԹԱՊԻ ՀԱՅՐԵՆԱԿՅԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ**

**ԾՆՆԴԵԱՆ 100 ԱՄԵԱԿԻ
Հանդիսութիւն**

**Բազմավաստակ Կրթական Մշակ
Տիար ԵՐՈՒԱՆԻ ՊԱՊԱՅՅԵԱՆԻ**

Կիրակի, Յունիս 16, 2013

**Սրբոց Ղեւոնդեանց Մայր Տաճարին մէջ
յլնթացս Ս. Պատարագին պիտի ընթերցուի**

**ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ԳԻՐԸ**

**Պատարագի աւարտին Պաշտօնական Հանդիսութիւն
Առաջնորդարանի ԶՕՐԱՅԵԱՆ Թանգարանի
Սիրայիր հրաւեր բոլորին**

ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԱՆՅԻԿ
ՃԱՐՔԱՆԵՐՈՒ ԱՅՍ ԾԱՆՐԱԲԵՌ ԽԱՉՍԵՐՈՒԿԸ

ԷՏՈՒԱՐՏ Ա. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ԿԸ ՅԻՇՆԵՔ...
Հայաստան Աշխարհ...
Տէրեանի ու Չարենցի հնամենի
Երկիր՝ Նայիրի,
Սիրամանթոյի »Աստեղաբիբե
Նոյեմբերներ «ու Երկիր,
Կոստան Զարեանի երկնահաս
Աշխարհ Արարատեան,
Վիշապագուններու ու Վիշա-
պաքաղներու, կործանած մեհեան-
ներու ու բազիլիկներու, տաճարներու
ու անկրկնելի եկեղեցիներու,
անարձագանգ ու պաղ Երկիրքին
կուրծքը պատուող, կարծես ամէն
վաչրկեան սլացիկ թուիչքի
պատրաստուող խաչերու եւ
բազմախորհուրդ խաչքարերու
Երկիր՝ Հայաստան:

Ժամանակ առ ժամանակ,
կարծես վերջնականապէս աւերող,
բայց նոյն պահուն իսկ վերածնող
Հաւատի՝ Երկիր Հայաստան:
Մեր մէջ ապրող, ստեղծա-
գործող ու շատ երկրային, հողեղէն,
նահատակուած Սուրբերու կամ
սրբացուած Նահատակներու եւ
Երկնային պատուհասներու
Հայաստան Աշխարհ:

Այստե՛ղ, այս Աշխարհի խորիստ
լեռնապարիսպներուն բախելով
փոշիացած են հռոմէական
անպարտելի լեգէոններուն այս-
տեղէ՛ն է, որ ձեռնուռնայն
վերադարձած են աշխարհակալ
Ալեքսանդր Մակեդոնացիին
բանակները:

Հագարամեակներ առաջ
այստեղ թատրերգութիւններ
բեմադրուած են, այստեղ գոռոզ
հռոմէացիներու «աշխարհակալ»
Կրասոսին հպարտ գլուխը
սկուտեղով դրած են մեր Արքաներու
ոտքերուն տակ...:

Տասնեակ եւ աւելի դարեր
առաջ այստե՛ղ է որ մեր
գիտնականները տիեզերական
Յաւերթի գրոյցի մտած են
խորախորհուրդ աստղերուն հետ
եւ տեսած են այն, ինչը գերհզօր
հեռադիտակներով այսօր դժուար
ութեամբ կը յաջողին տեսնել
մեծահամբաւ աստղագէտները:
Այստե՛ղ, դեռեւս հինգերորդ դարուն
բացայայտած են տարատեսակ
աղանդներուն վնասարար էութիւնը,
եւ այստեղ է, որ մեր մեծաքանքար
Բժշկապետերը, մեր օրերէն շատ
աւելի արդիւնաւէտ փորձած են
հասնիլ մարդու երկրային կեանքի
երկարաձգման գաղտնիքներուն:

ԿԸ ՄՈՌՆԱՆՔ...
... Այսօր, հագարամեակներ
ետք, այս բոլորին մասին մենք
յաճախ կը մոռնանք: Ան-
թոյլատրելիօրէն կը մոռնանք, երբ
անոնք պոնկէ-պոնկ մէկ քանի
ժողովուրդներու փառաց թանգա-
րանները կրնային լեցնել: Ի դէպ,
մեր ո՛չ բարով դրացիներէն շատեր,
մեր պետական անընդունելի
անտարբերութեան պայմաններուն
տակ՝ այդ գործով կը զբաղին
այսօր:

Անշուշտ անոնք պիտի
չյաջողին սեփականացնել մեր
պատմա-մշակութային անկրկնելի
յուշարձանները: Այդ «գործ-
ընթացին» կ'ընդգրկմանայ հայ
հաւաքական հանճարին ա՛յն ուժը,
որուն անջնջելի հայկեան կնիքը
Ատրեանանէն Բիւզանդիոն ու
Եւրոպաներէն այլ աշխարհամասեր՝
շատ շատերուն նախանձր զրգոած
է: Չեն կրնար, բայց անասնական

մղումներէ ելլելով, սեփական
անկատարութիւնն ու բարբարոս
էութիւնը անտարբերութեամբ
վարակուած աշխարհին ի ցոյց
դնելով ոչնչացնել կրնան, բան մը,
որ պատահեցաւ Նախիջեանի
հագարաւոր մեծարժէք խաչ-
քարերուն:

Մենք, ժամանակ առ ժամանակ
կը մոռնանք, թէ ո՞ր տարածա-
շրջանի մէջ կ'ապրինք, կը մոռնանք,
թէ քանի- քանի դրացի ազգ-
պետութիւններ անհետացած են
պատմութեան թատերաբեմէն եւ
թէ ինչպէս անոնցմէ ոմանք
պատմութեան թանգարան, ոմանք
ալ՝ աղբանոց հանգրուանած են:
Երբ կը յիշենք, լաւագոյն
պարագային սուտ ու ամպագոռզոռ
ճառերու մակարդակով կը
բաւարարուինք եւ անսխալ կամ
սխալներով կ'արտասանենք անմահ
Տէրեանի «Բարեւունն է եղել մեր
սխոյեանը, տես...» կոթողային
բանաստեղծութիւնը:

Մենք կը մոռնանք մէկ
տասնեակէ աւելի անհետացած
դրացի ազգ ու պետութիւններուն
մասին, եւ մենք մեզի ալ նեղութիւն
չենք տար մէկ ու միակ այն
հարցումով, թէ ինչո՞ւ, այդ ի՞նչ
հրաշքով անոնք յուշ ու յուշարձան
դարձան, իսկ մենք՝ մնացինք...:
Չէ՞ որ նիւթի ու համատարած
համահարթեցումի այս պայման-
ներուն տակ շատոնց հրաշքներ
չեն պատահիր...:

Ո՞վ, մեր օրերու ո՞ր եզնիկ
Կողբացին կամ խորենացին պիտի
պատմա-գիտական անհերքելի
ճշմարտութեամբ հիմնաւորէ այլոց
համար առեղծուած համարուող,
սակայն մեզի համար մեր հպարտ
ինքնութիւնը հաստատող այս
երեւոյթը: Ո՞վ պիտի հանգա-
մանօրէն բացատրէ այսօրուան
թուրքիոյ կարծեցեալ հզօրութեան
հաւատարմութիւնը հիւանդութեամբ
«տառապող» շահամոլ քաղաքա-
գէտներուն ու մեր ազգային ու
քաղաքական որոշ գործիչներուն,
որ Կոստանդնուպոլսոյ Ս. Սոփիայի
տաճարը մզկիթի վերածելը եւ կամ
Աղթամարի Ս. Խաչի վերականգ
նման շուրջ բարձրացուած
թրքական վայնասունը ո՛չ միայն
հեռու են այդ երկրին հզօրութիւնը
փաստել, այլ հակառակը՝ անոր
հոգեւոր սնանկութիւնն ու ի սպառ
դատարկութիւնը կ'ապացուցեն:

Այստեղ տեղին պիտի ըլլայ
յիշել բոլոր ժամանակներու
մեծագոյն հոգեվերլուծաբան
Կիսմունտ Ֆրէյտսիին այն դիտար-
կումը, թէ «հոգեւոր սնանկութիւնը
ա՛յն ախտն է, որ առանց կողմնակի
միջամտութեան իսկ կրնայ որեւէ
կատարելութիւն կործանել»:
Որեւէ կատարելութիւն, ուր
մնաց, որ մարդկային արեան, ոսկորի
ու անէծքի վրայ հիմնուած փտած
կայսրութիւն մը:

Այո՛, մանաւանդ մայիսեան
օրերուն մենք կը յիշենք Աւարայրի,
Սարդարապատի, Բաշ-Ապարանի,
Արցախեան հերոսական ազատա-
մարտի ու յաղթական Շուշիի մասին,
բայց շատ անգամ կը մոռնանք ա՛յն
օրհասական իրավիճակներուն
մասին, որոնց մէջ այդ ընթացքին
յայտնուած էր Հայաստան Աշ-
խարհը: Կը մոռնանք կամ որպէս
չզրուած օրէնք, կը փորձենք
շրջանցել պարագոյն այն
հարցումը, թէ ինչո՞ւ այդպիսի

Շար.բ էջ 19

ԱՊՐԻԼԻ 24-ԻՑ ՅԵՏՈՅ

Հայուքիւնը մութ դարերից եկող մեծ խորհուրդ է, որին պէտք է
մօտեմալ վախով, սիրով, հաւատաւոր սրտով եւ մոլեռանդյանով դուրս
նետնել:

Կոստան Զարեան

ՀԱՅԿ ԲԱՐՈՑԵԱՆ

Բոլորուած, սգակիր Ապրիլ
24ը փոխանցուեց յաջորդ օրերին
եւ կեանքը շարունակուեց լուռ
թափօրի նման: Բիւրաւոր ծաղիկ-
ներ խոնարհուեցին աշխարհի բո-
լոր կողմերում, եւ քայլեցին դէպի
ետ՝ 1915 թուական, վերապրելու,
խոնարհուելու, հաւատալու եւ խո-
կալու:

Նորից եւ կրկին ուզում էինք
հասկանալ կատարուածը եւ պա-
տասխան ունենալ նոյնիսկ ապրե-
լու մեր իրաւունքի մէջ:

Յեղասպանութիւն բառի կող-
քով նոյնիսկ փախուցով են անցնում
հզօր երկրների առաջնորդները: Եւ
արտասուում են մարդկայնօրէն, երբ
յանցանք է կատարուում անմեղ
մարդկանց նկատմամբ: Իսկ երբ
հինաւուրց տոհմիկ մի ժողովրդի
սպանդանոց են ուղարկում... Օ՛, ո՛չ
կասեն, դա անընդունելի է, եւ
քաղաքական իրենց հաշուարկնե-
րով կլուծեն, կամ մատնացոյց կ'անեն
պատմաբանների կողմը: Թող նրանք
որոշեն թէ ինչ է եղել: Այսինքն (եւ
այդպէս եւ հասկանում) մենք կա-
րող ենք ամէն ինչ անել, իսկ
յետագայում թող պատմաբանները
պատասխանեն: Իսկ ժամանակը եր-
բէք հակառակ կողմը չի պտտում:
Մտաբերում եմ Տէրեանին
«Պատուիր, պտտուիր կարուսել, ես
քո երգը վաղուց եմ լսել»...

Հայ ժողովրդի մեծագոյն մտա-
ւորական, գրող եւ հումանիստ Յով-
հաննէս Թումանեանը, որ ականա-
տեան էր իր ժողովրդի սպանդի
գրեց անատոլիական բերտ ու ցի-
նիկ ոճրագործին «Հագար տարում
հագիւ դարձած մարդասպան»...

98 տարիներ յետոյ արձանագ-
րենք. թուրքերի ծրագրերը հիմնու-
վին ձախողութեան, բայց իրենց
ճակատին եւ մեր ու մնացած բոլոր
ժողովրդների սրտերում խորը վէր-
քեր մնացին, որպէս պատմութեան
վկաներ:

Այսօր, առաւել քան երբէք մեր
ժողովուրդը պէտք է համախմբուի
եւ սովալ, յաղթահարելու այն դժուար-
ութիւնները, որոնք բացայայտ են:
Անխտի բոլոր հայերը իրենց խօս-
քով եւ աշխատանքով պէտք է
հաւաքուեն Հայրենիքի մեծագոյն
գաղափարի շուրջը, ուր էլ որ լինեն,

եւ սա է մեր միաւորման եւ գոյա-
տեւման միակ փարոսը:

Անդրադառնանք մեր շուրջը
կատարուող անց ու դարձին: Լոս
Անճելոսում եւ այլուր մի ուրուա-
կան է շրջում: Բոլորը հարցնում
են, - դու որ կողմից ես... եւ
պատմութիւնից դաս չառած, մար-
դիկ վիրտուալ մի ճակատ են
ստեղծել (կարծես ազգային գաղա-
փար չկայ, թշնամի չունենք) ու
ներքին, ցաւոտ ու պառակտող հե-
քով գնում ենք մի նոր խաչատուա-
կութեան:

Ուաշինկթոնեան Հայոց Ցե-
ղասպանութեան թանգարանի կա-
ռուցման ձախողում տեսնող լի,
բոլորը սպասում են մի վճռական
հարուածի, բախման (սա մեր թշնա-
մու ճշգրիտ ցանկութիւնն է): Յուր
պէտք է տապալուի, տարփում են:
Մտահոգուած չեն մեր ազգային
նկարագրի, տարիներով կուտակ-
ուած բարի համբաւի... պահպան-
մամբ:

Եւ խոստովանենք, մենք միա-
սին չենք, հանելի վէրքերը չբու-
ժած հինաւուրց մեր ազգին սա
տիպական չէ:

Յաւով յիշում եմ, տարիներ
առաջ երեւելի մի բարերար պատ-
ուիրեց-ստեղծել ողբացեալ մօր եւ
մեռած մանչուկի քանդակը, եւ այն
յետագայում ուղարկուեց Պոսթոնի
ALMA նշանաւոր թանգարան:

Այստեղ չկայ ապրեցնող մշա-
կոյթ, բայց առկայ է մոլորեալ,
կարեքցանքով լաց կորզող անպ-
տուղ միտքը:

Փաստորինայի կառուցուելիք
յուշարձանի դէպքում զգացում է
Սփիւռքի մի ամբողջական կա-
ռուց-մարմնի բացակայութիւնը:

Եւ պէտք է, որ ինքը Սարոյ-
եանը նորից մեկնի հեռու Ռուսաս-
տան, գաւառային քաղաքի գարեջ-
րատանը գտնելու միակ հայրենակ-
ցին, որ պողոտայի միակ հայրենակ-
ցին, որ պողոտայի միակ հայրենակ-
ցին... Թէ, չի գտնելու իր հա-
րենակցին:

Համաշխարհային քառսի եւ
չփոթի մեր ժամանակներում պէտք
է աւելի զգօն լինենք եւ բարձրա-
ձայնենք, կա՛նգ առէք պարոնայք,
մի սակարկէք որեւէ կուսակցու-
թեան եւ կառուցի բարի անունը,
պէտք է ըմբռնել ազգային միաբա-
նութեան թելադրիչ ուժը:

ՄԱՍԻՍ ՇԱՐԱԹԱԹԵՐԹ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
Enclosed a check for (one year)
* \$50,00 * \$100,00 (first class) for USA
\$ 100,00 (Air Mail) for Canada.
\$ 250,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
Address: -----
City: ----- State:----- Zip Code:-----
Country: -----
Tel :----- Fax :-----

ԿԸ ԶՈՐՈՒԻՄ ԸՆԿԵՐԱԿԻՑԻԴ ՅԱՄԱՐ

Որքանո՞վ պատրաստ ես գոհողություն կատարելու՝ սիրած անձդ պահելու համար: Կը համբերե՞ս անոր թերութիւններուն եւ վրիպումներուն: Ինչպէ՞ս կը յայտնես իր հանդէպ զգացումներդ. բնականաբար եւ առանց կապանքներուն եւ պայմաններու թէ՞ քու վրադ կ'իշխէ ամչկոտութեան ու ապագային նկատմամբ վախի զգացումը:

Պատասխանէ հետեւեալ փորձքնութեան հարցումներուն, որ պէտքի գաղափար կազմես ձեր յարաբերութեան եւ անոր ապագային մասին:

1) Ձեր առաջին հանդիպման տարեդարձը նշելու համար ո՞րն է իտէլական նուէրը.

Ա) Կարելոյ չէ... ձեզ միացնող հանգստութեան եւ համերաշխութեան միջոցառումները բաւարար է:

Բ) Գիւղական պանդոկի մը մէջ ռոմանթիք շաբաթավերջ մը անցընել:

Գ) Փունջ մը ծաղիկ, շնորհաւորական գեղեցիկ քարթով մը:

2) Երկրորդ անգամ ըլլալով ուշ կը հասնի ժամադրութեան եւ անընդունելի պատճառաբանութիւններ կը ներկայացնէ ուշացումը արդարացնելու.

Ա) Գաղտնօրէն ըսածին վրայ կը խնդաս եւ որեւէ բան չես ըսեր իր վարուելակերպին մասին:

Բ) Իրմէ ընդունելի բացատրութիւն կը խնդրես:

Գ) Կը խորհիս, որ ան դաւաճանութեան ճամբուն վրայ է:

3) Ան մեծ հետաքրքրութիւն ունի կազային ըմպելիներու կափարիչները հաւաքելու եւ կը մերժէ այս նախասիրութիւնը լքել.

Ա) Անոր ճաշակը չափազանց տարօրինակ է եւ որոշ չափով մտահոգիչ: Հաւանական է, որ այդ պատճառով բաժնուիք:

Բ) «Իւրայատուկ եւ հաճելի չէ»:

Գ) Կարելոյ չէ, որովհետեւ ան քեզի համար եւ սիրոյ պատճառով պիտի փոխուի:

4) Ան կը ներանայ երբ գործատեղին այցելես, որովհետեւ քիչ մը անկազմակերպութեամբ կերպով իր առարկաները կը նետէ ամէն կողմ.

Ա) Նկատողութիւն չես ընել իր թափթիփածութեան համար, որովհետեւ անիկա իր հարցն է:

Բ) Կը նախընտրես, որ աւելի կազմակերպութեամբ ըլլար, որովհետեւ իր այդ բնավորութիւնը կը մտահոգէ եւ նեղի կը մատնէ քեզ:

Գ) Կ'առաջարկես օգնել իրեն՝ գրասենտիքը ժողովելու եւ առարկաները դասաւորելու:

5) Ո՞րն է նախընտրած նախադասութիւնդ.

Ա) Սէրը ուժ եւ վճակակամութիւն կու տայ:

Բ) Սէրը կոչը է:

Գ) Երբ անկեղծ սիրենք ոչ մէկ բան կը հետաքրքրէ:

6) Զ'ընդունիր իր ընտանիքէն/ընկերներէն հեռանալ եւ ազատ ժամերը անոնց հետ կ'անցընէ.

Ա) Այս վիճակը պիտի չընդունիս ամբողջ կեանքիդ ընթացքին. ան կ'ա'մ իր սովորութիւնը կը փոխէ եւ կամ կը բաժնուիք:

Բ) Համբերութեամբ կ'ընդունիս վիճակը, որովհետեւ դուն վստահ ես, որ աստիճանաբար պիտի փոխուի եւ պիտի սկսի ապրիլ քեզի եւ ձեր ստեղծելիք ընտանիքին համար:

Գ) Կը ստիպես իրեն, որ քիչ մը զիջի եւ քիչ մը ժամանակ տրամադրէ միայն քեզի:

7) Լուսնի լոյսին տակ կը քայլէք ու կը խօսէիք սիրոյ գեղեցկութեան մասին, եւ յանկարծ գորաւոր հով կ'ելլէ եւ կ'անձրեւէ:

Ա) Ներդրուցիչ պաղը կը հանդուրժես եւ կը ձգես որ խօսակցութիւնը շարունակէ:

Բ) Տաքնալու համար իր հաստ ժաքէթը կը հագնիս:

Գ) Պատահական ճաշարան մը կը մտնես՝ պաղէն պաշտպանուելու համար:

8) Քեզի միշտ sms կը դրկէ, բայց անոր նամակները ուղղադրական սխալներով լեցուն են.

Ա) Սիրոյ մասին անկեղծօրէն արտայայտուիլը ամէնէն շատ հետաքրքրողն է քեզի:

Բ) Երբեմն անոր մասին կ'ակնարկես իրեն, սակայն խնդալով եւ անմեղ միջոցառումի մէջ, հեռու հեզանքէ եւ քծիծաղէ:

Գ) Իրմէ կը խնդրես աւելի ջանք թափել՝ սխալներէն խուսափելու համար:

9) Իր բըիջային հեռաձայնը քովդ մոռցաւ... ինչպէ՞ս կը վարուիս.

Ա) Իր sms-ներուն աչք մը կը նետես:

Բ) Կը մաղթես այդպէս ընել, բայց համարձակութիւնը չես ունենար:

Գ) Փոխ-յարգանքը հիմնական օրէնք է ձեր միջեւ եւ անոր կառչած կը մնաս:

10) Անոր բնավորութիւնը դժուար է եւ շատ անգամներ ձայնը կը բարձրացնէ.

Ա) Հակառակ որ շատ կը սիրես զինք, երկար չես կրնար հանդուրժել այդ մէկը:

Բ) Անհամաձայնութենէ ետք հաշտութիւնը եւ ներումը շատ գեղեցիկ են:

Գ) Վնաս չունի, ան զօրաւոր անհատականութիւն ունի:

11) Կը սիրէ քեզի օգնել, բայց քիչ մը անհմուտ է.

Ա) Կը մերժես իր օգնութիւնը, որովհետեւ առարկաներդ իրար կ'անցնէ:

Բ) Կը գնահատես իր լաւ միտումները:

Գ) Կ'առաջարկես իրեն՝ ինքզինք բարելաւէ:

* Արդիւնքները.

* Եթէ պատասխաններուդ մեծամասնութիւնը (Ա) է.-

Ընկերակիցիդ հանգստութիւնը եւ ուրախութիւնը ամէն ինչէ վեր է: Կը հանդուրժես անոր անարդարացողիչ ջղայնութիւնը եւ բացայայտ անձնասիրութիւնը: Կը զիջիս՝ զինք գոհ պահելու համար, եւ անձդ ու պէտքերդ բոլորովին կը մոռնաս: Այսքա՞ն կը վախնաս առանձնութենէն: Ինչո՞ւ չես փորձեր անհատականութիւնդ եւ ներկայութիւնդ քիչ մը զօրացնել:

* Եթէ պատասխաններուդ մեծամասնութիւնը (Բ) է.- ձիշդ է որ կը սիրես զինք ներկայիս, սակայն ո՞վ կ'ապահովէ այս յարաբերութեան յարատեւութիւնը գալիք տարիներուն: Կը փափաքիս հանգիստ ընել եւ վայելել սիրած անձին ջերմութիւնը, սակայն շուարածութիւնը կ'արգիլէ այդ մէկը: Շատ կ'երագես ռոմանթիք մի մասին, սակայն կը վախնաս անոր յանձնուելու գաղափարէն:

* Եթէ պատասխաններուդ մեծամասնութիւնը (Գ) է.- Յոգը առած ես սիրած անձդ պահելու եւ անոր գոհունակութիւնը ստանալու: Իրեն համար շատ բաներու արկածախնդրէն:

* Եթէ պատասխաններուդ մեծամասնութիւնը (Գ) է.- Յոգը առած ես սիրած անձդ պահելու եւ անոր գոհունակութիւնը ստանալու: Իրեն համար շատ բաներու արկածախնդրէն:

ՏՂԱՍԱՐԴՈՒՆ ՈՒՂԵՂԸ ՉԻ ՆՄԱՆԻՐ ԿՆԿԱՆ ՈՉ ՈՒՂԵՂԻՆ ԵՒ ՈՉ ԱԼ ԵՐԱԶՆԵՐՈՒՆ

Կնկան եւ տղամարդուն մէջ հիմնական տարբերութիւն մը գոյութիւն ունի, որ իրենց ուղեղին տարբերութիւնն է, ինչ որ իրենց մէջ անհամաձայնութիւններու ծնունդ կու տայ:

Տղամարդուն ուղեղը կազմուած է սնտուկներէ. սնտուկ մը ինքնաշարժի համար, այլ մը՝ տուների, ընտանիքի, գործի, գաւակներու, բարեկամներու, զուարճանքի եւ այլն: Այս սնտուկներէն իւրաքանչիւրը իր կղպանքը ունի, եւ մէկը միւսին չի խառնուիր: Եթէ ան որեւէ մէկը ուզէ, կ'երթայ ճիշդ սնտուկին, կը բանայ զայն եւ անոր մէջ կայք հաստատէ: Ան երբ անոր մէջ ըլլայ՝ անկէ դուրս ոչինչ կը տեսնէ, եւ երբ գործը վերջացնէ՝ այդ սնտուկը ամուր կերպով կը փակէ եւ ապա կ'անցնի ուրիշ սնտուկ մը բանալու, եւ այսպիսով ընթացքը կը շարունակուի:

Իսկ կնկան ուղեղը կազմուած է խումբ մը ցանցային կէտերէ՝ բոլորը կտրտուած ու միաժամանակ միացուած եւ միշտ աշխույժ: Իւրաքանչիւր կէտ կապուած է միւս բոլոր կէտերուն, ինչպէս կապերով (link) լեցուն համացանցի էջը մը: Այս իրողութիւնը կը բացատրէ, որ երբ տղամարդը գործի մէջ ըլլայ, ան շատ չբացարձակ իր կնոջ՝ գաւակներուն մասին խօսածներով: Եթէ ան ինքնաշարժը կը նորոգէ, ան նուազ կը հետաքրքրուի իր ազգականներուն հետ պատահածներով: Իսկ երբ Ֆուլթոնի խաղ մը կը դիտէ, ան նոյնիսկ չի մտածեր որ ճարձ կրակին վրայ է եւ կրնայ այրիլ...:

Իսկ կինը, կրնայ ճաշ եփել իր գաւակը կերակրած ժամանակ, ան կրնայ հեռաձայնով խօսիլ եւ միաժամանակ իր նախասիրած յայտագիրը դիտել հեռատեսիլէն: Ան կրնայ մէկ վիճակէ միւսը փոխադրուիլ արագօրէն եւ ճշգրտօրէն եւ առանց մեծ վնասներու, եւ այս մէկը յստակ կ'ըլլայ իր խօսակցութեան մէջ. ան կը խօսի այն ինչ որ դրացին կատարած է իրեն, նախասիրած յայտագրին մասին, անոր մասին կարծիք կրնայ տալ, նաեւ իր կէտերը մօր մասին, գաւակներուն կրթական մակարդակին մասին, մօտիկ ապագային տեղի ունենալիք խրախճանքին ընթացքին իր հազնելիք հագուստին գոյնին ու տեսքին մասին, եւ այս բոլորը մէկ հեռաձայնային խօսակցութեան ընթացքին եւ առանց մտային յղուցիւններու, բան մը՝ որ լաւ մարդկան եւ հմուտ տղամարդոց մեծ մասը չի կրնար ընել:

Ամէնէն և վտանգաւոր բաժինը այդ է, որ այս բարդ ու անծայրածիր ցանցը միշտ կը գործէ եւ բնաւ չի դադարիր, նոյնիսկ քունի ժամանակ, այդ պատճառով կը տեսնենք, որ կիններուն երազները աւելի հանգուցաւոր եւ մանրամասն են քան տղամարդոց երազները...:

Տղամարդոց սնտուկներուն առնչութեամբ հետաքրքրական բաւորութեան կը դիմես եւ որոշ կարեւոր ծրագրերներ կը փոխես՝ իր կողքին գտնուելու համար, սակայն կը զգաստանաս եւ վերջին վայրկերէն:

Ժինը այն է, որ ան ունի սնտուկ մը, որ «ոչինչի սնտուկ» կը կոչուի, գոր կը բանայ եւ անոր մէջ ինք կը կորսուի մտովին, թէկուզ որ ներկայ կ'ըլլայ մարմնով եւ վարքով: Օրինակի համար, ան կրնայ հեռատեսիլին դիմաց անհոգ նստիլ ժամերով եւ կայանները դարձնել: Նոյնն է պարագան նաեւ համացանցին կամ ձուկի ուրկանին դիմաց:

Փենսիլվանիա համալսարանին կողմէ կատարուած արդի ուսումնասիրութիւն մը փաստած է այս իրականութիւնը՝ ուղեղին գործունէութիւնը նկարելով: Տղամարդը կրնայ ժամեր անցընել գրեթէ ոչինչ ընելով, մինչ կին արարածին ուղեղի նկարը ցոյց կու տայ անվերջ շարժում:

Հարցը կը պատահի երբ ցանցային ուղեղով կինը կը խօսի սնտուկային ուղեղով տղամարդուն հետ եւ վերջինս չի պատասխաներ անոր: Կինը կը խօսի, ուրիշ շարք մը այլ բաներ կատարելու կողքին, եւ տղամարդը այս մէկը չի հասկնար, որովհետեւ, որպէս տղամարդ, գիտէ որ եթէ խօսիլ ուզենք՝ պէտք է խօսքի սնտուկը մտնենք, ինչ որ կինը չըրաւ:

Փորձանքը կը պատահի երբ այս խօսակցութիւնը կը գուզադիպի այն պահուն, երբ տղամարդը «ոչինչի սնտուկ»ին մէջ կը գտնուի: Այն ատեն ան ոչ մէկ բառ կը լսէ կնկան ըսածներէն, նոյնիսկ եթէ կը պատասխանէ անոր: Շատ կը պատահի, որ կին մը երդում կ'ընէ, թէ լուր մը կամ տեղեկութիւն մը ըսած ըլլայ իր ամուսնոյն, մինչ վերջինս ալ երդում ընէ, որ այդ նիւթին մասին առաջին անգամ ըլլալով կը լսէ: Երկուքն ալ անկեղծ են, որովհետեւ կինը «ցանցային» է, իսկ տղամարդը՝ «սնտուկային»:

Յոգնութեան եւ ջղային ճնշումի պարագաներուն, տղամարդը կը նախընտրէ մտնել «ոչինչի սնտուկ»էն ներս, մինչ կինը կը նախընտրէ իր ցանցը աշխատցնել, հետեւաբար, կը խօսի իրեն ճնշուածութիւն եւ լարուածութիւն պատճառով հարցերուն մասին՝ ոեւէ մէկուն հետ եւ կարելի եղած չափով երկար ժամանակով, որովհետեւ եթէ այդպէս չընէ՝ անոր ուղեղը կրնայ պայթիլ:

Ան երբ իր ամուսնին հետ խօսի իր ջղայնութեան պատճառներուն մասին, անկէ խորատ կամ կարծիք չի խնդրել, աւելին՝ ամուսինը սխալած կ'ըլլայ եթէ նախաձեռնութիւնը առնէ եւ զանտնք տրամադրէ, որովհետեւ կինը պարզապէս կը խնդրէ անկէ լուռ մնալ եւ մտիկ ընել, մտիկ ընել եւ մտիկ ընել... միայն:

Արդարեւ, խօսքը ամուսնացած ամուսնուներուն կամ սիրահար գոյգերուն է. այս իրականութիւնը ձեր մտքին մէջ դրոշմեցէք եւ միշտ մտաբերեցէք զայն, որպէսզի զուր տեղ չի ջղայնանաք այս երեւոյթներուն համար:

եան կը փորձես հաւասարակշռութիւն պահել ձեզմէ իւրաքանչիւրին պէտքերուն եւ ցանկութիւններուն միջեւ:

«ՅՈՒՇԱՐՁԱՆ ՌԻՍՈՒՑՉԱՊԵՏ ԲԵՆԻԱՄԻՆ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆԻ»

Շարունակում է 7-էն

խանութիւններու պաշարը, պատճառ պիտի դառնար, որ ան «իր ոտքի փոշին թոթուէ ու հեռանայ»։ Յաւով կը նշէ ժամկոչեան, թէ.

«Այսօր փեր Լաշէգի մէջ կը հանգչի։ Բայց անոր ոգին դեռ քունը կը փախցնէ անոնց, որոնք կենդանութեան փորձեցին նախատել, բայց ուզեցին շահագործել իր դիակը։ Եռագոյնը հեռացուց կենդանի Անդրանիկը, բայց մահացած դրօշակը ծածկեց անոր դագաղը»։

Դ-Մաս. Ուսուցիչը, ընթերցողը այս բաժնի մէջ պիտի մօտէն իմանայ ժամկոչեանի ուսուցչական ու տնօրէնութեան մանկավարժական ծառայութիւններուն։ Սկսած Ատանայի Հայ ազգային «Արքայան» վարժարանէն (1920-1921), Ս.Դ.Հ.Կ. կեդրոնական վարժարան (1921-1922) մինչեւ Լիբանան՝ Մերձաւոր Արեւելքի Ռբաւնոց- (1920-1921) Հ.Բ.Ը.Մ.-ի «Քէլէկեան» Որբանոց (923-1924), հայ ազգային «Ս. Նշան» վարժարան, 1924- 1929), ձիպէլլի Դանիական «Թուչնոց Բոյն» Որբանոց (1938-1940) եւ հայ ազգային «Սահակեան» վարժարան (1940-1974), մեծ է եղած ժամկոչեանի հայ որբերու ու հասակ առնող նոր սերունդներու հոգեմտաւոր դաստիարակութեան ու իբրեւ տիպար քաղաքացիներ կազմաւորման մէջ։ Այս առաքելութիւնը կը դառնայ իր մշտատեւ նշանաբանը, երբ իր ուսուցչութեան առաջին օրը կ'ունենայ հետեւեալ փորձառութիւնը հայ որբի մը հետ.

- Կը պատմէ ժամկոչեան.
- «Ձեռքս ցոյց տալով հարցուցի. տղո մը. - Ի՞նչ է այս։
- Ձեռք. -պատասխանեց։
- Ի՞նչ կ'ընեն ձեռքով.
- Մարդ կը սպանեն.
- Ո՞վ սորվեցուց։
- Փոխները, պարոն»։

Կը խորհրդածէ ուսուցիչ ժամկոչեան. «Խեղճ մանուկ, տակաւին երկու բառ կանոնաւոր խօսիլ չսորված, սորված է մարդ սպանել։ Իր տարեկիցները դեռ չեն գիտեր թէ մարդը կը մեռնի, բայց ինք գիտէ թէ մարդը կը մեռցնեն։ Ասանկ սերունդ մըն է, որ պիտի կրթէինք։ Ա՛լ մանկավարժութիւնը գործ չունէր։ Աստուածային կարողութիւն եւ համբերութիւն պէտք էր՝ կարենալ կրթելու համար, կարենալ իտէալ սերունդ մը պատրաստելու, քանի որ այս սերունդը աւելի զազանութիւն տեսած էր, աւելի անգթութիւն վայելած՝ քան սէր ու գուրգուրանք եւ ուրեմն դժուարութեամբ պիտի կրնար ըմբռնել մարդկայնութիւն եւ գութ»։

«Ուսուցիչը» բաժնի մէջ, հեղինակը սպառնիչ պատմումներու շարքին, ինչ կը վերաբերի Կիլիկիայէն մինչեւ Հիսթասային Սուրիա եւ Լիբանան, հայ կեանքի վերաշխուժացման շրջաններուն ազգային գետնի վրայ վերածաղկած ազգային քաղաքական կուսակցութիւններու հին անախառնութիւններուն՝ կը խորհրդածէ, թէ ոչ ոք կրցած էր կամ ուզած էր դաս առնել մեր համազգային սպանդէն, որ միլիոններ տարաւ առանց աջին ու ձախին, սեւիին ու կարմիրին մէջ խտրի դնելու։

Իր «Շիլ Հաշիւ, Դառն Պտուղ» պատմումի աւարտին՝ ժամկոչեան կը վկայէ հետեւեալ հաստատումը

թէ՝ «Հայութիւնը ունեցաւ երեք թշնամի. -առաջինը՝ Թուրքը, յաւիտենական անմրցելի գազանը. երկրորդը՝ Անգլիան, մշտնջենական անգերազանցելի աղուէսը. երրորդը՝ շիլ հոսանքը, անսրբագրելի Տոն Քիշոթը. (էջ 300) , անշուշտ կը հետեցուցի թէ ակնարկութիւնը, որուն կ'առաքելուի։ Այս բաժնի մէջ, ժամկոչեան խորը վիշտով կը պատմէ եղբայրասպան արարքի գոհերը դարձած իր ուսուցչական կազմին մաս կազմող երկու տաղանդաշատ ուսուցիչներ՝ Աղազարեանի եւ Սարգիս Տիրունիի ազգավնաս սպանութիւնը

Բ -ՅՕԻՌԻԱՄՆԵՐՈՒ ՆՄՈՒՇՆԵՐ ԵՒ Գ- ՎԿԱՅՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Յօդուածներու նմուշներ բաժնի մէջ կ'իջնան ժամկոչեանի ստորագրութեամբ լոյս ընծայուած պատմական, Կրօնական, ազգասիրական, լեզուաբանական եւ հայրենասիրական վերտառութեամբ կարգ մը յօդուածներ։

Իսկ, Վկայութիւններ գլխուն մէջ, լոյս ընծայուած են ա. Հարազատներու յիշատակներ։

բ. Աշակերտներու, պաշտօնակիցներու եւ ծանօթներու տպաւորութիւններ։

գ. Պարգեւատրութիւն հայրենի Կառավարութեան։

դ. Յետ մահու գնահատականներ։

ե- Ծննդեան 100-ամեակի յիշատակութիւն եւ տօնակատարութիւն մայր հայրենիքի մէջ։

Ընթերցողը հաճոյքով պիտի հետեւի յօդուածագիր Բենիամին ժամկոչեանի հրապարակազարկան յօդուածներուն, որոնք կ'անդրադառնան պատմական, Կրօնական, ազգասիրական, լեզուաբանական եւ հայրենասիրական իր տեսակէտներուն։

Չուգակչիւ մը կատարելով Աստուածաշունչի եւ հայութեան միջեւ, ան կը գտնէ, թէ «Աստուածաշունչին կրած ճամբան կը նմանի հայութեան կոտորածին։ ...Երկուքն ալ հալածուած են սարսափելի անգթութեամբ։ ... Երկուքին համար նախատեսուած է մօտաւոր անհետացում։ ...Սակայն երկուքն ալ ոտքի վրայ են ու պիտի մնան ոտքի՝ որքան ատեն որ մարդկութիւնը կ'ապրի։

Ազգասիրական բաժինէն ներս՝ ան կը գրէ «Նոր վարդաններ» յօդուածի աւարտին. «Չբաւականանք ուրեմն՝ տարին անգամ մը տօնելով մեր նախնեաց նահատակութիւնը, այլ անոր բոլոր օրերը տրամադրենք ապահովելու համար նոր վարդաններ, որպէսզի հայութիւնը շարունակէ պահել իր անհատական եւ ազգային գոյութիւնը Սփիւռքին եւ հայրենիքին մէջ»։

Հայրենասիրական տարագով, Լոս Անճելըս լոյս տեսնող «Մասիս» շաբաթաթերթին մէջ լոյս ընծայուած յօդուածին մէջ կը կարդանք. «Եթէ անմտութիւն պիտի ըլլար յայտարարել, թէ՝ Հայրենի խօսեցաւ երկրի վրայ առաջին ոտք դնող մարդը, բայց հաւանաբար իրաւունք ունինք ըսելու թէ Հայաստան պիտի ըլլայ երկրի վրայ բնակող վերջին Հայը, քանի որ Հայը եղած է լոյսի եւ ճշմարտութեան ջահակիր»։

Վերջապէս, ընթերցողը հետաքրքրութեամբ պիտի ընթերցէ ժամկոչեանի հարազատներու՝ Աստ-

ղիկ Պուճիքանեանի, Արի Թոփուզխանեանի, Արա Թօփուզխանեանի նշմարները (էջ 474), որոնց կը յաջորդեն իր աշակերտներու, պաշտօնակիցներու եւ ծանօթներու տպաւորութիւնները իր մասին։

Այս բաժնին մէջ, իրենց տպաւորութիւններով հանդէս կուգան Պէյրութ՝ «Արարատ» օրաթերթի մէջ՝ Մաքրուհի Խաչատուրեան, Բ. Աշտիշադ՝ «Ռահվիրա Ուսուցչապետ», Ժիրայր Նայիրի՝ «Հայրենական Վէմի Վրայ», Կարապետ Հաննէսեան «Տնօրէն»։ «Մասիս» շրթի մէջ Յովհաննէս Հաննէսեան՝ «Անգուզական Մարդ մը Բենիամին ժամկոչեան»։ «Բամբեր»ի մէջ Վերապատուելի Սամուէլ Պազալեան՝ «Ճշմարտութեան ախոյեանը», Արի Թօփուզխանեան՝ «Անման Հայը», «Նայիրի»ի մէջ՝ Ալպէր Մինասեան՝ «Հայկազուն Սերունդներու Կրթութեան Արժանատի Մշակը», Գէորգ Տարօնի՝ «Հայկազուն սերունդներու դաստիարակութիւնը «Սահակեան» բարձրագոյն վարժարանին մէջ» , Պէպօ Սիմոնեան, Պետրոս Մարգարեան՝ «Փառք Քեզ, անխոնջ ու վաստակաշատ ուսուցչապետ» եւ ուրիշներ։

ԵԶՐԱԿԱՅՈՒԹԻՒՆ

Այն նկատառումը որ ընթերցողը միանգամայն կուենայ, երբ կ'սկսի թերթատել գիրքը ու կարդալ, այդ՝ ժամկոչեանի պարզ,

անմիջական, պատկերաւոր եւ ջերմ գրառն է, որ ճոխ է եւ սահուն, հարուստ բառամթերքով, մեր լեզուէն ներս օտարամուտ բառերու հայերէն անուանումով։

Այդ նկարագրութիւններով, ժամկոչեան ընթերցողը հանդիսատես կը դարձնէ այդ ժամանակաշրջանի հայ մարդուն առօրեայ կեանքին, ընտանեկան մթնոլորտին, ընկերութեան տազնապնեւրուն, գաւառային աւանդութիւններուն, սովորութիւններուն, գրկանքներուն խօսելաճին։ Նոյնպէս, ընթերցողը երեւակայութեամբ մասնակից կը դարձնէ տեղահանութիւններուն, Ատանայի ջարդերէն մինչեւ ցեղասպանութեան զոհ գացած հարազատներուն ողբերգական կորուստին պատճառած անսփոփելի վշտին։

Ժամկոչեանի սան-սանուհիները ընթերցելով «Յուշարձան Ուսուցչապետ Բենիամին ժամկոչեանի» ներկայ հրատարակութիւնը՝ պիտի վերապրին իրեն հետ ապրած իրենց որդիական անցեալը. գինք հեռուէն կամ մօտէն ճանչցողները, իրենց յիշողութեան մէջ պիտի վերականգնեն ժամկոչեան արդարադատ, ճշմարտախօս եւ ուղղամիտ Մարդը. իսկ իրեն անծանօթ ընթերցողը՝ պիտի ճանչնայ ժամկոչեան ազգին, հայրենիքին նուիրեալ ամբողջական հայը։

ԴՊՐԱՅ ԴԱՍԻ ՏԱՐԻՆԵՐԷՆ

Շարունակում է 14-էն

տեւոյնը կախում ունէր մեռեալին դասակարգէն։ Եթէ ունեւոր էր կամ յայտնի անձնաւորութիւն մը, մինչեւ գերեզմանոց կը քալէինք, չունեւոր ըլլալու պարագային մինչեւ կէս ճամբան...։ Աւելի ուշ պիտի կարդայի Ռ. Սեւակի մէկ տողը՝ «հասարակաց փոսը գերեզման»։ Մեռեալի դասակարգային

պատկանելիութիւնը ուրիշ ձեւով ալ կը հասկնուէր։ Մեռելաթաղի համար կատարուած նիւթա կան հատուցումէն։ Հազուադէպօրէն եթէ 50-60 դահեկանէն անդին մէկ լ.տ. ըլլար, արդէն կը լիացնէր մեզ։ Այդ գումարով կրնայինք հեծանիւ վարձել եւ մէկ ժամէ աւելի հաճոյստալ։ Կեանքի ինչ հակասութիւն, մեռելաթաղի հատուցումէն ստաց ուած հաճոյքը...։

ՏԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

ԿԱՐՊԻՍ ՌԶԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով Տէր եւ Տիկ. Յովիկ Ռզեան եւ զաւակները իրենց խորագագ ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի համայն հարազատներուն եւ պարագաներուն։ Առ այդ \$100 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ին։

ՏԱԲԱԿՑԱԿԱՆ

ԳԵՈՐԳ (ձՕ) ԹԱՇՃԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով Տէր եւ Տիկ. Կարօ Պէքարեան եւ զաւակներ իրենց խորագագ վշտակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանեկան համայն պարագաներուն, մասնաւորաբար Տէր եւ Տիկ. Մանուկ եւ Լենա Մանուկեանին։ Առ այդ \$100 տոլար կը նուիրեն «Մասիս»ին։

OFFICE SPACE FOR RENT

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91104

Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով Դետաքքրոուղներէն հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք հայերէն գիրքեր, եւ կը ցանկաք գանձք նուիրել «Կայծ» Երիտասարդական Սիւրբեան գրադարանին՝ հաճեցէք կապ պահել մեզի հետ։

G.Y.O. 1060 N.ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104

ԺԱՄԱՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԱՆՑԻԿ ԸԱՄԲԱՆԵՐՈՒ ԱՅՍ ԾԱՆՐԱԲԵՌ ԽԱՉՍԵՐՈՒԿԸ

Շարունակում է 16-ին

օրհասական վիճակի մատնուած էինք, ինչո՞ւ...:

Կը մոռնանք նաեւ, որ բազմաթիւ «ինչու»ները անպատասխան ձգելով կամ շրջանցելով՝ մենք բոլորովին չենք թեթեւցներ մեր բաժին պատմական բեռը: Ընդհակառակը՝ այդ բեռը մենք աններելիօրէն կը ծանրացնենք ո՛չ միայն մեր, այլեւ գալիք սերունդներու ուսերուն...:

ԿԸ ԽՕՄԻՆՔ...

Այսօրուան կատարեալ կարծուած հաշուողական համակարգի ընձեռած դիւրութիւններով անգամ անկարելի է հաշուել այն գեկոյցներու, ճառերու, ելոյթներու, գիտական ու զգացական հրապարակումներու թիւը, ուր մենք կը խօսինք Մեծ Միասնութեան անհրաժեշտութեան մասին: Գեղեցիկ կը խօսինք, տրամաբանուած: Կը խօսինք բոլոր մայրցամաքներուն մէջ ու բոլոր լեզուներով: Չարենցն անգամ իր յորդաբուխ հանձարին ողջ ուժով պիտի չկարենար երեւակայել, թէ քանի-քանի անգամներ տեղի ու անտեղի պիտի շահարկուին իր «Ո՛վ հայ ժողովուրդ, Քո միակ փրկութիւնը Քո հաւաքական ուժի մէջ է» կարգախօսի վերածուած սողերը:

Ո՛չ ոք կասկածի տակ կ'առնէ անկեղծութիւնը որով կ'արտասանուին այդ սողերը, սակայն մեզմէ՝ հայերէս լաւ ո՞վ կրնայ գիտնալ, թէ որքան բարդ ու դժուար է խօսքէն գործ տանող ճամբան: Բարդ ու դժուար նոյնիսկ այն ժամանակ, երբ կան խօսքը գործի վերածելու անբեկանելի կամքն ու համախմբուածութիւնը եւ չկան ներս ու դուրսէն պառակտել փորձող նեղ-անձնական եւ օտարներու կայսերապաշտ-շահադիտական

նկրտումները:

Առաջինին ներկայութիւնը եւ երկրորդին բացակայութիւնը, ցաւօք, ըղձական բնոյթ կը կրեն, եւ այսօրուան աշխարհաքաղաքական իրավիճակներուն մէջ թէ՛ նեղ-անձնականը, թէ՛ ալ օտարներուն ցանկալի կամ անցանկալի ներկայութիւնը դիւանագիտական մեծ խաղի կարեւորագոյն յաղթաթուղթերն են:

Այս պարագային շահաւոր կ'ելլեն այն ազգ ու պետութիւնները, որոնք յաջողութեամբ կը հաւասարակշռեն քաղաքական կշիռքի գոյգ նօսերը՝ իրենց թիկունքին ունենալով իրական ա՛յն միասնութիւնը, որուն մասին մեզմէ դար մը առաջ յիշատակեց մեծ Չարենցը, իսկ իրմէ վերջ ալ իւրաքանչիւր առիթով պատեհ-անպատեհ մենք կը կրկնենք: Կը կրկնենք ու կը շարունակենք գործել նոյնիսկ տրամագծօրէն հակառակ ուղղութեամբ:

Ահասարսուռ երկրաշարժի եւ ազգային-ազատագրական պայքարի զարթոնքի օրերուն մէկ բռունցք դարձած հայ ժողովուրդը անբացատրելի դիւրութեամբ յանկարծ ինչո՞ւ տրոհուեցաւ թիւով հարիւրի հասնող կուսակցութիւններու, տասնապատիկ աւելի, յաճախ ալ անհասկնալի ծագում ունեցող հասարակական կազմակերպութիւններու եւ այլ միաւորումներու միջեւ:

Ձարմանալին, գայրացնողն ու զաւեշտականը այն է սակայն, որ այս բոլորը, չնչին բացառութեամբ՝ այն ալ աւելի շատ ձեւին, եւ ոչ բովանդակութեան վերաբերող, նոյն բանը կ'ուզեն՝ ժողովրդավար, ազատ, անկախ եւ հզօր Հայաստան: Հայաստան, որ իր տասնամեակներով կուտակած ներքին խնդիրներուն ցանկալի ելք գտնելու հետ միասին ի վիճակի ըլլայ

պետականօրէ՛ն լուծել թէ՛ Յեղասպանութեան ճանաչման եւ թէ՛ հայրենակարօտ տարածքներուն վերադարձի կնճռոտ հարցերը, կամ սկզբնական շրջանին գոնէ նեցուկ ըլլալ հայոց արդար դատը հետապնդող սփիւռքեան կազմակերպութիւններուն:

Դրական տեղաշարժեր կան անշուշտ եւ զանոնք հետեւողականօրէն չնկատելը նոյնպէս վերոյիշեալ տրոհման բաղադրիչներէն է, բայց չէ՞ որ այդ գործընթացները բազմապատիկ աւելի կրնային ըլլալ: Այս առումով ամենատիւր երեւոյթը անկախացած Հայաստանի մէջ յայտնի չէ, թէ ինչո՞ւ եւ որու կամքով պարբերաբար յայտնուող հայրենակցական միութիւններն են:

Մեր երկար պատմութեան ընթացքին շատ նուիրական երեւոյթներ կան, որոնց կրկնութիւնն անգամ (ոչ թէ նմանակումն ու կապկոմը) անարգալից վերաբերմունք է մեր պատմութեան եւ այդ պատմութիւնը կերտող մեր նախնիներու լուսէ յիշատակին հանդէպ:

Անցեալ դարասկիզբին ցեղասպան թուրքին արիւնոտ ետեւորանէն մազապուրծ աշխարհով մէկ սփռուած մեր հայրենակիցներուն համար հայրենակցական միութիւններուն ստեղծումը նախադէպը չունեցող սխրանք էր: Այսօր մենք այդ միութիւններուն պարտական ենք օտար հողերու վրայ մեր գոյութիւնը:

Աշխարհակործան այդ օրերուն մարդիկ հայրենակցական միութիւններու օգնութեամբ կը յաջողէին գտնել իրենց ողջ մնացած հարազատները, այդ միութիւններուն միջոցներով կը յաջողէին ինքնահաստատուիլ ու շտկել արդէն

ծալուող իրենց ծունկը: Վե՛հ էր անոնց նպատակը ու որդիական խոնարհումի արժանի են այդ շարժման բոլոր նախակարապետներն ու նուիրեալները:

Եւ հիմա, եղբրական այդ իրադարձութիւններէն դար մը ետք նոյնը կրկնել ազատ ու անկախ Հայաստանի մէջ, նոյն օրհներգի ու նոյն դրօշին տա՞կ...: Ո՞ր տրամաբանութեամբ: Ո՞ւր, քաղաքակիրթ սեպուղո՞ւ պետութեան մէջ տեսնուած է ասոր նախադէպը:

Պատճառաբանութիւնը, թէ իբր ազգային մշակոյթի եւ աւանդութիւններու պահպանման համար եղած է այդ ամէնը՝ որեւէ տրամաբանութեան չ'ենթարկուիր: Հայաստան Աշխարհի այս փոքր ու նուիրական անկեան մէջ, որ այսօր Հայաստանի Հանրապետութիւն հպարտ անունը կը կրէ, ոչ ոք իրաւունք ունի արգելք հանդիսանալ ազգանուէր, ուրեմն նաեւ պետութեան հզօրութեան նպաստող որեւէ գործունէութեան:

Այնպէս որ Մեծ Միասնութեան կարգախօսը անընդհատ կրկնելը եւ յետոյ արհեստականօրէն ապարանցիներու, լուծեցիներու, սիւնեցիներու եւ շիրակիներու բաժնուած տանիքներուն տակ պահուելու դրական տեղաշարժի խթան չ'ի կրնար ըլլալ:

Պատմութեան այդ դասերը մենք քանի մը անգամ կրկնած ենք արդէն եւ զանոնք դարձեալ կրկնելու համար, մարդկային ու նիւթական միջոցներ, առաւել եւս պատճառներ ու ժամանակ չունինք այլեւս: Բաւ է:

Դէպի իրական ու Մեծ Միասնութեան տանող Մայրուղին այդ շարժրկուած արահետներով չ'անցնիր:

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

PALM SPRINGS ԱՐՉԱԿՈՒՐԴԻ ԳՆԱՅՈՂ ՅԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինգսի գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրոււմ լրիւ կահաւորուած մէկ քամարան, մեծ նստասեւեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, ջաքուզի, թենիսի խաղադաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Վարձման գներն են՝	
Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	\$ 400
Long Weekend-ների համար՝	\$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	\$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	\$ 1450

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝ (818) 246-0125

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ

ՓԱՍՍԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԸՈԳԻ ՐԱՍԱՐ) ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹԵՐՈՒ ՐԱՍԱՐ 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104 ՄԱՆՐԱՍԱՆՈՒԹԻՆԵՐ՝ ԸՆՈԱՁԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

VA Print Media
 Book Printing • Hard Covers • Year Books
 Restoration of Old Books & Bibles

Նոր Գիրքերու Տպագրութեան եւ
 Հին Գիրքերու Նորոգութեան Համար
 Հեռաձայնել՝ ՎԱՀԷ ԱՋԱՊԱՀԵԱՆԻՆ

Vahe Atchabahian
 1870 E. Layton St. • Pasadena, CA 91104
 626-354-5924 • vamedia@yahoo.com

«ՔԱՋ ՆԱՋԱՐ» ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ
 Ամէն Կիրակի
 երեկոյեան ժամը 10:00–ից 12:30
 Կլէմտայի 380-րդ կայանից

HyeAID2

**BENEFIT CONCERT FOR
SYRIAN ARMENIAN
RELIEF FUND**

GEVORKIAN DANCE ACADEMY

Directors **VARTAN & SIRANUSH GEVORKIAN**
Choreographer **SONA GEVORKIAN**

Special Guests from Armenia

LEYLA SARIBEKYAN

SILVA HAKOBYAN

DOLBY THEATRE

6801 HOLLYWOOD BLVD LOS ANGELES, CA 90028

(FORMERLY KODAK THEATRE)

JUNE 9, 2013 6:00 PM

FOR TICKETS

818.618.2348 - Itsmyseat.com/HyeAid

818.265.0506 [ticketmaster](http://ticketmaster.com)

www.SyrianArmenianReliefFund.org

